

HISTORIA MEDICINAE VETERINARIAE

Jozef Pokorný a kol.

**Piate celoštátne stretnutie
veterinárnych lekárov
seniorov nad 70 rokov**

**Piate celoštátne stretnutie
veterinárnych lekárov
seniorov nad 70 rokov**

Spracoval organizačný výbor stretnutia

MVDr. Jozef Pokorný, riaditeľ IVVL - predseda
MVDr. Jozef Blecha
MVDr. Ján Choma, PhD.

Vydal:

Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov ako 33. publikáciu
v rámci edície „Historia medicinae veterinariae“

Grafická úprava, tlač: GRAPHICS STUDIO, s.r.o.
Fotografie: Z. Bobříková, Z. Lopatníková, J. Pokorný, J. Snopek
Náklad: 200 ks

Text neprešiel jazykovou úpravou.

ISBN 978-80-89280-59-9

Andrej Sládkovič

Nehaňte ľud môj

*Nehaňte ľud môj, že ľud je mladý,
klebetárski posmievači!
V mladom sa veku ide do vlády,
starému sila nestačí;
keď predkov nemal — a či ich nemal,
ktorí prežili čas zlatý? —
čo bys' sa mu ty zato posmieval?
Na potomkov on bohatý.*

*Nehaňte ľud môj! že nemá dejov
slávy svojej minulej sklad;
on ešte peknou kvitne nádejou,
budúcnosť má jeho poklad:
Počuješ bájne hlasy povestí?
Hovorí tie, keď čas čuší,
zázračný z nich on svet má vyviesti,
budúci svet v nich on tuší.*

*Nehaňte ľud môj, slepí sudcovia!
že ľud môj je len ľud sprostý;
často sú múdri hlúpi ľudkovia
dľa súdu svetskej múdrosti:
Počuješ? Spieva slovenské pole,
spievanky zrodia Homérov;
len ľúbosť útlú spievajú hole,
no budú aj bohatierov. —*

*Nehaňte ľud môj, ústa nečisté!
že odhodok on je hlúpy;
múdrostou jeho vykúpení ste
a ešte vás raz vykúpi!
Či nepočuješ slová rozumné,
čo deň po dni opakuje?
Večné v nich pravdy, hlboké, umné;
ten ľud vedu si hotuje.*

*Nehaňte ľud môj! že je len malý,
že nevládne celým svetom.
Kde telo ducha k zemi nevalí,
tam duch lieta ľahším letom.
Na helénsky že ľud si spomnite —
duch si svet vlastný utvorí;
či v žaludi hôr zárod vidíte?
Nie! — no vid'te dubísk hory!*

*Nehaňte ľud môj! že je chudobný,
že kraj biedny, smetisko má;
to je blud! má svet sebe podobný,
má hory, rieky, zlato má! —
A keď by nemal? — ale má hlavy,
má obchodu silný zárod. —
Alebo či sú čriedy a bravy
a koniarne komus' národ?*

*Nehaňte ľud môj! že je ľud tichý,
že rád trpí, že je slabý; —
pravda, surovej on nemá pýchy,
nie je v zápasoch pochabý.
Vy to neviete, že duch národov
práve takú povahu má:
keď má vystúpiť s činnou slobodou,
najprv ticho myslí, dumá. —*

*Nehaňte ľud môj! že úcty nemá,
že ľud môj je potupený. —
Slávnejšie ešte svet tupí plemä,
nuž kto je tam zhanobený? —
Ach, zlé sú časy! na všetky strany
svet žertvuje bohom zlatým. —
Ale nechaj mi národ bez hany;
národ patrí k veciam svätým!*

Báseň vo video prezentácii recitoval národný umelec Viliam Záborský

Motto:

*„Ničoho sa staroba nesmie vystríhať
väčšmi ako nečinnosti“.*

Marcus Tullius Cicero

MVDr. Jozef Pokorný a kolektív

**Piate celoštátne stretnutie
veterinárnych lekárov
seniorov nad 70 rokov**

Košice, 18. - 19. máj 2023

Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov
Košice, 2024

Predslov

Jubilejné 5. celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov - seniorov nad 70 rokov sa v dňoch 18. a 19. mája 2023 stalo skutočnosťou. Síce nie po piatich rokoch, čo už bolo tradíciou, ale neskôr, lebo organizátori nechceli vystaviť účastníkov možnej nepriaznivej pandemickej situácii v jesennom období roku 2022. Veď nákaza COVID 19 si vyžiadala životy i našich kolegov.

Účastníci - veterinárni lekári seniori nad 70 rokov a ich sprevádzajúci zaplnili priestory Inštitútu vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach, tradičného to miesta konaných stretnutí. Vytvorila sa mimoriadne príjemná, spoločenská a kolegiálna atmosféra počas celých dvoch dní.

Pri organizovaní prvého stretnutia v roku 2002 sa ani nepredpokladalo, že to dospeje až do tohto piateho jubilejného. Mimoriadne to teší hlavného usporiadateľa Inštitútu vzdelávania veterinárnych lekárov, ktorý spolu s agilnými členmi Komisie histórie veterinárskej medicíny vytvoril organizačný výbor, ktorý sa svojej úlohy zhostil brilantne a pripravil stretnutie na vysokej spoločenskej, organizačnej a odbornej úrovni. Agilným organizátorom vyslovili vďaka i prítomní senióri. Tradične spoluorganizátorom bola i Štátna veterinárna a potravinová správa SR, ktorá mala byť zastúpená jej ústredným riaditeľom, ale prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc. bol krátko pred stretnutím menovaný ministrom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a z naliehavým pracovných dôvodov sa stretnutia nemohol zúčastniť, ospravedlnil sa a všetkých účastníkov srdečne pozdravil. Taktiež nový poverený ústredný riaditeľ ŠVPS SR MVDr. Martin Chudý sa z pracovných povinností na stretnutí musel ospravedlniť. Veľmi priaznivo vyzneli pochvalné a povzbudivé slová nového rektora UVLF v Košiciach prof. MVDr. Jozefa Nagya, PhD., prezidenta Komory veterinárnych lekárov SR MVDr. Lubomíra Kráľa a riaditeľky Parazitologického ústavu SAV RNDr. Ivice Hromadovej, DrSc. Zaznela i pocta akademikovi Jánovi Hovorkovi a uskutočnila sa priam historická udalosť - odovzdanie bieleho pracovného plášťa akademika J. Hovorku, ktorý nosil jeho nástupca a po 40 rokov používania bol odovzdaný do správy nášho múzea. Počin chvály a uznania hodný. Mimoriadnym spestrením bola účasť vrcholných predstaviteľov vojenskej veterinárnej služby zastúpená náčelníkom odboru veterinárneho zabezpečenia – hlavným veterinárnym lekárom plk. MVDr. Daliborom Vaľom, MPH a jeho zástupcom ppl. MVDr. Miroslavom Kovalčíkom.

Nosným odborným programom stretnutia bola prezentácia publikácie k 50. výročiu Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky, ktorú obdržali všetci účastníci stretnutia. Publikácia mapuje situáciu vo veterinárnej službe a v jej organizáciách od vzniku Československej republiky v roku 1918 až po rok 1969, teda po vznik samostatnej vrcholnej slovenskej veterinárnej inštitúcie a následne až do roku 1989.

Tradične veterinárni lekári seniori prezentovali svoje voľnočasové aktivity v oblasti poézie, literatúry a filatelistiky a teda motto našej publikácie „Ničoho sa staroba nesmie vystríhať väčšími ako nečinnosť“ je dôkazom, že mnohí seniori sa držia tejto zásady. Dokladom je pomerne vysoký vek mnohých účastníkov.

Veľká vďaka Vám, milí seniori, že ste sa rozhodli prísť zo všetkých kútov Slovenska, a tak prejavit kolegiálnosť, stavovskú česť, spätosť a využiť možnosť spomínania si na chvíle mladosti v kruhu svojich priateľov a spolužiakov. Vďaka Vám za to, že aj vo vysokom veku pociťujete hrdosť a úctu k svojmu povolaniu, prežitému častokrát vo veľmi ťažkých podmienkach. Svoje povolanie ste chápali ako poslanie a obetovali ste sa nielen v prospech svojej reprezentácie, ako nositeľa zásad vašej praktickej činnosti ale aj ako uskutočniteľa idey našej krásnej veterinárskej medicíny.

Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov (IVVL)

Naše stretnutie vhodne zapadlo do času, kedy naša mladá Slovenská republika si pripomína 30 rokov svojej existencie. Vek zrelej mladuchy, ktorá je naďalej ochotná a schopná ďalšieho rozvoja svojej svojbytnosti a suverenity.

I my, senióri, prispejeme k tomu tým, že sa budeme snažiť naplniť slová - „Nedajme zahnúť našej veterinárnej histórii“, ktoré takmer pri každej príležitosti pripomínal, a mali takmer charakter naratívu, náš nezabudnuteľný veterinárny historik, tvorca mnohých odborných publikácií a odborných programov na doterajších štyroch stretnutiach dnes už nebohý doktor Lacko Husár. Jeho piate výročie skonu si pripomenieme takmer mesiac po tomto stretnutí.

Veríme, že sa naplnia želania mnohých referujúcich ale aj kolegov-seniorov, ktoré vyslovili počas priateľských rozhovorov, ale aj pri lúčení, ďakovaní a pri stisku rúk - dovidenia o 5 rokov. Nech nám to Pán Boh dopraje!

MVDr. Jozef Pokorný, riaditeľ IVVL

*Komisia histórie veterinárnej medicíny pri IVVL zľava MVDr. J. Blecha, doc. MVDr. J. Kubínek, PhD., Dr. h. c. prof. MVDr. R. Cabadaj, PhD., MVDr. L. Husár, MVDr. Š. Márton, doc. MVDr. J. Balun, CSc., MVDr. J. Pokorný, MVDr. P. Gašpar, MVDr. J. Choma, PhD.
foto z roku 2015*

I. celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov – seniorov nad 70 rokov v roku 2002

II. celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov – seniorov nad 70 rokov v roku 2007

O Z N Á M E N I E

Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach v spolupráci so Štátnou veterinárnou a potravinovou správou SR, Univerzitou veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach a Komorou veterinárnych lekárov SR, v snahe vyjadriť vďaku a uznanie veterinárnym lekárom – seniorom za ich celoživotný podiel na rozvoji slovenského veterinárstva, usporiadajú:

V. celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov – seniorov nad 70 rokov,

ktoré sa uskutoční v dňoch 18.–19. mája 2023
v Inštitúte vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach,
Cesta pod Hradovou 13/a
(informácie: www.ivvl.sk)

Váš záujem o účasť nám oznámte do 31. 3. 2023
tel.:055/796 91 12, e-mail: pokorny@ivvl.sk

III. celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov – seniorov nad 70 rokov v roku 2012

IV. celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov – seniorov nad 70 rokov v roku 2017

V. CELOŠTÁTNE STRETNUTIE
VETERINÁRNÝCH LEKÁROV
SENIOROV NAD 70 ROKOV
18.–19. mája 2023

Inštitút vzdelávania
veterinárnych lekárov

Cesta pod Hradovou 13/a, 041 77 Košice

Príležitostná obálka k 5. stretnutiu seniorov

Program stretnutia

17. mája 2023, streda

- príchod účastníkov zo vzdialenejších miest a ich ubytovanie

18. mája 2023, štvrtok (prvý deň stretnutia)

8:00 - 08:45 Raňajky - Vet Bar

9:00 - 12:45 Prezentácia účastníkov vo vestibule IVVL
prehliadka Múzea veterinárskej medicíny, posterov, publikácií,
zápis do kroniky múzea

11:45 - 12:45 Obed - Vet Bar

13:00 - 13:20 Slávnostné otvorenie podujatia v Kongresovej sále na
2. poschodí, privítanie účastníkov a hostí MVDr. Jozef Pokorný

13:20 - 13:35 Kultúrny program

13:35 - 14:15 Príhovory spoluorganizátorov a hostí

14:15 - 14:55 Odborný program k histórii ŠVPS SR MVDr. Juraj Salaj, PhD.

14:55 - 15:15 Prestávka, občerstvenie

15:15 - 16:45 Rozprava účastníkov stretnutia

16:45 - 17:00 Prečítanie pozdravných listov MVDr. Ján Choma, PhD.

17:00 - 17:10 Odovzdanie Pamätných listov prítomným seniorom

17:10 - 17:30 Spoločné fotografovanie

18:00 - 22:00 Spoločenský večer v Zrkadlovej sále na 1. poschodí

19. mája 2023, piatok (druhý deň stretnutia)

08:00 - 08:45 Raňajky - Vet Bar

08:45 - 09:00 Presun účastníkov na UVLF v Košiciach - individuálne,
autobusom

09:00 - 10:45 Aula UVLF v Košiciach: príhovor rektora

prof. MVDr. Jozefa Nagya, PhD.

Prednáška - Prvá generácia učiteľov na Veterinárskej fakulte VŠP
v Košiciach

II. časť. Spomienka na našich učiteľov v rokoch 1959 – 1965

prof. MVDr. Martin Zibrín, PhD.

10:45 - 12:15 Fotografovanie pri Ardovi

Prehliadka Univerzitnej veterinárnej nemocnice a areálu

univerzity

doc. MVDr. Oskar Nagy, Dip.ECBHM

doc. MVDr. Ladislav Molnár, PhD.

Presun na IVVL

12:15 - 14:00 Spoločný obed pre účastníkov stretnutia, jedáleň IVVL
na prízemí

14:15 Záver stretnutia

Prezentáciu účastníkov stretnutia zabezpečovali odborné pracovníčky IVVL

Kultúrny program

Sólista Národného divadla v Košiciach Mgr. art. Jaroslav Dvorský svojim vystúpením už tradične spestril úvod stretnutia. Majstra na klavíry sprevádzal Daniel Boronkay.

Umelec na úvod zaspieval známu pieseň zakladateľa slovenskej operety národného umelca Gejzu Dusíka **Tá modrá ruža nám povie** z operety Modrá ruža. Piesňou **Biele margaréty** skladateľa a textára Pavla Čádyho rozjasnili oči a vyvolali spomienky na mladosť prítomných seniorov. Na záver vystúpenia zaznel hymnus na krásu Slovenska **Pieseň o rodnej zemi** z operety Hrnčiarsky bál od Gejzu Dusíka.

Slávnostnú atmosféru otvorenia podujatia opäť zabezpečil Mgr. art. Jaroslav Dvorský

Príhovory organizátorov a hostí

MVDr. Jozef Pokorný, riaditeľ IVVL

Milé dámy, vážení páni, ctení hostia, kolegyně, kolegovia!

Na počiatku bolo Slovo, píše sa v Písme svätom.

V prípade stretnutí seniorov, to bola myšlienka. Ušľachtilá, možno aj prismelá, ale svojím duchom a významom úplne nová, do roku 2002 nikým nevyslovená, tobôž uskutočnená. Autorom myšlienky bol dnes už nebohý kolega MVDr. Štefan Filo, CSc. z Dolného Kubína. Jej podstatou bolo vyjadriť dôstojnú a náležitú úctu vekovo starším kolegom, veterinárnym lekárom – seniorom na celoštátnom stretnutí na pôde Inštitútu vzdelávania veterinárnych lekárov. Myšlienka bola prijatá členmi Komisie histórie veterinárskej medicíny pri IVVL so všeobecným súhlasom a dnes môžem konštatovať, že dnešné stretnutie ne-

sie poradové číslo päť. Odvtedy už uplynulo bezmála 21 rokov a my sme nena zdajky o 21 rokov starší. Žiaľ, väčšina členov Komisie - vtedajšieho organizačného výboru 1. stretnutia, už nie je medzi nami. Česť ich pamiatke.

Predchádzajúce dve stretnutia sa konali v mesiaci október, ktorý je v Slovenskej republike už tradične vyhlásený za „mesiac úcty k seniorom“, preto sme považovali tento mesiac za najvhodnejší pre naše stretnutia, no z obavy pred možnou nepriaznivou epidemickou situáciou minulú jeseň, po vyše dvoch kovidových rokoch, sme žiaľ, porušili tradíciu a rozhodli sa posunúť termín 5. stretnutia na máj, do jarného obdobia.

V duchu už spomenutého odkazu sme v spolupráci s Univerzitou veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komorou veterinárnych lekárov SR a Štátnou veterinárnou a potravinovou správou SR, v snahe vyjadriť vďaka a uznanie veterinárnym lekárom – seniorom za ich celoživotný podiel na rozvoji slovenského veterinárstva, pripravili i dnešné celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov – seniorov nad 70 rokov.

Vážené kolegyně, vážení kolegovia, je mi ctou privítať vrcholných predstaviteľov inštitúcií, spoluorganizátorov dnešného stretnutia a vzácnych hostí.

Vítam medzi nami

prof. MVDr. Jozefa Nagya, PhD., rektora UVLF v Košiciach,
MVDr. Lubomíra Kráľa, prezidenta KVL SR,

srdečne vítam pani riaditeľku Parazitologického ústavu SAV v Košiciach
RNDr. Ivicu Hromadovú, DrSc.,

vítam medzi nami hlavného veterinárneho lekára Ozbrojených síl SR plk.
MVDr. Dalibora Vaľu, MPH. a zástupcu hlavného veterinárneho lekára OS SR
ppl. MVDr. Miroslava Kovalčíka.

Sme radi, že pozvanie prijal aj bývalý dlhoročný riaditeľ Institutu celoživotného
vzdelávania Veterinárni univerzity Brno, MVDr. Mirko Treu, CSc.

Vítam bývalých rektorov UVLF v Košiciach:

Dr.h.c. prof. MVDr. Rudolfa Cabadaja, PhD., prof. MVDr. Františka Lešníka,
DrSc., Dr.h.c. prof. MVDr. Dušana Magica, PhD, ktorý bol zároveň aj ústredným
riaditeľom ŠVPS SR.

Vítam bývalého ústredného riaditeľa ŠVPS SR MVDr. Juraja Salaja, PhD.

Vítam viceprezidenta KVL SR Dr. Lubomíra Novotného a člena prezídia
KVL SR Dr. Ladislava Stodolu, ktorý bol aj prezidentom KVL SR.

Srdečne vítam aj môjho predchodcu, bývalého riaditeľa IVVL doc. MVDr.
Milana Trávníčka, PhD.

Vítam bývalého riaditeľa Parazitologického ústavu SAV v Košiciach doc.
MVDr. Branislava Petka, DrSc.

S prejavom veľkej úcty vítam najstarších účastníkov stretnutia: 91 ročného
MVDr. Pavla Dobrockého s manželkou a MVDr. Milana Jeřábka, ktorému
k dnešným 91. narodeninám prajem pevné zdravie a všetko najlepšie. Pricestoval
zo západného Slovenska do Košíc, aby tu s nami oslávil aj svoje jubileum.

Vítam členov Komisie histórie veterinárskej medicíny pri IVVL a ďakujem
im za ich nezištnú činnosť v komisii a možnosť už vyše 23 rokov s nimi pracovať
v oblasti našej histórie. Osobitne chcem poďakovať MVDr. Jozefovi Blechovi, že
sa podujal zastrešiť autorský kolektív publikácie o ktorej budeme hovoriť. Žiaľ
starostlivosť o svoju manželku a zdravotné problémy mu dnes nedovolili prísť
a odprezentovať históriu štátnej správy. Ďakujem aj Dr. Jánovi Chomovi, PhD.,
ktorý mi pomáhal s prípravou tohto stretnutia a ktorý sa nezištno už roky stará
o kabinet histórie. Ďakujem aj MVDr. Kamilovi Bolečkovi a Prof. MVDr. Jaroslavovi
Hajurkovi, PhD. za pomoc pri príprave stretnutia.

V mene organizátorov stretnutia vítam Vás všetkých a vyslovujem potešenie
nad tým, že sa v zdraví zúčastňujete na tomto stretnutí seniorov.

Dnes tu s nami mal byť aj minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc., ktorý mi večer volal, aby som ho ospravedlil.
Tešil sa na stretnutie s Vami, ale musí sa teraz zúčastňovať hodiny otázok
v parlamente. Nepočítal s tým, že vylosujú poslanceckú otázku, ktorá je v jeho
kompetenci. Dovoľte mi, aby som v mene nás všetkých, srdečne zablahoželel pá-

noví profesori k menovaniu do tejto zodpovednej funkcie. Teší nás to o to viac, že pán profesor je prvým veterinárnym lekárom - ministrom pôdohospodárstva v novodobej histórii SR.

Za ŠVPS SR som chcel privítať nového povereného ústredného riaditeľa ŠVPS SR MVDr. Martina Chudého, ktorý sa rovnako z pracovných dôvodov ospravedlňuje a pozdravuje Vás osobitným listom.

Ospravedlnili sa aj bývalí ústrední riaditelia osobitným listom: Dr. Ján Pliešovský, ktorého pozdravný list prečítame v ďalšej časti programu a Dr. Rudolf Smruga, ktorý zabezpečuje misiu z Kórey na mlieko a mliečne výrobky v okrese Rimavská Sobota.

Vážené kolegyně, kolegovia, Vaša generácia plnila svoje ušľachtilé poslanie veterinárneho lekára a zároveň rozvíjala slovenské veterinárstvo vo všetkých jeho oblastiach a činnostiach.

Niektorí z Vás boli pedagógmi, neskôr akademickými funkcionármi univerzity, ďalší vedeckými pracovníkmi ústavov SAV, riaditeľia či odborní pracovníci ŠVPS SR a jej organizácií vrátane diagnostických ústavov. Prevažná väčšina veterinárných lekárov seniorov pracovala v terénnej, obvodnej či okresnej praxi vrátane veterinárnej hygienickej služby a od roku 1992 mnohí ako súkromní veterinárni lekári.

Slovenské veterinárstvo za uplynulé vyše polstoročie, najmä Vašou zásluhou, sa vypracovalo na popredné miesto v spoločenstve veterinárných organizácií, univerzít a štátnych správ štátov EÚ. Som presvedčený, že sa tak stalo aj Vaším pričinením.

Zaplnená kongresová sála IVVL

Nesmieme ale zabúdať na kolegyne a kolegov, ktorí už nie sú medzi nami, preto Vás prosím, uctíme si ich pamiatku minútou ticha.

V programe 5. stretnutia sme sa zamerali na pripomenutie si 50. výročia ŠVPS SR formou prezentácie publikácie, ktorú vydal IVVL v rámci svojej edície *Historia medicinae veterinariae*, v poradí už ako 32. publikáciu od založenia edície riaditeľom IVVL J. Pokorným v roku 1999. Túto významnú udalosť sme si z dôvodu pandémie, žiaľ, nemohli pripomenúť skôr.

Nevynecháme ani zaujímavý tematický okruh, akým sú voľnočasové aktivity veterinárnych lekárov seniorov. Na našich stretnutiach už pravidelne kolegovia prednášajú svoje básne, iní predstavujú svoje záľuby, v ktorých dosahujú mimoriadne výsledky.

Dôležité a súvisiace s hlavnou témou - história štátnej veterinárnej správy, bude aj vystúpenie bývalého ústredného riaditeľa prof. MVDr. Dušana Magica, PhD. o dôležitých aktivitách štátnej správy počas jeho pôsobenia. Tieto údaje a udalosti chce komisia zapracovať do 2. časti publikácie mapujúcej aktivity ŠVPS SR po roku 1990 a vzniku samostatnej Slovenskej republiky.

Vážení seniori, ctení hostia, dovoľte mi v krátkosti vrátiť sa do histórie predchádzajúcich štyroch stretnutí veterinárnych lekárov seniorov, ktoré sú podrobne spracované komisiou histórie v 4 publikáciách.

Prvé stretnutie v dňoch 20.-21. júna 2002 sa konalo v spolupráci s UVL v Košiciach, KVL SR a ŠVPS SR pod osobnou gesciou ÚR ŠVPS prof. MVDr. Dušana Magica, PhD., rektora UVL prof. MVDr. Rudolfa Cabadaja, PhD. a prezidenta KVL SR MVDr. Milana Pribilince. Osobným listom pozdravil stretnutie Minister pôdohospodárstva SR Pavel Koncoš. Nosnou témou stretnutia bol refe-

rát doktora L. Husára o účasti veterinárnych lekárov – seniorov na pokrokovom vývoji slovenského veterinárstva v rokoch 1945 – 1990. Stretnutia sa zúčastnilo 124 osôb. IVVL vydal 44 stranovú publikáciu a Pamätný list.

Druhé celoštátne stretnutie sa konalo 27.- 28. septembra 2007. Význam, účel a ciele 2. stretnutia boli koncipované v duchu plnenia Národného programu ochrany starších ľudí. Stretnutie svojou aktívnou účasťou pocítili: štátny tajomník MP SR, Ing. V. Palša, ÚR ŠVPS MVDr. Ján Pliešovský, CSc., prorektorka Univerzity, prof. MVDr. Oľga Ondrašovičová, PhD., prezident KVL SR MVDr. Ladislav Štodola, riaditelia ústavov SAV, bývalí rektori univerzity, riaditelia krajských a regionálnych veterinárnych správ a ďalší čestní hostia. Nosnou témou stretnutia bolo 50. výročie započatia tmenia a 40. výročie ukončenia likvidácie tuberkulózy HD na území SR v rokoch 1957 - 1967. Referát pripravil a predniesol člen Komisie dr. Ladislav Husár. Na stretnutí sa zúčastnilo dovedna 123 osôb, z toho piati zo zahraničia. IVVL vydal 48 stranovú publikáciu a Pamätný list.

Tretie stretnutie sa uskutočnilo 11. a 12. októbra 2012, opäť v spolupráci so štátnou správou, univerzitou a komorou. Úroveň organizácie a rokovania bola zaslužene ocenená radovými domácimi, ako aj čestnými zahraničnými účastníkmi. Elegantný príklad neformálnej aktívnej účasti na našom stretnutí poskytli hostia z Česka, doc. MVDr. Eva Dobšinská, DrSc. a prof. MVDr. Oto Dobšinský, DrSc., ktorý sa vyznal z lásky k rodnej hrude, z potešenia zo stretnutia so svojou alma mater, z úprimných stískov rúk aj objatí s bývalými spolupracovníkmi, kolegami a priateľmi. Poďakoval sa za pozvanie a vyslovil želanie účasti aj na 4. stretnutí seniorov. Toto sa mu aj naplnilo. Nosnou témou III. celoštátneho stretnutia bol prehľad o spracovaných a publikovaných dielach slovenskej veterinárskej historiografie a podiel seniorov na ich spracovaní. Referát opäť spracoval a predniesol dr. Lacko Husár. Počet účastníkov na 3. stretnutí bol 123 osôb. IVVL vydal publikáciu – 68 strán, Pamätný list a pre filatelistov pamätnú obálku a príležitostnú pečiatku Slovenskej pošty.

Na štvrtom stretnutí v dňoch 5. a 6. októbra 2017 sa 140 účastníkom - seniorom prihovorila rektorka UVLF v Košiciach Dr.h.c. prof. MVDr. Jana Mojžišová, PhD. a prezident KVL SR MVDr. Tibor Brauner.

Jednou z tém programu bola historická udalosť, resp. obdobie, ktoré malo nepriamu, či priamu súvislosť s veterinárnym lekárstvom na Slovensku, vplyv na jeho vývoj a odborné zdokonaľovanie. Bolo to pripomenutie si trisťého výročia narodenia panovníčky Márie Terézie a jej zásluhy na založení tretej vysokej školy zverolekárskej vo Viedni v roku 1766. Ďalšia téma sa zaoberala praktickým plnením Národného programu aktívneho starnutia, čiže prezentáciou politiky a podpory, vo vzťahu k seniorom. Referát predniesol dr. L. Husár. Zaujímavým tematickým okruhom boli voľnočasové aktivity veterinárnych lekárov seniorov. To, že táto nevšedná a zaujímavá aktivita hlavne v oblasti literárnej činnosti rôzneho druhu má bohatú realizáciu svedčí, okrem iného, už 31 publikácií vydaných IVVL do roku 2017 vo svojej edícii *Historia medicinae veterinariae*. Je to výnimočný počin, ktorý zachováva významné dedičstvo z rôznych oblastí veterinárneho života pre našu históriu a neskoršie generácie.

Druhý deň všetkých doterajších stretnutí sa odohrával na univerzite.

Na poslednom, 4. stretnutí prorektor MVDr. Martin Tomko oboznámil seniorov s aktivitami univerzity po nástupe nového vedenia v roku 2015. V odbornom programe prof. MVDr. Martin Zibrín, PhD., pripomenul prítomným prvú generáciu profesorov VŠV a doc. MVDr. Zuzana Kostecká, PhD., odprezentovala tému o rozvoji veterinárnej medicíny vďaka osobnostiam vedy na filatelistickom základe. Seniori si prezreli aj Univerzitnú veterinárnu nemocnicu. Inštitút už tradične vydal publikáciu o rozsahu 90 strán a Pamätný list.

Toľko v skratke o stretnutiach pre tých mladších, ktorí sa dnes zúčastňujú po prvý raz.

Vážení seniori,
organizačný výbor 5. celoštátneho stretnutia veterinárnych lekárov – seniorov žela všetkým účastníkom pevné zdravie, príjemné a zmysluplné zážitky, vytvorenie aktívneho, optimistického, priateľského a stavovského rokovacieho ovzdušia a príjemné chvíle na večernej recepcii.

To, že teraz môžem vysloviť: „dnešné stretnutie považujte za otvorené“ je aj pričinením našich kolegov, sponzorov - najmä MVDr. Jozefa Orčíka a spoločnosti VAS s.r.o. (*Veterinárna asanačná spoločnosť, Mojšova Lúčka*), riaditeľa RVPS v Nitre MVDr. Jána Chladného, MVDr. Ludovíta Gála, MVDr. Juraja Salaja, PhD., MVDr. Miroslava Barana a spoločnosti Vet Bar Catering s.r.o..

Ešte raz ďakujem, že ste prišli.

Stretnutie seniorov listom pozdravil ústredný riaditeľ ŠVPS SR MVDr. Martin Chudý

Vážené dámy a páni, kolegyně a kolegovia

Dovoľte aby som Vás čo najsrdečnejšie pozdravil do Košíc kde sa práve zúčastňujete milej a vskutku už tradičnej akcie - stretnutia našich vzácných milých kolegov- seniorov. Už je to 5 krát čo sa IVVL a p. riaditeľ Jožko Pokorný podujal zorganizovať toto stretnutie za čo mu patrí veľká vďaka. Viete počas školenia úradných veterinárnych lekárov v mesiaci marec 2023 sme veľmi aktívne a živo diskutovali ako urobiť toto stretnutie zaujímavým aký program bude pre účastníkov príjemným zážitkom a peknou spomienkou. Som presvedčený, že prežijete v Košiciach spoločne pekné chvíle, zaspomínate

teda na časy Vášho aktívneho prístupu a príspevku k rozvoju veterinárnej medicíny na Slovensku bez ohľadu na to kde ste pôsobili.

Ako viete tento týždeň sa zohralo viacero okolností. Dlhoročný ústredný riaditeľ ŠVPS SR pán prof. Jozef Bireš sa stal ministrom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a ja mám teraz tú česť ale aj veľký záväzok byť poverený na výkon funkcie ústredného riaditeľa ŠVPS SR. Môj pracovný program sa tým rázom rýchlo zmenil a to je aj dôvod prečo nie som v Košiciach s Vami a osobne.

To však nebráni tomu aby som vyslovil presvedčenie, že oblasť veterinárnej medicíny zohráva nezastupiteľnú úlohu v spoločnosti a je našou nielen povinnosťou vykonávať činnosť vysoko odborne, profesijne, nezávisle a s patričnou pridanou hodnotou. Vy, naše milé kolegyně, milí kolegovia, ste tento trend začali a je na nás v tejto náročnej úlohe pokračovať. Tu si zaslúžite veľký rešpekt a poďakovanie za Vašu prácu a Vaše aktivity. Urobíme všetko preto aby sa zvýšila prestíž veterinárneho lekára v spoločnosti a aby boli za svoju prácu aj patrične primerane ohodnotení.

Želajme si spoločne zdravé zvieratá, bezpečné potraviny, nezávadné krmivá, uvážlivé používanie veterinárnych liekov a tomto kruhu vidíme vždy veterinárneho lekára, toho nášho veterinárneho lekára kdekoľvek je a ktorý ako sa hovorí má nepochybne nezastupiteľné poslanie pre ľudstvo pokiaľ ide o napĺňanie našich úloh, povinností, stanovených cieľov, a tým súvisiac možnosťach ich dosiahnuť.

Drahé kolegyně, milí kolegovia, osobne som mal možnosť sa od mnohých z Vás veľa naučiť, načúvať Vaším radám, skúsenostiam a úprimne z nich čerpám aj dnes. Niektorí už žiaľ nás opustili a ich odchod je stratou pre veterinárnu pospolitosť. Preto si dovoľm prízvukovať, že na kolegov, veterinárnych lekárov-seniorov a ich vklad do rozvoja veterinárnej medicíny sa nesmie zabúdať a ak má toto stretnutie byť len drobnou náplastou na všetku tú vynaloženú Vašu snahu

a činnosť, ktorú ste vykonali je treba na záver ešte raz vysloviť: **VELKÁ VĎAKA VÁM.**

Záverom ostáva už len Vám všetkým zaželať pevné zdravie, spokojnosť v osobnom živote a pevne verím v hojnú účasť o 5 rokov na tomto podujatí.

prof. MVDr. Jozef Nagy, PhD., rektor Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach

Vážené kolegyně a vážení kolegovia, vzácní hostia!

Už v samotnom oznámení o usporiadaní tohto výnimočného podujatia sa píše, že sa koná v snahe vyjadriť vďaka a uznanie veterinárnym lekárom – seniorom za ich celoživotný podiel na rozvoji slovenského veterinárstva. A to je to hlavné poslanstvo a hlavná myšlienka, ktorej sa chcem držať aj ja, a to v mene svojom a aj v mene všetkých zamestnancov Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach. Lebo slov uznania a poďakovania nie je nikdy veľa, ak za nimi vidíme to množstvo práce, námahy a snaženia počas celých desaťročí výkonu práce veterinárneho lekára.

A bez akýchkoľvek pochybností sa dá veriť, že ste to nemali vždy ľahké. Spoločenské a politické vrenie doma i vo svete od druhej polovice 20. storočia ovplyvňovalo časy vašej mladosti a štúdií, aj desaťročia výkonu nenahraditeľnej profesie veterinárneho lekára. Dnešná mladá generácia si pravdepodobne ani nedokáže predstaviť, za akých podmienok ste študovali a začínali svoju profesionálnu kariéru, koľko energie, síl, entuziazmu, trpezlivosti a vynachádzavosti, obetavosti a nezlomnosti ste potrebovali, aby ste zvládli úlohy na vás kladené. Ste generácia, ktorá sa vo svojom produktívnom veku musela vyrovnáť so všetkými spoločenskými zmenami, neraz dramatickými, ktorými prešla naša história. A vy ste sa s novými podmienkami statočne popasovali a vaše životy hovoria za vás, že

ste tento zápas aj vyhrali. Nám, generáciám prichádzajúcim po vás, neostáva iné, ako vyjadriť náš obdiv, uznanie a vďaka za to všetko.

Máte za sebou desaťročia naplnené plodnou, vysoko profesionálnou, spoločensky neoceniteľnou prácou pri ochrane zdravia zvierat a ľudí na tých postoch a miestach, kam Vás priviedol váš bohatý život. Doma i v zahraničí, vo veľkochovoch i v laboratóriách, v akademickej, štátnej aj súkromnej sfére ste vysokou kvalitou svojej práce napĺňali sľub veterinárneho lekára. Len vy najlepšie viete, koľko hodín ste museli tráviť v teréne, v neľahkých podmienkach, riskujúc aj vlastné zdravie, aby ste zabezpečili zdravie iných.

Veterinárny lekár totiž nie je iba lekárom zvierat, ale je tiež ochrancom verejného zdravia, úlohou ktorého je zabezpečiť potravinovú bezpečnosť, chrániť ľudí pred zoonózami a podieľať sa na ochrane životného prostredia a zachovaní biodiverzity. Dnes už je celosvetovo známy koncept Jedno zdravie – Jedna medicína, ktorý formuje novú podobu spolupráce veterinárnej i humánnej medicíny aj spoluprácu univerzít rôzneho zamerania na všetkých kontinentoch.

Obráťte sa v spomienkach na roky výkonu svojho povolania, a som si istý, že by ste našli nespočetné množstvo príkladov, že to bolo a je naozaj tak. Chcem veriť, že nielen v našej profesionálnej komunite, ale aj niekde hlboko v spoločenskom vedomí existuje vďačnosť celej verejnosti, o zdravie ktorej ste sa vo svojom produktívnom veku starali.

Som veľmi rád, že dnes z tohto miesta môžem povedať, že ani Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, ktorá je pre väčšinu z vás alma mater, nezaháľala a robila všetko pre to, aby si po celé tie desaťročia až dodnes udržiavala vysoký kredit medzi vzdelávacími inštitúciami nielen na Slovensku, ale aj v celoeurópskom meradle.

Môžete byť hrdí na kvalitu nášho slovenského veterinárskeho vzdelávania, pretože sa nám podarilo začleniť medzi európsku špičku veterinárskych škôl. Pokračujeme v neustálej snahe zvyšovať kvalitu pedagogického procesu, vedeckého výskumu i poskytovanej klinickej starostlivosti, rekonštruujeme pôvodný areál či budujeme nové, moderné pavilóny. Spätnou väzbou je nám nielen spokojnosť študentov a klientov, ale aj odborná pripravenosť a morálna sila našich absolventov, ktorí potom vo svojej praxi vydávajú svedectvo o svojej alma mater všade tam, kam ich zavedú ich profesionálne záujmy. Viac o tom, kam sa posunula naša univerzita, sa na vlastné oči presvedčíte zajtra, keď sa stretne na jej pôde.

Máte za sebou ďalekú cestu, obrazne aj doslova, keďže viacerí z Vás merali dlhé kilometre pri ceste tu do Košíc. Užite si tieto dva dni, lebo sú výnimočné. A prijmite moje úprimné pranie ešte mnohých ďalších rokov prežitých v zdraví, šťastí, radosti, nezlomnosti.

MVDr. Ľubomír Kráľ, prezident Komory veterinárnych lekárov Slovenskej republiky

Vážený pán rektor, vážený pán riaditeľ, milé dámy a vážení páni, milí hostia, dovoľte, aby som toto V. celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov – seniorov nad 70 rokov srdečne pozdravil v mene Komory veterinárnych lekárov SR, jej členov, Prezídia ako aj vo svojom mene. Radi sme prijali pozvanie pána riaditeľa IVVL MVDr. J. Pokorného na spoluorganizovanie tejto udalosti. Je obdivuhodné, že pri pohľade do plného auditória, možno vidieť silnú túžbu zažiť vzájomné kolegiálne, priateľské stretnutia, spomínať na profesijný život a potešiť sa zo vzájomnej prítomnosti napriek tomu, že pre mnohých z Vás nebola jednoduchá cesta prísť sem do metropoly východu. Komora veterinárnych lekárov inšpirovaná prvými ročníkmi celoslovenského stretnutia veterinárnych lekárov – seniorov ako prejav uznania za neľahkú prácu súkromného veterinárneho lekára, poskytla po ukončení aktívnej pracovnej činnosti a odchode do profesijného dôchodku možnosť svojim členom zapísať sa do sekcie seniorov. V súčasnosti má tento klub viac ako osemdesiat členov, pre ktorých Komora v minulom roku zorganizovala už desiaty ročník víkendového spoločného stretnutia, pravidelne im zasiela bezplatne stavovský komorový časopis Vetžurnál a majú možnosť sa rovnako bezplatne zúčastňovať sa vzdelávacích, kultúrno-spoločenských a športových akciách, ktoré sú organizované Komorou. Sledujúc neustále celospoločenské zmeny, ktorých súčasťou sú súkromní veterinárni lekári treba konštatovať, že charakter výkonov vo veterinárnej starostlivosti je výrazne odlišný ako v čase, keď ste Vy seniory boli v aktívnej činnosti. V súčasnosti je v komorovom registri zapísaných

1600 súkromných veterinárnych lekárov a z tohto počtu je 740 žien a 860 mužov, v praxi spoločenských zvierat pracuje 90% veterinárnych lekárov a v praxi hospodárskych zvierat pracuje 10% veterinárnych lekárov . To svedčí o mimoriadnej schopnosti veterinárnych lekárov naprieč celým veterinárnym stavom, teda Univerzitou veterinárskeho lekárstva a farmácie, Štátnou veterinárnou a potravinovou správou a Komorou veterinárnych lekárov pružne reagovať na výzvy, ktoré prináša každodenný život .

Milé kolegyně a vážení kolegovia, seniori,

Na záver mi dovoľte, aby som Vám poďakoval v mene našej generácie za Vaše formovanie nášho vzťahu k veterinárnej medicíne, za odvahu prekonávať prekážky spojené s výkonom našej praxe, ale hlavne za poznanie, že sme kolegovia, ktorí si majú navzájom pomáhať a vážiť si svoju príslušnosť k veterinárnemu stavu.

Prajem Vám, aby sme spoločne prežili dva neopakovateľné dni naplnené vzájomnými rozhovormi, zdieľaním spomienok a zážitkov a šťastný návrat domov.

RNDr. Ivica Hromadová, DrSc., riaditeľka Parazitologického ústavu SAV, v. v. i. v Košiciach

Vážený pán riaditeľ Inštitútu vzdelávania veterinárnych lekárov, vážený pán rektor Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, vážení predstavitelia Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR a Komory veterinárnych lekárov SR, vážené pani doktorke a páni doktori, ctení hostia.

V prvom rade by som chcela veľmi pekne poďakovať pánovi riaditeľovi doktorovi Pokornému za pozvanie na toto podujatie. Zároveň patrí pánovi riaditeľovi aj vďaka a uznanie za iniciatívu organizovať v pravidelných intervaloch stretnutie veterinárnych lekárov - seniorov z celého Slovenska. Je to prejav úcty k práci a celoživotnému snaženiu odborníkov v oblasti klinickej veterinárnej praxe, výchovy a vzdelávania v oblasti veterinárnych vied, v oblasti kontroly kvality potravín a životného prostredia, ako aj v oblasti základného výskumu špecifických veterinárnych disciplín.

Tohoročné podujatie sa uskutočnilo v roku, kedy si Slovenská akadémia vied pripomína 70 rokov od svojho vzniku a súčasne si v tomto roku pripomína rovnaké výročie aj jedna z jej inštitúcií – Parazitologický ústav so sídlom v Košiciach. História vzniku nášho pracoviska a vzniku univerzitnej inštitúcie, ktorá ako jediná na Slovensku vychováva odborníkov v oblasti veterinárskeho lekárstva, ale aj iných vedných disciplín, je osobnosť pána akademika prof. MVDr., Jána Hovorku, DrSc. Pán akademik bol prvým dekanom Vysoké školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva, spoluzakladateľom a prvým rektorom Vysoké školy veterinárskej v rokoch 1949 – 1952 a v roku 1953 založil vtedajšie Helminologické

laboratórium, súčasný Parazitologický ústav, ktorý viedol v pozícii riaditeľa až do roku 1988. Aj keď sme sa s pánom akademikom rozlúčili pred viac ako 20 rokmi, sila jeho osobnosti a obrovský prínos pre vzdelávanie veterinárnych lekárov, vedcov a parazitológov nestráca na intenzite ani po desaťročiach. Práve naopak, stretnutia, akým je toto, a výročie, aké v tomto roku oslavuje Parazitologický ústav sú mementom, kedy si viac ako inokedy pripomenieme významné akademické a vedecké osobnosti. Pán akademik Hovorka stihol počas svojho tvorivého pracovného obdobia skutočne obrovské množstvo aktivít – okrem založenia Univerzity a Ústavu bola aj zakladateľom a editorom Veterinárneho almanachu, Veterinárneho časopisu, a časopisu Helminthologia. Bol jedným zo zakladateľov Európskej federácie parazitológov a Medzinárodnej komisie pre trichinelózu. Bol zakladateľom a dlhoročným predsedom Československej parazitologickej spoločnosti a Slovenskej veterinárskej spoločnosti.

Ďalším významným veterinárnym lekárom a parazitológom bol aj v poradí druhý riaditeľ Parazitologického ústavu, pán profesor MVDr. Pavol Dubinský, DrSc., ktorý viedol pracovisko v pozícii riaditeľa v rokoch 1988 – 2007. Pán profesor sa po vzniku samostatnej Slovenskej republiky v roku 1993 stal vedúcou osobnosťou podieľajúcou sa na formovaní novej koncepcie slovenskej parazitológie, ktorá vyústila k zmene názvu Helmintologického ústavu na Parazitologický ústav, pán profesor položil základy Slovenskej parazitologickej spoločnosti, bol podpredsedom Svetovej federácie parazitológov, zástupca Slovenska v Medzinárodnej komisii pre trichinelózu, člen Svetovej asociácie pre pokrok vo veterinárnej parazitológii, hlavný redaktor medzinárodného časopisu Helminthologia, ako aj autor desiatok kníh a stoviek publikácií. Pánovi profesorovi udelil prezident

Slovenskej republiky v roku 2008 na návrh Predsedníctva SAV štátne vyznamenanie Pribinov kríž II. triedy za zásluhy o sociálno-hospodársky rozvoj Slovenskej republiky.

Trojicu riaditeľov parazitologického ústavu uzatvára ďalší významný veterinárny lekár a parazitológ – pán doc. MVDr. Branislav Peško, DrSc., ktorý v roku 1991 založil Oddelenie prírodne ohniskových nákaz, 8 rokov bol členom Predsedníctva SAV, 8 rokov pôsobil ako riaditeľ Parazitologického ústavu, od roku 2018 pôsobí vo funkcii vedúceho Centra aplikovaného výskumu na UVLF v Košiciach. Pán doc. Peško je veľmi aktívnym popularizátorom vedy, za čo mu v roku 2008 a následne aj v roku 2011 udelilo P SAV Cenu SAV za popularizáciu vedy. V roku 2008 získal Cenu primátora mesta Košice za dlhoročnú prácu v oblasti vedy a vzdelávania.

Na Parazitologickom ústave pôsobilo od jeho vzniku veľké množstvo veterinárnych lekárov, ktorí zasvätili svoju kariéru výskumu pôvodcov parazitárnych nákaz. Nie je možné vymenovať všetkých z nich, ale všetkým im patrí vďaka za rozvoj odboru parazitológia, ktorý v súčasnosti predstavuje stabilnú vednú disciplínu v rámci základného aj aplikovaného výskumu. Naším zakladateľom aj všetkým bývalým kolegom patrí za to naše uznanie a úprimná vďaka.

Vážené pani doktorky, vážení páni doktori, ctené zhromaždenie. Dnešná moderná a rýchlo sa meniacia doba prináša veľa technologických výtvarov, na ktoré je občas ťažké pružne reagovať a zaradiť ich do každodenného života. V tejto dobe technologických inovácií ale nesmieme zabúdať na to, čo tvorí základ každého vývoja – široká škála informácií, vedomostí a poznatkov, ktoré získavali predchádzajúce generácie vedcov a veterinárnych lekárov na základe svojich odborností, usilovnej práce a dlhoročných skúseností. Môžem Vás uistiť, že Váš prínos a prínos vašich kolegov pre rozvoj rôznych vedných oblastí veterinárskeho lekárstva si uvedomuje a vysoko ceníme.

Prajem Vám predovšetkým veľa zdravia a pohody, aby sme sa mohli opäť stretnúť pri takejto vzácnej príležitosti aj o ďalších 5 rokov. Prajem Vám príjemné chvíle strávené počas dnešného a zajtrajšieho dňa, kedy si určite s nostalgiou, ale aj humorom môžete spomínať na časy strávené na svojich pracoviskách v kruhu svojich spolupracovníkov.

plk. MVDr. Dalibor Vaľa, MPH, hlavný veterinárny lekár Ozbrojených síl SR, Veliteľstvo vojenského zdravotníctva OS SR Ružomberok

Vážené kolegyně, kolegovia, pán riaditeľ, pán rektor, pán prezident KVL SR.

V prvom rade chcem pozdraviť toto Vaše stretnutie v mene mojom aj v mene mojich kolegov v uniforme. Ako sa hovorí, vojaci nezvyknú veľa hovoriť, ale skôr konať. Aj napriek tomu mi dovoľte povedať pár slov. Nakoľko som veterinárny lekár v uniforme a keď tak pozerám, vidím že je tu väčšina medzi Vami mužov, ktorí s najväčšou pravdepodobnosťou určitú krátku časť svojho života strávili vo vojenskej službe, najmä ako vojaci základnej služby a majú na ňu predpokladám najmä dobré, i keď niekedy možno aj zlé spomienky. Mnohí si tam našli priateľov, niektorí priateľky a mnohí kolegovia prijali vojenskú službu ako svoje celoživotné povolanie, čoho dôkazom som aj ja. Nie je nás vo vojenskej uniforme veľa, asi dvadsať. Nieкто nadhodil, že nie som ešte tak starý, aby som sa mohol zúčastniť tejto aktivity ako senior podľa veku. To máte pravdu, ale som suverénne služobne najstarší veterinárny lekár v aktívnej službe, už ju vykonávam 35 rokov, takže asi polovicu rokov, ktoré potrebujem na to, aby som sa dostal medzi Vás. V mojom veku som však už rarita, pretože vojaci majú to šťastie, alebo možno nešťastie, v 55. rokoch sa s nimi rozlúčia na našom ministerstve a pošlú nás do výslužby. Nakoľko je nás málo, a naša profesia, tak ako povedal pán rektor, nie je natoľko uznávaná a protežovaná ako naša biela sestra – humánna medicína, snažíme sa napriek tomu svojou prácou a prístupom dokazovať, že sme rovnako potrební pre zdravie ľudí a nielen pre zdravie zvierat. Sme súčasťou vojenského zdravotníctva, humánne zdravotníctvo v ňom tvorí oveľa väčšiu časť než my, ale napriek tejto našej nevýhode vytrvalo presviedčame kolegov ako aj nadriadených, že v ňom máme svoje nezameniteľné miesto. Predpokladám, že budú od vás na mňa nejaké otázky v rámci poobedňajšieho stretnutia a som na ne pripravený odpovedať. Ešte raz Vám chcem popriať všetko najlepšie vo Vašom rokovaní a zaželať Vám veľa zdravia, ktoré je vo Vašom veku to najdôležitejšie. Všetko dobré aj Vaším rodinám a na záver chcem vyjadriť prianie, aby sme sa o 5 rokov znovu stretli v čo najväčšom počte. Všetko najlepšie.

MVDr. Mirko Treu, CSc., bývalý dlhoročný riaditeľ Institutu celoživotného vzdelávania Veterinárni univerzity Brno

Dobré popoludnie, vážené a milé kolegyně, vážení a milí kolegovia.

Bolo to minulý týždeň, keď mi zazvonil mobilný telefón a ozval sa Jožo Pokorný, videl som na dyspleji jeho meno, tak ma to veľmi potešilo, že ma pozval na toto Vaše stretnutie, ktoré je veľmi krásne. Vážim si toho, že som bol pozvaný a môžem poznať atmosféru, ktorá je tu medzi Vami. Nič takého sa u nás nepodarilo zorganizovať a dať dohromady. Je to ocenenie práce nás všetkých, ktorí sme počas svojho profesijného pôsobenia vo veterinárskom lekárstve dokázali odovzdať starostlivosť našim klientom, majiteľom, našim pacientom a je slušnosť sa takto spätne za tým obzrieť a spomenúť si na to, čo nás zblížovalo.

Ja si vážim to, že spolupráca s Inštitútom bola za mojej éry - 40 rokov v obore celoživotného vzdelávania veterinárnych pracovníkov - i v období, čo som robil funkciu riaditeľa Inštitútu vzdelávania na našej Univerzite, veľmi dobrá.

Bohužiaľ, že sa nám nepodarilo to, čo sa podarilo Vám na Slovensku, vybudovať takýto stánok, kde máte možnosť sa stretávať, spolupracovať ako so štátnou sférou, univerzitou a súkromnou sférou. Chcel by som spomenúť, že ma to veľmi potešilo a ešte raz veľa krát ďakujem, že som sa tu mohol stretnúť s kolegami s ktorými som profesijne prišiel do kontaktu. Prajem Vám všetkým predovšetkým zdravie, čo je najdôležitejšie a potom osobnú spokojnosť v rámci rodiny. Ešte raz ďakujem a pekný večer.

(Preložené do slovenčiny zo zvukovej nahrávky)

Doc. MVDr. Branislav Peťko, DrSc., bývalý riaditeľ Parazitologického ústavu SAV v. v. i. v Košiciach

Vážený pán riaditeľ, vážený pán rektor, vážený pán prezident Komory veterinárnych lekárov Slovenskej republiky, milí hostia, kolegovia.

Predovšetkým ďakujem za pozvanie, ktoré som dostal aj ako bývalý štatutár Parazitologického ústavu SAV, aj ako senior 70+.

Ja sa tu cítim dnes aj ako najmladší veterinárny lekár senior nad 70 rokov, pretože už 5 týždňov patríam do tohto klubu. Veľmi si vážim príhovor pani riaditeľky Parazitologického ústavu SAV Dr. Hromadovej, ktorá spomenula akademika Hovorku ako zakladateľa univerzity a Parazitologického ústavu. Keď som sa po desaťročnej službe vo Vojenskom veterinárnom výskumnom ústave v Košiciach vrátil vtedy ešte do Helmintologického ústavu SAV, tak som podedil nejaké biele plášte. Jeden biely plášť mal vyšité iniciálny HELU J.H., čo bol určite plášť pána akademika Hovorku, ktorý som ja hrdo nosil ešte niekoľko rokov na ústave. Keď už mi bol pritesný, vypral som ho, vyžehlil a odložil do skrine, a čakal na príležitosť, kedy by som ho odovzdal do Múzea histórie veterinárskej medicíny. Tak sa mi zdá, že dnes je tá vhodná príležitosť a tak pracovný plášť akademika Jána Hovorku, ktorý sa určite nosil aj 40 rokov, dávam do opatery Kabinetu histórie veterinárskej medicíny. Pridám aj fotografiu pána akademika v bielom plášti za pracovným stolom, možno je to tento. Keďže som asi najmladší tu prítomný 70+, hlásim sa do tohto klubu a dovoľm si Vás privítať ako vstupným, takouto slivovicou, ktorú mi dali moje kolegyně, kde je špeciálne urobená etiketa s fotografiou a nápisom Jubilejná Peťkovica, všetko najlepšie. Ja sa touto jubilej-

nou teda hlásim do klubu veterinárnych lekárov seniorov a pozývam vás starších i mladších na prílepšenie sviatočnej nálady, ale prosím Vás, aby ste mi prázdnu fľašu vrátili a mohol ju opäť naplniť tým špeciálnym výživovým doplnkom z lip-tovských sliviek. Teším sa na pokračovanie večer.

Reakcia dr. Pokorného: Veľmi pekne ďakujem pánovi docentovi, nášmu priateľovi, za milé slová a odovzdanie ozaj vzácneho pláštá. Bude to cenný exponát a dáme ho do tej časti múzea, kde máme s najväčšou pravdepodobnosťou posledný rukopis pána akademika Hovorku niekoľko týždňov pred úmrtím. V tom čase sme spolu komunikovali o publikácii autora dr. L. Husára - Slovenské veterinárstvo v rokoch 1939 - 1945. Pán akademik Hovorka v období 1. SR zastával významnú funkciu na úseku štátnej veterinárnej správy, preto sme s radosťou prijali jeho ochotu byť recenzentom uvedenej publikácie. Jeho rukopis s poznámkami je v rámci vystavený v našom múzeu. Budem rád, ak si nájdete čas a prezriete si naše múzeum a tento vzácny exponát. Kolega MVDr. Ján Choma, PhD. Vás bude rád sprevádzať.

Doc. Peško odovzdáva pracovný plášť akademika Jána Hovorku riaditeľovi IVVL

MVDr. Ladislav Stodola - História Komory veterinárnych lekárov Slovenskej republiky v rokoch 2009-2023 (15 rokov v skratke)

Kolegyne, kolegovia, milí seniori.

Na budúcom stretnutí o päť rokov už budem sedieť na inom mieste ako dnes. Už som v takom veku, že ak sa dožijem za 5 rokov dostanem od organizátorov tohto stretnutia pozvánku a ako účastník už budem len sedieť, počúvať a spomínať.

Pán riaditeľ ďakujem pekne za slovo. Teším sa, že sme ako Komora veterinárnych lekárov Slovenskej republiky (ďalej len KVL SR, resp. komora) dostali pozvanie na toto dôležité stretnutie. Veľmi si toho vážime. Na tomto mieste by som chcel poďakovať za prípravu a organizáciu tohto stretnutia pánovi riaditeľovi IVVL MVDr. Jozefovi Pokornému a jeho tímu, lebo viem, že organizácia takejto akcie nie je jednoduchá. Už ako prezident KVL SR som dával veľký dôraz na históriu, starostlivosť o seniorov a vzájomnú spoluprácu našich troch pilierov - Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie (UVLF), Štátna veterinárna a potravinová správa SR (ŠVPS) a KVL SR. Aj preto som už ako prezident KVL SR inicioval vydanie knižnej histórie KVL SR, organizovanie stretnutí seniorov KVL SR a pravidelné stretnutia so stavovskými organizáciami. Som rád, že sa tradícia dodržiava dodnes. Na to netreba zabúdať a v tomto trende treba pokračovať.

Svoju prezentáciu som skrátil, nakoľko ako KVL SR sme tento rok oslavovali už 30 rokov od založenia v novodobej histórii a do obrazovej podoby som dal v skratke z časových dôvodov „len“ 15 rokov - teda roky 2009-2023.

Na začiatok treba povedať, že o histórii Komory bolo povedané už veľa. Oslavovali sme 20. výročie na Zvolenskom zámku ale aj 30. výročie na zámku Víglaš. Písali sme o tom v časopisoch, na internete a vydali sme aj 2 knižné publikácie, ktoré dopodrobna popisujú činnosť našej komory.

Na tomto mieste by som chcel z historického hľadiska poďakovať všetkým Vám, ktorí ste pracovali v štátnej správe pod vedením vtedajšieho ústredného riaditeľa, že ste nám pomohli v roku 1992 pri odštátnení, ktoré prebehlo bez problémov. Taktiež chcem poďakovať UVLF v Košiciach, ktorá bola čase privatizácie tiež veľmi nápomocná. Nebolo to jednoduché. Ja som bol v tom veku podstatne mladší, pár rokov po skončení školy. Všetci sme mali na rozmyslenie málo času, aby sme sa rozhodli či ostaneme v štátnej službe, alebo sa rozhodneme pre privátnu činnosť. Obrazne povedané, večer sme si išli zobrať rôzne lieky, nástroje a všetko čo sme potrebovali a už na druhý deň ráno sme pracovali ako privátni veterinárni lekári. Ale potom sme si to už museli všetko zabezpečovať samostatne. Nevedeli sme ako začať podnikáť, ale učili sme sa to za pochodu. Nič nám nehovorili slová čo je ekonomika, účtovníctvo, DPH, náklady a pod. V noci sme si stále kládli otázky, či užívať rodinu a udržíme si klientov. Ale dnes môžem konštatovať, že tí ktorí mali odvahu a prešli do privátnej sféry v podstate urobili dobre.

Takže prechod zo štátneho sektoru nebol jednoduchý a treba ešte raz poďakovať všetkým, ktorí nám pomohli hlavne pri legislatíve, ktorej oblasť bola najdôležitejšia. Musím povedať, že voľakedy bola naša profesia vnímaná trochu inak ako dnes z hľadiska dôležitosti, vážnosti a rešpektovania. Obrazne povedané, keď veterinárny lekár niečo povedal, tak to bolo rešpektované a nikto to nespochybňoval. Či už to bola diagnóza, návrh terapie a pod. Neboli facebooky, mobilné telefóny, nebol internet, sociálne siete. Či je to dobré, alebo zlé ponechám na každého. Ale dnes už vieme, že sociálne siete sú dobrý sluha ale aj zlý pán. Pamätám si, že ako začínajúci obvodný veterinárny lekár v Mojmirovciach, keď som prišiel na farmu, vyšiel na vrátnici starý pán Petrovič, poklonil sa a pozdravil sa dobré ráno pán doktor. Takému-“ucháňovi”, ktorý nedávno skočil školu som niečo také nečakal. Ale tak sa choval ku každému, prsto stará generácia a to ste ich naučili vy, dnešní seniori. To bola podstatne iná úcta aj k profesii. Keď dnes niekto príde na našu kliniku, už nás volajú len po mene a čarovné slovíčko pán doktor už asi nie je potrebné. Toto sme si možno zapríčinili aj sami alebo to priniesla doba, neviem, v každom prípade je to tak. Ale v tom čase bol aj pes strážny, mačka bola deratizérka a potkan bol škodca. Dnes je to úplne opačne a klienti sú na túto frázu citliví.

Na druhej strane z tých 800 členov, ktorí boli pri vzniku komory, nám členská základňa dnes narástla na 1500 členov. Pri vzniku komory pracovalo 70 % veterinárnych lekárov v praxi hospodárskych zvierat, 30 % v nejakej kombinovanej praxi, ale v podstate to bolo 90 % veľkej praxe. Postupne sa to presúvalo a dnes

sme sa dostali do takého štádia, že vo veľkej praxi hospodárskych zvierat pracuje iba 5 % veterinárnych lekárov, 20 - 30 % pracuje v zmiešanej praxi a zbytok je v praxi spoločenských zvierat. Dnes prakticky okrem miest už aj v každej strediskovej obci máme ambulanciu pre spoločenské zvieratá. Jednoducho, takto si to vyžaduje trh. Prax sa zmenila, zmenili sa klienti, zmenili sa požiadavky na diagnostiku a terapiu, prsto, zmenilo sa všetko, Dnes už aj na univerzite končí 95% dievčat a len 5% chlapcov čo bolo pred 30 rokmi opačne. A ako to bude za 20 rokov v komore? Je to len matematika a racionálne uvažovanie.

Tolko na úvod. Do prezentácie som vybral 15 rokov praxe v obrazových správach, ktoré okomentujem. Chcem poďakovať všetkým veterinárnym lekárom, ktorí boli vo funkcii prezidenta, prezídia, členom komisií, regionálnym prezidentom, alebo aj tomu, kto bol len radovým členom komory za ich prácu, lebo každý zanechal v našej komore stopu, ktorá pomohla budovať našu profesiu. Zo svojich skúseností môžem povedať, že práca v komore nie je jednoduchá a nájsť človeka, aby pracoval so zánietením vo svojom voľnom čase je dnes skutočne náročné.

Na fotografiách je v každom uvádzanom roku množstvo záberov z činnosti komory od rôznych rokovaní, vzdelávacích, športových, kultúrnych akcií a pod. Dokumentácia tohto života komory má značnú historickú hodnotu do budúcnosti. Upozorňujem, že je to iba čiastočný výber činnosti a nie je v ňom zachytená celá dôležitá činnosť komory za uvedené obdobie a nie všetky fotografie budú okomentované.

Rok 2009.

Bola vydaná knižne história KVL SR. V tom čase, som ako prezident KVL SR navrhol vedeniu, aby sme napísali históriu komory. Riaditeľ IVVL MVDr. Pokorný mi odporučil, aby som ohľadom tejto témy oslovil MVDr. Lacka Husára. Tak sa aj stalo a vznikla História KVL SR v ktorej hlavnú časť napísal MVDr. Ladislav Husár. Názov knihy bol: Ladislav Husár a kol.: Od zverolekárskeho spolku po Komoru veterinárnych lekárov Slovenskej republiky, 1876 - 2009. Kniha bola vydaná a krstila sa v roku 2009 vo Vysokých Tatrách v Starom Smokovci a krstným otcom bol vtedajší rektor UVLF v Košiciach prof. MVDr. Emil Pilipčinec, PhD.

Rok 2010

Okrem vzdelávacích a športových a kultúrnych akcií sme ako vedenie komory zorganizovali prvé zasadnutie veterinárnej Vyšehradskej štvorky v Dolnom Kubíne, Tieto stretnutia pokračujú dodnes, ale už v rozšírenom vydaní V4+. V tomto roku komora zakúpila investičnú nehnuteľnosť v Bratislave. Je to investícia pre ďalšie generácie. Nehnuteľnosť sa mohla zakúpiť aj vďaka dobrému hospodáreniu a hospodárskej činnosti vtedajšieho vedenia komory, ktoré investovalo do budúcnosti. V rámci vzdelávania má komora povinnosť vzdelávať svojich členov a má nastavený povinný vzdelávací systém. Každý veterinárny lekár musí za 3 roky získať 300 bodov, preto je aj na fotografiách taká vysoká účasť na

vzdelávacích akciách. Dnes bez vzdelávania a špecializácie sa nedá vykonávať veterinárna prax.

Rok 2011

Každý rok komora zostavuje kalendár akcií na príslušný rok. V kalendáriu akcií sú plánované zasadnutia, vzdelávacie akcie, kultúrne, športové a iné akcie. Na vzdelávacie akcie sú pozývaní lektori zo Slovenska ale aj zahraničia, hlavne špecialisti v určitej oblasti. Kultúrne a športové akcie sme organizovali aj s inými stavovskými organizáciami. Tieto akcie považujeme za veľmi dôležitú voľnočasovú aktivitu a v kuloároch na týchto niektorých akciách sa neformálne pohovorí a povyzvedá oveľa viac, ako na plánovaných prednáškových akciách. V roku 2011 bolo zvolené nové Prezídium KVL SR na dobu troch rokov a bola vydaná vedením komory aj nová publikácia „Praktická príručka veterinárneho lekára“. Publikácia bola vydaná v spolupráci s UVLF v Košiciach a sú v nej state podľa druhov zvierat z hematológie, biochémie, o rôznych profiloch, liekoch, dávkach, a pod.

Rok 2012

Tento rok bol veľmi plodný, nakoľko v ňom bola oslava 20 rokov založenia KVL SR. Na oslave sa zúčastnilo viacero hostí a aj minister pôdohospodárstva. Ocenení boli viacerí členovia komory, ale aj nežijúci kolegovia. Ocenení boli hlavne tí, ktorí sa zaslúžili o rozvoj komory, ale aj veterinárni lekári, ktorí sa v tom období zúčastnili pri likvidácii ohnisk antraxu na východnom Slovensku. Komora, ako jeden z organizátorov, sa zúčastnila aj na 3. celoštátnom stretnutí seniorov nad 70 rokov tu na IVVL v Košiciach. V tomto roku sa uskutočnilo prvé zasadnutie s Univerzitou a ŠVPS a dohodli sa každoročné stretnutia za účelom vytýčenia aktuálnych úloh. Aj to bolo iniciatívne gesto na spájanie stavovských

organizácií. Komora venovala v tomto roku univerzitetnej Klinike vtákov a exotických zvierat dýchací prístroj, ktorý sa používal hlavne na lektorské účely pre študentov. Aj v tomto roku na pravidelných vzdelávacích kurzoch, konferenciách, kongresoch, špecializačných školeniach vystupovali lektori zo zahraničia a z UVLF. Pri tejto príležitosti sa snáď žiada spomenúť potreba zriadenia sekcie spomienok seniorov, kde by mohli mladí kolegovia počúvať spomienky na voľakedajšie problémy a prácu veterinárneho lekára, častokrát i zábavne. Bohaté boli vzdelávacie a športové akcie, na ktorých boli a sú vítaní seniori. Seniori dokonca na nejednej akcii varili guláš, aby takto deklarovali svoju účasť k profesii, keď nemohli absolvovať namáhavú vysokohorskú túru.

Rok 2013

V tomto roku pokračujú aktivity komory v zahraničnej politike hlavne vo V4+, ale aj v Európskej federácii veterinárnych lekárov a vo Svetovej asociácii veterinárnych lekárov. Na kongresoch pokračovali vedením nastavené charitatívne akcie spôsobom získavania finančných prostriedkov za predaj zaujímavých fotografií, ktoré robia kolegovia a tvoria výstavu. Finančné prostriedky sú poskytované postihnutým kolegom, ktorí to potrebujú, alebo ich rodinným príslušníkom. Každý člen komory, ktorý odchádza do dôchodku sa môže zapísať do Klubu seniorov a komora mu potom posieľa časopis, informácie a rôzne brožúry vydávané ŠVPS alebo IVVL. Je to z dôvodu, aby mali aj seniori prehľad o činnosti komory. Komora zriadila pre svojich členov aj sociálny fond a každý veterinárny lekár ktorý odchádza do zaslúženého dôchodku, odovzdá licenciu a pečiatku získa finančnú čiastku cca 1000 eur zo sociálneho fondu. Fotografické zábery z toho roka sa vyznačujú mimoriadnou zvláštnosťou z rôznych noviniek na každej akcii. Napríklad na turistickom stretnutí v Slovenskom raji bol kolega so svojim autom veteránom a na vrchole Baranca v západných Tatrách na Lip-tove, bol krst maskota komory ktorým bol Svišť tatranský. Samozrejme, že len plyšový. V komorovom časopise - Spravodajca došlo k výraznej zmene hlavne v obsahu a grafike.

Rok 2014

V tomto roku bolo uskutočnených veľa akcií rôzneho zamerania. Pri vzdeľovaní veterinárnych lekárov okrem teoretickej časti začali sa viac uplatňovať aj praktické workshopy. Na zábere vidieť napríklad imobilizáciu tigra v ZOO v Košiciach. Na letných turistických zrazoch sa zaviedla novinka a všetci účastníci bez rozdielu musia mať tričko jednotnej farby ako identifikácia veterinárnych lekárov a spomienka na akciu. Vo Vysokých Tatrách sa v tomto roku uskutočnilo druhé pracovné stretnutie vedenia KVL SR, ŠVPS a UVLF v Košiciach. V Českej republike sa uskutočnilo aj pravidelné stretnutie vedenia KVL ČR (16 členov) a KVL SR (5 členov). Na Sneme KVL SR v Jasnej bolo v tomto roku MVDr. Ladislavovi Husárovi, za jeho publikačnú činnosť, statočný a ľudský prístup k veterinárnej komunite udelené čestné členstvo v KVL SR.

Rok 2015

Na fotografiách vidieť zábery zo zasadnutia prezídia KVL SR a z plných sál na vzdelávacích akciách KVL SR. Uskutočnili sa veľmi úspešné vzdelávacie, športové a charitatívne akcie, ktoré prebiehali nielen v KVL SR ale aj v asociáciách malých zvierat, hipiatrickej asociácii a asociácii hospodárskych zvierat.

Rok 2016

V tomto roku KVL SR vstúpila do Svetovej asociácie veterinárnych lekárov, čím sa stala jej právoplatným členom. Aj v tomto roku sa uskutočnila benefičná akcia na kongrese, na ktorej sa predávali zarámované fotografie vytvorené veterinárskymi lekármi. Bola založená aj nadácia KVL SR. Nadácia už dnes ročne poskytne členom alebo rodinným príslušníkom 5 000 – 10 000 eur ako pomoc v núdzi.

Rok 2017

Tento rok pokračovali všetky nastavené vzdelávacie akcie a podarilo sa uskutočniť aj oslava pre deti členov komory v rámci MDD. Na fotografiách vidíte zábery z týchto akcií. Vzácné zábery sú aj z gratulácie k 90. narodeninám MVDr. Ladislava Husára.

Rok 2018

Súčasťou športového súťaženia, resp. podujatia bola tento rok aj novinka - cykloturistika, postupne sa predpokladá a do života dostane aj mototuristika. Na pôde UVLF v Košiciach sa v tomto roku uskutočnila konferencia Vetfuture – kam kráčaš veterinárna medicína na Slovensku? Účastníkmi boli UVLF, ŠVPS SR a KVL SR. Na konferencii sa zúčastnil aj prezident FVE. Aj v tomto roku bol zorganizovaný spoločenský ples veterinárnych lekárov, na organizovaní ktorého sa striedajú Komora, Univerzita a ŠVPS. V Rajeckých Tepliciach sa stretli na oddychovom podujatí seniori komory, čo vidíte aj ich nastúpenie v jednotných modrých tričkách. Tento rok bol tiež zlomovým vo vydávaní komorového časopisu. Začal sa vydávať v novom šate a názve VETŽURNÁL a v novej grafike. Časopis je recenzovaný a má pridelené aj ISSN. Vychádza 4 krát do roka a je poskytovaný všetkým členom komory a aj seniorom bezplatne.

Rok 2019

Mimoriadne dôležitý rok z hľadiska odborného, stavovského a aj medzinárodného. V Bratislava KVL SR usporiadala trojdňové zasadnutie európskych veterinárnych lekárov FVE, ktorého sa zúčastnili vrcholní predstavitelia veterinárnej medicíny z Európy a zo sveta. Pracovalo sa v rôznych sekciách a účasťou podujatie poctila ministerka Pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. V rámci voľného programu bola hosťom zorganizovaná návšteva Národného žrebčína v Topoľčiankach a zubrej obory. Akcia bola veľmi dobre hodnotená a reprezentácia Slovenska bola na vysokej úrovni. Na ďalších záberoch môžete vidieť členov komory na zasadnutí WVA v Kostarike. V tomto roku Komora veterinárnych lekárov Slovenskej republiky darovala Univerzite veterinárskeho lekárstva a far-

mácie v Košiciach k 70. výročiu založenia školy pieskovcovú sochu sovy, ktorá je umiestnená pred rektorátom Univerzity.

Rok 2020

Žiaľ, COVID-19 v tomto roku nedovoľoval usporiadať predpokladané a zaužívané akcie komory. V Prahe sa uskutočnila ešte začiatkom roka oslava stého výročia založenia Zverolekárskej komory pre Československú republiku. Na oslave sa zúčastnili i zástupcovia KVL SR. Neskôr sa aj v kongresovom centre v Starom Smokovci za prísnych protipandemických opatrení konalo zasadnutie nového prezídia komory aj za účasti rektorky univerzity a okrem iného programom bola tiež oslava 100 rokov spomínanej Zverolekárskej komory pre Československo.

Rok 2021

Kovidové obdobie opäť nedovoľovalo usporadúvanie rôznych akcií. ŠVPS SR zorganizovala zasadnutie k riešeniu nepriaznivej nákazovej situácie vo výskyte afrického moru ošípaných. Komora uskutočnila na jeseň po uvoľnení opatrení svoj snem, na ktorom sa zúčastnil aj minister MPRV SR pán Plavčan, rektorka UVLF prof. Mojžišová a ÚR ŠVPS SR prof. Bíreš. Jediná vzdelávacia akcia v tomto roku bola na jeseň a bola zameraná na imobilizáciu medveďa hnedého.

ROK 2022

V tomto roku komora oslavovala už 30. výročie svojej činnosti slávnostným zhromaždením na hrade Víglaš za účasti pozvaných hostí. Na oslave bol okrem ocenení osobností veterinárnej medicíny, ktoré sa zaslúžili o rozvoj komory, vykonaný aj krst knihy Od zverolekárskeho spolku po Komoru veterinárnych lekárov Slovenskej republiky 1876 - 2022, druhý diel. Ponechaný bol pôvodný obal taký istý ako pri prvom diele.

ROK 2023

Komora prišla v tomto roku s jednou významnou myšlienkou, oceňovania veterinárnych osobností roka, ktorých navrhuje po dvoch osobnostiach ŠVPS SR, UVLF a KVL SR s názvom Medicus veterinarius 2022. Súčasťou ocenenia je kovaná plastika veterinárneho znaku. V rámci spoločenského plesu v januári 2023 v Košiciach ocenenie obdržali: prof. MVDr. Ján Pleva, DrSc., Dr. h.c. prof. MVDr. Michal Novák, DrSc., ako nominanti UVLF, MVDr. Juraj Fajnor, in memoriam, a MVDr. Ján Orčík, navrhnutí KVL SR, MVDr. Pavel Kanka a MVDr. Ján Števkó navrhnutí ŠVPS SR.

Ďakujem za pozornosť, prajem veľa zdravia, pekný večer a aby sme sa mohli o 5 rokov stretnúť.

Odborný program

História Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky (50. výročie).

Túto nosnú tému na stretnutí v powerpointovej podobe doplnenú o vlastné vedomosti a skúsenosti predniesol MVDr. Juraj Salaj, PhD. Pripravil ju vedúci autorského kolektívu MVDr. Jozef Blecha a do formy prezentácie pripravila MVDr. Zuzana Lopatníková z IVVL.

Výročie v živote jednotlivca rovnako ako aj organizácie má vždy dôvod na zhodnotenie vykonaného a dosiahnutého, prípadne i na kritický pohľad na to, čo sa z rôznych dôvodov urobiť nepodarilo. Veterinárna služba, tak ako sme sa kedysi volali, a celý veterinársky stav si **v čase prípravy tejto publikácie, v roku 2019 a v roku jej vydania**, pripomína niekoľko významných, okrúhlych jubileí.

V prvom rade je to jubileum, ktoré bolo dôvodom k napísaniu tejto publikácie - 50 rokov od založenia najvyššej štátnej veterinárnej ustanovizne – dnešnej Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky, ktorá bola ustanovená k 1.1.1969 v súvislosti s federatívnym usporiadaním ČSSR na základe Ústavného zákona o československej federácii.

Dôležité je pripomenúť si i výročie našej alma mater - Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, ktorá oslávila v roku 2019 sedemdesiat rokov od svojho založenia.

V roku 1939 bola ustanovená Zverolekárska komora, ako samostatná stavovská organizácia pre veterinárnych lekárov na Slovensku a od jej vzniku uplynulo 80 rokov.

V rovnakom roku vyšlo aj prvé číslo časopisu Slovenský veterinár, ktorý bol prvým odborným, v slovenskom jazyku vydávaným periodikom slovenských veterinárov a úradným orgánom Zverolekárskej komory Slovenskej republiky.

Rok 1939 bol aj rokom zavedenia fyzikálnych skúšok pre získanie definitívy a zvyšovania odbornej spôsobilosti štátnych zverolekárov na Slovensku a rokom umožnenia štúdia veterinárskej medicíny na zahraničných vysokých veterinárskych školách vo Viedni, Hannoveri, Záhrebe a v Budapešti na základe štipendií od slovenskej vlády.

V roku 2019 uplynulo 70 rokov od smrti Med. Vet. Rajmunda Poštoľku, pôvodom z Moravy a 100 rokov od jeho menovania za prvého vrchného veterinárskeho inšpektora veterinárskej služby na Slovensku.

Od uvedenia prvého Slováka, MVDr. Milana Kukliša, rodáka zo Záhoria, do funkcie vedúceho veterinárskej služby v roku 1934 uplynulo už 85 rokov a od jeho narodenia uplynulo v roku 2020 už 135 rokov.

Pri výpočte výročí nie je možné opomenúť, že ozdravenie chovoch hospodárskych zvierat od brucelózy sa udialo v roku 1964.

V roku 2020 sme si pripomenuli sté výročie od založenia Zverolekárskej komory pre Československú republiku, prvej stavovskej organizácie veterinárnych lekárov bývalého Česko – Slovenska.

Pri pripomenutí si týchto niektorých výročí nášho stavu nesmieme opomenúť významnú osobnosť slovenského veterinárstva - MVDr. Pavla Opluštila a jeho nezanedbateľný prínos a vklad do rozvoja slovenského veterinárstva. V roku 2020 uplynulo 125 rokov od jeho narodenia. Doktor Opluštíl sa zaslúžil o vznik a bol prvým predsedom Zverolekárskej komory, inicioval vznik a bol hlavným redaktorom Slovenského veterinára, vypracoval, navrhol a v Slovenskom sneme uvádzal rad nových zákonov z oblastí veterinárnej medicíny, zaslúžil sa o rozvoj laboratórnej diagnostiky a modernej slovenskej veterinárnej hygieny potravín a spolu s doktormi Hovorkom, Kvetkom a Hudecom nastolili požiadavku na založenie Vysokej zverolekárskej školy na Slovensku.

V roku 2020 uplynulo aj 60 rokov od vzniku samostatných veterinárnych organizácií - krajských a okresných veterinárnych zariadení.

Okrem už spomenutého okrúhleho výročia dôvodom pre napísanie tejto publikácie bola aj tendencia mapovať a publikovať významné historické udalosti a zaujímavé skutočnosti, ktoré sa odohrali alebo odohrávajú v našej službe, trend, ktorý výrazne podporuje Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov. Uskutočniť však napísanie tohto diela, keď už nemáme medzi sebou jedného z nestorov veterinárnej historiografie doktora Lacka Husára, by sa nedalo bez usilovnej práce ostatných členov Komisie histórie veterinárskej medicíny, pôsobiacej pri Inštitúte

vzdelávania veterinárnych lekárov už vyše dvadsať rokov. Dvadsať rokov aktívnej činnosti si komisia pripomína touto, v poradí už 32. publikáciou, vydanou v edícii *Historia medicinae veterinariae* založenou riaditeľom IVVL MVDr. J. Pokorným v roku 1999.

Nezištnú pomoc pri písaní tejto publikácie ochotne poskytli viacerí kolegovia, bez pomoci ktorých by bola ochudobnená o významné udalosti, ktoré sa v službe udiali a v mnohých prípadoch boli rozhodujúce i z hľadiska odbornosti, ekonomiky chovu zvierat, ako i získania spoločenského uznania pre veterinárnych lekárov. V tejto súvislosti je potrebné spomenúť prof. MVDr. Jána Plevu, DrSc., prof. MVDr. et JUDr. Andreja Bugarského, CSc., ktorý napísal informácie o systemizácii pracovných miest v MsVZ Bratislava a OVZ v SSR v roku 1976, MVDr. Pavla Čeryho, bývalého dlhoročného pracovníka Štátnej veterinárnej správy, ktorý spracoval kapitolu ASR. Ďalej s cennými materiálmi prispeli MVDr. Alojz Žúrek, riaditeľ RVPS Senica, MVDr. Alexandra Šlezárová, riaditeľka ŠVPÚ Bratislava, MVDr. Miroslav Petřík, šéfredaktor časopisu Infovet. S prekladmi z maďarčiny pomohol MVDr. Alexander Patus, bývalý riaditeľ RVPS v Dunajskej Strede a spracoval kompletný počítačový program Vetprof a Vetsum. S veľmi cennými radami prispeli MVDr. Štefan Márton a MVDr. Július Molnár, CSc.

Poďakovať sa patrí aj potomkom našich odborných predchodcov, ktorí nám poskytli veľmi cenné informácie o svojich predkoch, ktoré by sme iným spôsobom nezískali. O Med. Vet. Rajmundovi Poštolkovi nám informácie a fotografie poskytla MUDr. Daniela Stanislavová, stomatochirurgička v Bratislave, životopis MVDr. Milana Kukliša pomohli doplniť a bohatú fotodokumentáciu poskytli jeho vnučky, akademická maliarka Katarína Keményová z Bratislavy a Laura Gunnarsson zo Švédska.

Takmer z beznádeje o získanie životopisu Juraja Baláža, nám pomohla jeho dcéra MUDr. Daniela Lovíšková, ortopédka v Bratislave, ktorá zároveň súhlasila s uverejnením bohatej série fotografií, na ktorých sú medzi inými zachytení aj iní významní vedúci veterinárnej služby. Od pani Ing. Viery Tarabovej Sýkorovej, dcéry MVDr. Viktora Sýkoru sme dostali všetky podklady do jeho životopisu napísaný MVDr. Milanom Šajgalíkom, bývalým pracovníkom Biovety v Nitre.

Publikácia sa nerodila ľahko, nakoľko získať niektoré údaje po tak dlhej dobe bolo už problematické a mnohokrát i obťažné a hodné takmer detektívnej činnosti. Snažili sme sa doplniť, v niektorých prípadoch i opraviť uvádzané chybné informácie v iných zdrojoch. Ak sa nám to v plnom rozsahu a komplexne nepodarilo, ospravedlňujeme sa, ale z hľadiska historiografického to snáď nemá vážnu chybu. Ani v archívoch sa nie vždy dali získať požadované údaje. Dúfame však, že naše úsilie vyústilo do publikácie, ktorá poskytne reálny obraz o veterinárskej

službe na Slovensku, predstavovaný Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky a ňou riadenými organizáciami.

Publikáciu sme rozdelili do dvoch častí, nakoľko komplexné spracovanie udalostí vo veterinárnej službe po roku 1989, podrobné personálie ústredných riaditeľov veterinárnej správy, významné zmeny a celý sled vykonaných opatrení si vyžiada podrobnejšie sledovania a štúdie a preto toto obdobie významnej epochy vrcholnej veterinárnej inštitúcie na Slovensku bude samostatnou, druhou časťou tejto publikácie.

Toto sú slová predsedu Komisie histórie veterinárskej medicíny MVDr. Jozefa Pokorného uvedené v úvode publikácie.

Mali sme veľkú výhodu, že predslov mohol napísať žijúci bývalý hlavný veterinárny lekár SSR v rokoch 1965 - 1967 prof. MVDr. Ján Pleva, DrSc., ktorý s úprimnou samozrejmosťou túto službu poskytol. Okrem širokých úvodných slov sa k svojej vtedajšej funkcii vyjadril nasledovne:

Moja pozícia pri tvorbe prvej samostatnej veterinárnej organizácie na Slovensku začala v Košiciach. Na niektoré situácie si spomenul vtedajší člen predsedníctva KV KSS povereník Boďa a apelujúc aj na naše dlhodobé priateľstvo ma presviedčal, aby som mu pomohol riešiť problém funkcie šéfa veterinárnej služby na Slovensku. Ponuku som prijal a začala sa moja činnosť šéfa veterinárneho oddelenia na Povereníctve pôdohospodárstva a lesného hospodárstva.

Veterinárne oddelenie sídlilo v jednej, síce priestranej miestnosti, v ktorej pod jedným oknom denne hrkotala na písacom stroji sekretárka vedúceho jedného z oddelení povereníctva. Po pár týždňoch spolu s MVDr. Lábadym a MVDr. Sýkorom nás presťahovali do dvoch kancelárií oproti povereníka ale aj s "kolaudačným" anonymom. Obaja menovaní boli na odchode. Prišiel MVDr. Štefan Árvay a častými hosťami okrem MVDr. Imricha Stankovského boli aj "spolupracovníci" z KVZ Bratislava.

Prišlo pozvanie na poradu riaditeľov KVZ do Prahy. Šéf Štátnej veterinárnej správy MVDr. Ladislav Polák ma o programe neinformoval, čo som považoval za vážny impulz urýchlene skompletizovať našu víziu riadenia veterinárnej služby na Slovensku.

Pamätal som aj na mojich vzácných priateľov akademika Ivana Braunera a akademika Františka Nižnánskeho. Prizýval som ich na naše porady s okresnými riaditeľmi alternovane. Spomínam najmä na jednu z nich s témou "Epizootologická situácia rožného statku". Prítomný bol aj akademik Jaroslav Oto Vrtiak, no hlavné slovo mal akademik Nižnánsky s prognózou spôsobu boja s očakávaným nástupom leukózy hovädzieho dobytku.

Priateľstvo s predsedom SNR Michalom Chudíkom som využil pri odchode z funkcie. Pripravený návrh na zriadenie Oblastnej veterinárnej správy na Slovensku s Milošom Halašom Michal Chudík po mojej prosbe na patričných miestach viac ako podporil.

Obráťme pozornosť k predpokladanej publikácii. Ona mapuje veľmi zložité obdobie politického, spoločenského a ekonomického rozvoja našej vlasti. Opiera sa o životopisy osôb obsadzovaných do čela veterinárnej profesie. Vo väčšine spoľahlivé dokumenty k vystavaniu ich curriculum vitae už viac ako zaľahli prachom, niekde absentuje i epitaf.

História je výsledkom aktivít stoviek veterinárnych lekárov ale aj pomocného personálu. Viacerí sa snažili o postavenie služby v spoločnosti a jej činnosť posúvať dopredu. V mnohom jej podstatu a dôležitosť ovplyvňovala aj spolupráca s inými organizáciami a spolkami, dlhodobo najmä vzťahy so zdravotníckym rezortom.

Všetkým tým, čo mali podiel na postupnom zviditeľňovaní našej veterinárnej služby a dvíhaní jej vážnosti v spoločnosti žiada sa s úctou zachovať spomienky.

História vzniku publikácie

V roku 2018 na zasadnutí Komisie histórie veterinárskej medicíny vzišiel nápad od MVDr. J. Pokorného, napísať publikáciu k tomuto významnému výročiu takej celoslovensky dôležitej veterinárskej inštitúcie, ako je Štátna veterinárna a potravinová správa SR.

Okamžite bol ustanovený autorský kolektív, a nakoľko sme už nemali skúseného a excelentného veterinárskeho historiografa Lacka Husára, ktorý nás práve na začiatku leta roku 2018 opustil, po dlhej úvahe a rozhodovaní, bol navrhnutý a vlastne aj nakoniec schválený autorský kolektív pod vedením MVDr. Jozefa Blechu. Bolo rozhodnuté, aby publikácia bola napísaná a pripravená do tlače do konca roka 2019, aby bola vydaná v edícii *Historia medicinae veterinariae* a následne patrične publikovaná. Vydaná bola v roku 2020 v náklade 200 výtlačkov ako 32. publikácia v spomínanej edícii.

Historický pohľad na štátnu veterinárnu správu v Československu a na Slovensku

Do roku 1918 bol v každom okrese jeden okresný zverolekár, mestá a obce mohli zamestnávať mestských a obecných zverolekárov (hlavne na bitúnkoch, ktoré spadali pod správu miest a obcí) s prípadným právom vykonávania súkromnej praxe. Ústavy pre chov koní si mohli držať svojich „podnikových“ zverolekárov. S povolením hlavného okresného zverolekára sa mohli v obciach usadiť súkromní zverolekári. Hlavní okresní zverolekári boli menovaní do úradu Ministerstvom orby v Budapešti, mestskí a obecní zverolekári boli vyberaní konkurzom.

Rok 1918 - vznik samostatnej Československej republiky a veterinárnej služby

Organizácia veterinárskej služby podliehala mnohým premenám, ktoré boli väčšinou dôsledkom politických a hospodárskych zmien.

Vláda novej Československej republiky vymenovala ministerského radcu Med. Vet. Jana Hamra do funkcie hlavného veterinára a poverila ho organizovaním veterinárskej služby v novom štáte.

Veterinárna služba na Slovensku po roku 1918

V roku 1919 vymenoval minister poľnohospodárstva vrchného štátneho zverolekára Med. Vet. Rajmunda Poštoľku za vrchného veterinárskeho inšpektora a poveril ho správou veterinárskeho oddelenia poľnohospodárskeho referátu pri Ministerstve s plnou mocou pre správu Slovenska, zodpovednej Ministerstvu vnútra a dočasne aj vedením agendy dištriktuálneho veterinárskeho inšpektorátu v Bratislave.

Od roku 1918 do roku 1939 bola štruktúra veterinárskej služby nasledovná:

- okresní zverolekári ako veterinárni referenti okresného úradu,
- mestskí a obecní zverolekári,
- súkromní zverolekári,
- veterinárni lekári v ústavoch pre chov koní (Nitra, Prešov, Horné Motešice, Topoľčianky).

Veterinárnu službu na Slovensku riadil v tom čase Krajinjský úrad – veterinárny odbor (R. Poštoľka) prostredníctvom zverozdravotných dozorcov. V rámci župnej reorganizácie sa v roku 1923 utvorilo na Slovensku šesť žúp (z pôvodných 16), v ktorých vykonávali svoju činnosť župní zverolekári.

Stavy zverolekárov na Slovensku sa počas 1. republiky menili, ale v konečnej fáze mohli v službe pracovať spolu takmer 200 zverolekárov.

Ďalší údaj o stave veterinárov sa nachádza v správe prednostu veterinárneho odboru Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy dr. Adámaťa „Stav veterinárov na Slovensku k 1. marcu 1949“, vypracovanej ako podkladový materiál pre vytvorenie Vysokej školy veterinárskej v Košiciach. V nej sa uvádza, že vo všetkých sektoroch služby pracovalo vtedy 231 veterinárov, čo bolo len mierne navýšenie oproti stavu z čias 1. republiky. V správe sa ďalej uvádza, že skutočná potreba je 620 veterinárov, takže chýba takmer 400 kvalifikovaných odborníkov.

Vznik Vysokej školy veterinárskej v Brne

Výchovu potrebných veterinárnych lekárov za 1. republiky riešil zákon č. 76 z 12. decembra 1918, ktorým bola konštituovaná Vysoká škola veterinárska v Brne. Bola prvou vysokou školou, ktorú zriadili po vzniku Československej republiky. Predpokladalo sa, že zo Slovenska študenti budú študovať na tejto škole.

Slovenskí študenti veterinárnej medicíny v Brne

Počas 1. republiky študovalo a získalo kvalifikáciu na Vysokej škole zverolekárskej v Brne takmer 160 poslucháčov zo Slovenska. Populačne silnejšie ročníky vznikali hlavne po roku 1930, kedy každoročne promovalo okolo 10 - 12 študentov, ktorí v nasledujúcich obdobiach zohrali významnú úlohu pri formovaní, organizácii a riadení veterinárskej služby, či etablovaní veterinárskeho školstva na Slovensku.

Prvý Slovak - šéf veterinárnej služby na Slovensku

V roku 1934 sa stal hlavným veterinárnym radcom a prednostom veterinárneho oddelenia Krajinského úradu v Bratislave MVDr. Milan Kukliš, jediný syn mlynára z Kunova, dnes predmestia Senice. Bol absolventom budapeštianskej školy (1905), doktorát získal v roku 1934 v Brne. O dva roky neskôr, v 1936, uviedli do činnosti Ústav mesta Bratislavy pre skúmanie potravín živočíšneho pôvodu, o vybudovanie ktorého sa zaslúžil magiátrátny veterinárny radca MVDr. Pavel Opluštíl, neskorší zakladateľ a prezident Zverolekárskej komory na Slovensku (po roku 1939) a hlavný redaktor odborného mesačníka „Slovenský veterinár“.

Veterinárna služba v rokoch 1939 – 1945

V rokoch 1939 až 1945 bolo v rámci Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky vytvorené samostatné veterinárne oddelenie, ktorého prednostom bol vládny radca MVDr. Milan Kukliš. V rámci územnosprávneho členenia SR, v šiestich župách boli samostatné veterinárne oddelenia na čele so župným veterinárskym referentom nazývaným „župný veterinár“, štátna zverozdravotná správa bola zverená okresným úradom – veterinárnym oddeleniam na čele s okresným veterinárom, ktorého do funkcie menoval minister hospodárstva.

Zverolekárska komora

Potreba pokračovania v obhajovaní cti veterinárneho stavu, ochrana jeho záujmov a presadzovanie jeho odborných a spoločenských požiadaviek bola v nutnosti zriadenia Zverolekárskej komory Slovenskej republiky.

O tom, že zákonodarcovia pochopili význam a dôležitosť zriadenia komory svedčila i rýchla časová postupnosť rokovania všetkých príslušných výborov Snemu SR. Veď ani nie za celý jeden mesiac od podania návrhu (11. mája 1939) bola osnova zákona o zverolekárskej komore predložená na rokovania Snemu. Spravodajcom osnovy zákona za výbor sociálny a zdravotný bol poslanec a podpredseda Snemu SR MVDr. Pavel Opluštil. Zákon bol prijatý 6. júna 1939 jednomyseľne. (Obdobný zákon o Lekárskej komore bol prijatý takmer o dva roky neskoršie, 18. marca 1942).

Veterinárny diagnostický ústav na Slovensku

Už od marca 1939 sa laboratórna diagnostika nákazlivých chorôb zvierat začala vykonávať v laboratóriách bakteriologického oddelenia Ústavu mesta Bratislavy pre skúmanie potravín živočíšneho pôvodu. Zákomom zo dňa 14.10.1941, č.235 Sl. zák., o Štátnom diagnostickom veterinárnom ústave sa dosiahla plná laboratórna samostatnosť v oblasti veterinárnej medicíny na Slovensku. Od januára 1943 ústav sídlil na Karloveskej ceste 449 v Bratislave. Vedenie samostatného ústavu po MVDr. Imrichovi Hudecovi prevzal MVDr. Norbert Weidlich, potom v rokoch 1942 až 1958 MVDr. František Nižnánsky. Ako ďalšie laboratórne pracovisko bola v roku 1949 založená Diagnostická veterinárna stanica v Košiciach so sídlom na ulici Ferka Urbánka, ktorej zakladateľom a prvým prednostom bol MVDr. Augustín Sokol. Po roku ho vo funkcii vystriedal MVDr. Rudolf Polóny.

Obdobie rokov 1945 až 1960

Po skončení 2. svetovej vojny v máji 1945 sa Európsky kontinent spamätával z vojnového šialenstva a deštrukcie. Piateho apríla 1945 bol na oslobodenom území obnovenej republiky vyhlásený Košický vládný program, ktorý určil obnovu Československej republiky. Pri jeho vyhlásení bol prítomný aj MVDr. Martin Kvetko.

Významnou vnútroštátnou udalosťou v povojnovom Československu sa stali voľby do Ústavodarného národného zhromaždenia v máji 1946. Výsledky volieb mali rozhodujúci vplyv na výsledok mocenského boja prebiehajúceho v republike a odzrkadľovali sa pri obsadzovaní príslušných rezortov politickými nominantmi - v Prahe na úrovni ministerstiev, na Slovensku do funkcií povereníkov. Povereníkom poľnohospodárstva a pozemkovej reformy sa stal MVDr. Martin Kvetko (Demokratická strana).

V roku 1948 zvíťazila vo voľbách komunistická strana a následne došlo k zloženiu novej vlády.

Na Slovensku Predsedníctvo SNR na návrh predsedu Zboru povereníkov Gustáva Husáka odvolalo zo svojich funkcií všetkých členov Zboru Povereníkov za demokratickú stranu s účinnosťou od 23. februára 1948 a súčasne prijalo demisiu povereníka vnútra gen. MVDr. Mikuláša Ferjenčika, ktorý vzhľadom na riadený rezort bol nestránikom. Na základe Košického vládneho programu bola verejná veterinárna služba po druhej svetovej vojne organizačne začlenená do rezortu Ministerstva zdravotníctva Verejná veterinárna služby bola až do polovice roku 1948 riadená rezortom zdravotníctva centrálné z Prahy na celom území ČSR. V roku 1947 pracovalo na Slovensku iba 240 veterinárov.

Na Povereníctve zdravotníctva v Bratislave nebolo vytvorené systemizované miesto pre riadenie veterinárnej služby na Slovensku. Na Povereníctve pôdohospodárstva a pozemkovej reformy (PPPR) po druhej svetovej vojne pracovalo niekoľko veterinárnych lekárov, ako to vyplýva z vypracovanej správy MVDr. Samuelom Adámaťom pod názvom " Stav veterinárov na Slovensku k 1. 3. 1949". Okrem iného uvádza, že na PPPR pracovalo, resp. bolo 10 systemizovaných miest pre veterinárnych lekárov. Okrem stálych pracovníkov povereníctva zácvik absolvovali novodiplomovaní veterinárni lekári, alebo budúci okresní veterinárni lekári napr. MVDr. Tomáš Gdovin, MVDr. Arnold Letovanec, MVDr. Jozef Vodrážka, MVDr. Július Molnár a iní. Na Slovensku bola veterinárna služba koordinovaná na Povereníctve pôdohospodárstva a pozemkovej reformy sekciou A, veterinárnym referátom, ktorého prednostom - hlavným radcom od 1. 8. 1945 do roku 1948 bol MVDr. Jozef Bednárík. Po ňom nastúpil do funkcie odborového radcu, prednostu veterinárneho oddelenia PPPR MVDr. Samuel Adámať.

Na krajských národných výboroch (Bratislava, Nitra, Žilina, Banská Bystrica, Košice a Prešov) boli zriadené veterinárne referáty a na okresných národných výboroch veterinárne oddelenia.

Veterinárni lekári boli štátni, resp. úradní (okresní, krajskí) alebo privátni (mestskí, obecní, zmluvní, podnikoví, praktickí). Všetci bez rozdielu funkcie, resp. pracoviska, pokiaľ boli registrovaní vo Zverolekárskej komore pre ČSR, mali povolenú aj súkromnú prax.

Personálne obsadenie veterinárnej služby na Slovensku bolo nedostatočné, iba 240 zverolekárov z ktorých prevažná časť pracovala v súkromnom sektore.

V roku 1946 sa začalo s likvidáciou žrebčej nákazy umelou insemináciou kobýl. Už v roku 1946 MVDr. František Hrudka vypracoval nový insemináčny prístroj a smernice pre praktické vykonávanie umelej inseminácie v chovoch koní na Slovensku, vykonal krátkodobé kurzy na vyškolenie veterinárnych lekárov určených pre výkon inseminácie kobýl na 46 insemináčnych staniaciach žrebčov na Slovensku. Bola to prvá plošná celoslovenská akcia tlmenia nebezpečnej nákazy a vôbec prvá akcia takého rozsahu na Slovensku.

Vznik Vysokej školy veterinárskej v Košiciach

Po skončení druhej svetovej vojny bolo evidentné, že v ČSR je nevyhnutné otvorenie ďalšej vysokej veterinárskej školy. O zriadenie druhej školy prejavili záujem štyri mestá v Čechách - Praha, Hradec Králové, Plzeň a České Budějovice. Vzhľadom na odlišnosti v nálezových pomeroch, zvažujúc špeciálne potreby poľnohospodárskej politiky štátu a po zrelej úvahe sa dospelo k zásadnému rozhodnutiu, že druhú školu treba otvoriť na Slovensku. Nasledovali niekoľkomesačné zložité rokovania na úrovni štátnych a stranických orgánov, hlavne medzi Poverenictvom školstva v Bratislave, Ministerstvom školstva v Prahe a krajskými orgánmi v Košiciach, ako sídla budúcej školy. Hlavnými osobnosťami týchto rokovaní bol povereník školstva Ladislav Novomestský a prof. MVDr. Ján Hovorka.

A tak až v roku 1949 dochádza k naplneniu snáh viacerých zverolekárov, iniciátorov bohatej diskusie a propagátorov potreby vzniku vysokého veterinárskeho učilišťa na Slovensku (MVDr. P. Opluštil, MVDr. M. Kvetko, MVDr. I. Hudec a MVDr. J. Hovorka), ktorá v roku 1940 ešte nebola reálna, založením Vysokej školy veterinárskej v Košiciach, konštituovanej zákonom SNR č. 1 z roku 1950 s účinnosťou od školského roku 1949/1950. Táto škola zohrala rozhodujúcu úlohu pri výchove mladej generácie veterinárnych lekárov pre potreby Slovenska v období zmien a prudkého rozvoja poľnohospodárstva po nástupe socializmu. Za prvých 50 rokov svojej existencie vychovala 3 905 veterinárnych lekárov v špecializácii všeobecné veterinárne lekárstvo, 789 so zameraním na hygienu potravín a ďalších 269 absolventov promovalo v špecializácii biotechnológia živočíšnej výroby.

Zmeny v charaktere a zameraní veterinárnej služby po roku 1948

Po februári 1948 mení sa aj charakter a zameranie veterinárskej služby. Národné zhromaždenie ČSR sa dňa 21. decembra 1950 uznieslo na zákone č. 187/1950 Z. z. o zdokonalení živočíšnej výroby. Podľa jeho § 12 vykonávanie veterinárskej činnosti prislúchalo štátu cez národné výbory. Veterinárska činnosť patrila do pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva, výmúc zdravotnú a technickú kontrolu potravín živočíšneho pôvodu. Paragrafom č. 22 tohto zákona boli tiež zrušené zverolekárske komory. Inými slovami, týmto zákonom došlo k poštátneniu veterinárskej služby v celej republike.

Uvedeným zákonom vláda ďalej schválila projekt zakladania veľkochovov. Jeho realizácia si vyžiadala až príliš prudký rozvoj nových systémov a metód ochrany zdravia hospodárskych zvierat, niekoľkonásobný nárast preventívnych, profylaktických aj diagnostických úkonov a činností. Preto bolo potrebné posilniť pracovný káder veterinárnych lekárov, vyškolíť dostatočný počet kvalifikovaných vysokoškolských kádrov a posilniť ich o značný počet „stredných od-

borných pracovníkov,“ pre ktorých sa neskôr vžil termín veterinárny technik. Pochádzali väčšinou z maloroľnícko-robotníckeho prostredia, po absolvovaní šesťmesačného kurzu v Prahe, ktorého dĺžka sa v priebehu času dokonca skrátila na 4 až 2 mesiace, vykonávali najmä preventívne úkony, ale aj niektoré liečebné zákroky, patriace do kompetencie veterinárneho lekára.

Opakovaným prechodom okupačných armád vznikla komplikovaná nákazová situácia, ktorú musela riešiť malá hárka zverolekárov. Vojská rekvirovaním ťažných a jatočných zvierat vo veľkej miere zdecimovali stavy. Ponechali na našom území choré zvieratá, najmä nakazené kone svrabom, žrebčou nákazou, sopľavkou. Kozáci jazdili na mongolských koňoch z ktorých 30 % reagovalo pozitívne na sopľavku a vymieňali ich za kone u nás chovaných plemien.

Nedôveru voči veterinárskemu stavu dokladá aj skutočnosť, že aj v roku 1951, po odvolaní dr. Adámaťa z funkcie prednostu veterinárskeho oddelenia Povereníctva poľnohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave nastúpil do tejto funkcie Juraj Baláž, pôvodným povoláním kováč, ktorý v úrade zotrval až do roku 1954, kedy ho vo funkcii vystriedal MVDr. Pavel Laurenčík.

Veterinárna služba po roku 1949

V zmysle zákona č. 14/1949 Zb. bolo na Slovensku v období rokov 1949 – 1960 konštituovaných 6 krajov a 89 okresov. Na každom poľnohospodárskom referáte ONV i KNV bolo zriadené veterinárne oddelenie na čele s okresným, resp. krajským veterinárom s plnou zodpovednosťou.

Počet okresov a okresných veterinárnych lekárov bol od roku 1953 zvýšený na 92. V roku 1951 pracovalo na území Slovenska asi 250 veterinárnych lekárov, do konca roka 1959 sa ich počet navýšil na takmer 700.

Kvalitatívne zmeny v pôsobení veterinárnej služby

Obdobie rokov 1951 – 1960 vo veterinárnej službe prináša podstatnú zmenu. Veterinárny lekár prechádza z rutínnej kuratívy na prevenciu a zvyšovanie úžitkovosti zvierat, čisto medicínske zamerania sa mení na medicínsko-výrobné, teda produktívne. Veterinári boli plne zapojení do kolektivizácie poľnohospodárstva, zakladania a upevňovania jednotných roľníckych družstiev.

Kolektivizácia a sústreďovanie zvierat do spoločných chovov bolo sťažené výskytom nákazlivých chorôb, vo všetkých druhoch zvierat (tuberkulóza, brucelóza, parazitózy, mor ošípaných, nákazlivá obrna, červienka, pseudomor hydiny a celý rad iných).

Rozhodujúcim medzníkom v zastavení ďalšieho šírenia nákazy v chovov ošípaných na Slovensku bol rok 1952, kedy sa v ústave na výrobu očkovacích látok v Bratislave začala výroba očkovacej látky proti nákazlivej obrne. Nasledovala

prvá očkovacia akcia v roku 1952 a pokračovala druhou, realizovanou na prelome rokov 1953/1954. Pri nej sa zaočkovalo do pol milióna ošipaných. Týmto dvoma celoslovenskými akciami sa podarilo stlačiť výskyt ochorenia na úroveň akceptovateľnú z hľadiska nákazového, ako aj ekonomického. V druhej polovici sedemdesiatych rokov sa podarilo nákazu zlikvidovať na celom území štátu.

Veterinárska služba začala organizovať cieľavedomý boj proti nákazám a chorobnosti hospodárskych zvierat. Rozhodujúca fáza boja proti nákazlivým chorobám, hlavne proti tuberkulóze a brucelóze nastala po roku 1960. Napriek personálnym a materiálnym ťažkostiam dokázala veterinárna služba zabezpečiť a vykonať v boji proti nákazlivým chorobám také ojedinelé plošné profylaktické akcie, s akými sa máloktorá alebo žiadna veterinárna služba nemôže pochváliť.

Podobne v roku 1952 vykonaná druhá plošná celoslovenská akcia tzv. H-akcia bola ojedinelou akciou. Pod vedením MVDr. Andreja Ferjenčička boli okrem pracovníkov veterinárnej služby ONV zapojení do akcie likvidácie moru hydiny prostredníctvom plošného očkovania hrabavej hydiny v spoločných chovoch a u súkromných chovateľov aj prvé dva ročníky poslucháčov Vysokej školy veterinárskej v Košiciach.

Pôsobenie vedeckých inštitúcií

V období rokov 1950 – 1960 dochádza k úspešnému pedagogickému a vedeckovýskumnému rozvoju Vysokej školy veterinárskej v Košiciach a vzniku Seminára pre doškoľovanie veterinárnych lekárov v Košiciach (1958), zriadeniu Výskumných ústavov živočíšnej výroby vo Vígľaši, chovu hydiny v Ivanke pri Dunaji (1950), Výskumného ústavu veterinárneho lekárstva v Brne (1956), VII. odboru veterinárneho lekárstva ČSAPV (1957), Helmintologického ústavu SAV v Košiciach (1953), laboratórií fyziológie, imunológie, virológie a experimentálneho veterinárstva ČSAPV, BIOVETA (1953), Ústavu štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv v Nitre (1969) a ďalších. Na čele všetkých výskumných a vedeckých pracovísk stáli naši prví slovenskí akademici a členovia korešpondenti Brauner, Hovorka, Landau, Nižnánsky či Gdovin, v ďalšom období Bođa a Vrťiak.

Do roku 1960 bolo na Slovensku vybudovaných a daných do prevádzky 14 okresných veterinárnych ošetrovní, 5 veterinárnych nemocníc a jedna ústredná veterinárna nemocnica. V oblasti veterinárskej laboratórnej diagnostiky vedúcu úlohu zohral Štátny diagnostický veterinárny ústav v Bratislave, zriadený ešte za Slovenského štátu v roku 1941. Po oslobodení vznikali na Slovensku jeho pobočky - v roku 1948 v Košiciach, v 1953 v Prešove a Zvolene, a v roku 1955 v Žiline a Nitre.

Vznik Štátnej veterinárnej správy na Slovensku

Územná reorganizácia v roku 1960 priniesla výraznú zmenu v organizácii veterinárnej služby. Krátko pred tým bol vytvorený veterinárny odbor pri Ministerstve pôdohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva a on pripravil novú úpravu organizácie veterinárnej služby so súčasným správnym vymedzením jej činnosti.

Rok 1960 - rozvoj slovenského veterinárstva

Významným medzníkom v rozvoji slovenského veterinárstva bol rok 1960, kedy na základe zákona č. 36/1960 Zb. z 9.4.1960 o územnom členení štátu s účinnosťou od 1.7.1960 sa ustanovilo politicko-správne usporiadanie územia, vytvoriac na Slovensku tri kraje a 33 okresov. Štátna veterinárna služba sa odčlenila od národných výborov a finančne i organizačne sa osamostatnila. Na Ministerstve poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva ČSSR sa pre jednotné riadenie a plánovanie veterinárnej činnosti vytvoril veterinárny odbor, ktorý na území Slovenska zabezpečoval úlohy v úzkej súčinnosti s veterinárnym odborom Povereníctva SNR pre poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo.

Prvým vedúcim bol **MVDr. Vítazoslav Scherer**, po ňom v roku 1963 **MVDr. Viktor Sýkora**. V roku 1965 bol referát prestavaný na veterinárne oddelenie s vedúcim a hlavným veterinárom Slovenska, ktorým sa stal **doc. MVDr. Ján Pleva, CSc.**

Vznikli samostatné veterinárne organizácie - krajské veterinárne zariadenia (KVZ) a okresné veterinárne zariadenia (OVZ). Boli to samostatné právnické osoby, centrálné odborne riadené rozpočtové organizácie na čele s vedúcim (riaditeľom), ktorého menovala a odvolávala príslušná Rada KNV resp. ONV. Na Slovensku sa pod riadením veterinárneho odboru Povereníctva pôdohospodárstva vytvorili tri krajské a jedno mestské veterinárne zariadenie (hl. m. SSR Bratislava), a 32 okresných veterinárnych zariadení - v západoslovenskom kraji 11, v stredoslovenskom 12 a vo východoslovenskom 9. V roku 1968 vznikli 4 nové okresy a tým aj OVZ - Veľký Krútíš, Stará Lubovňa, Svidník a Vranov nad Topľou V rámci každého OVZ sa konštituovali 2- 4 veterinárne strediská.

Na úrovni okresov boli zriadené samostatné rozpočtové organizácie - okresné veterinárne zariadenia rady ONV. Na čele organizácie bol okresný veterinárny lekár – riaditeľ OVZ, ktorý riadil:

- odbornú inšpekčnú skupinu OVZ, ktorú tvorili: okresný veterinárny hygienik, epizootológ a gynekológ (ku ktorým neskôr pribudli aj ďalšie špecializácie),
- hospodársko-správnú skupinu pre úsek ekonomický,
- veterinárske strediská pre terénnu službu,
- veterinárske hygienické stredisko,

- veterinársku nemocnicu resp. ošetrovňu,
- okresné veterinárske laboratórium,
- sklady veterinárskych liečiv a ďalšie prevádzkové úseky, potrebné pre chod organizácie.

Veterinárske strediská (VS) v počte 2, resp. 4 sústreďovali v okrese veterinársky personál pre výkon veterinárskej činnosti v teréne. Združovalo 6 – 8 veterinárnych lekárov, rovnaký počet veterinárnych technikov, jedna dispečerka, vodič motorového vozidla a upratovačka.

Každý veterinárny lekár spolu s veterinárnym technikom vykonával preventívnu, profylaktickú a osvetovú činnosť vo svojom prevenčnom veterinárskom obvode. Aby sa pre túto činnosť vytvoril dostatočný časový priestor, v šesťdesiatych rokoch sa liečebná starostlivosť v rámci strediska vykonávala prostredníctvom tzv. „žurnálnej služby“, vydržal do roku 1968.

Systém pohotovostných služieb sa osvedčil a fungoval až do privatizácie v roku 1992. V rámci veterinárskych služieb štátov RVHP bol ojedinelý a nemal obdobu ani v iných krajinách Európy. Svedčil o úrovni veterinárskej služby na Slovensku, hodnotenej uznanlivo aj v mnohých štátoch EÚ.

Vedúci krajského veterinárneho zariadenia - krajský veterinárny lekár usmerňoval a kontroloval činnosť veterinárnych zložiek v kraji priamo alebo za pomoci svojej inšpekčnej skupiny. Pod priame riadenie odborné i hospodárske boli ku KVZ pričlenené diagnostické ústavy, krajské veterinárne nemocnice, prípadne i existujúce kafilérie.

Na ochranu štátneho územia pred zavlečením nákazlivých chorôb zo zahraničia začala veterinárna služba budovať pohraničné veterinárne stanice.

Zákon o veterinárnej starostlivosti č. 66/61 Zb.

Veľmi významnou udalosťou v roku 1961 bolo vydanie zákona č. 66/61 Zb. o veterinárnej starostlivosti zo dňa 26. júna 1961, ktorého účinnosť bola od októbra 1961.

Úloha okresných národných výborov

Okresné národné výbory (ONV) zabezpečovali podľa tohto zákona úlohy veterinárnej starostlivosti a dozerali na ich plnenie, organizovali opatrenia na zdoľovanie nákaz a iných hromadných ochorení, zabezpečovali prehliadky jatočných zvierat a mäsa a starali sa o odborné liečenie zvierat.

Vyhláška č. 154/1961 Zb.

Začiatkom roka 1962 nastúpila účinnosť vyhláška MZLVH č. 154/1961 Zb. zo dňa 30. decembra 1961, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o veterinárnej starostlivosti č. 66/61 Zb.

Okresné veterinárne zariadenia v rokoch 1963 - 1968

Okresné veterinárne zariadenie (OVZ) boli zriadené uzneseniami plenárnych zasadnutí ONV podľa zákona č. 32/1963 Zb. z 12. apríla 1963 o organizácii riadenia poľnohospodárstva a boli začlenené do okresnej výrobnjej poľnohospodárskej správy ako rozpočtová organizácia II. stupňa.

Ozdravovanie chovov hovädzieho dobytku od nákazlivých chorôb

Veterinárska služba začala organizovať cieľavedomý boj proti nákazám a chorobnosti hospodárskych zvierat. Rozhodujúca fáza boja proti nákazlivým chorobám, hlavne proti tuberkulóze a brucelóze nastala po roku 1960.

Vznik samostatných veterinárnych správ - rok 1968, 1969 a ďalšie obdobie

Veterinárne oddelenie PPLVH po vytvorení sa Ústrednej veterinárnej správy v Prahe (riaditeľom bol menovaný doc. MVDr. Ladislav Polák, CSc.) pripravilo podklady pre zriadenie Oblastnej veterinárnej správy v Bratislave ako zariadenie UVS v Prahe; za riaditeľa minister rozhodnutím č. II/4 – 1104/67 zo dňa 27.12.1967 vymenoval MVDr. Štefana Árvaya (doc. MVDr. J. Pleva, CSc. sa vrátil na pôvodne pracovisko VŠV Košice). Takto boli vytvorené podmienky pre vznik Oblastnej veterinárnej správy v Bratislave.

Vytvorenie Štátnej veterinárnej správy Ministerstva poľnohospodárstva a výživy SSR

Na základe federatívneho usporiadania vzťahov medzi bratskými národmi Čechov a Slovákov sa rozhodnutím Ministerstva poľnohospodárstva a výživy v Prahe zo dňa 17. 12. 1968 vytvorila dňom 1. 1. 1969 Štátna veterinárna správa Ministerstva poľnohospodárstva a výživy SSR v Bratislave, ako samostatná rozpočtová organizácia podliehajúca pod Ministerstvo poľnohospodárstva a výživy SSR (MPVž SSR). Tým sme sa dopracovali k samostatnému riadeniu, organizácii, plánovaniu, rozpočtu, investičnej výstavbe, kadrovej politike, sociálnym, zdravotným, spoločenským, športovým aktivitám a iniciatívam. Prvým riadite-

Iom Štátnej veterinárnej správy MPVž SSR (ŠVS MPVž SSR) bol menovaný MVDr. Štefan Árvay a po jeho odvolaní až do 9. januára 1990 prof. MVDr. Štefan Haladej, CSc.

Štátna veterinárna správa MPVž SSR v úzkej súčinnosti s Krajskými veterinárnymi zariadeniami ŠVS v Bratislave, Banskej Bystrici a Košiciach, ktoré boli znovu vytvorené začiatkom roku 1971 po svojom zrušení v roku 1969, riadila tridsaťtri okresných veterinárnych zariadení, ktoré boli jej rozpočtovými organizáciami.

Ďalšou rozpočtovou organizáciou Štátnej veterinárnej správy bol Ústredný štátny veterinárny ústav v Bratislave, ktorý vznikol dňom 1. 1. 1969 z Oblastného štátneho veterinárneho ústavu.

1. 1. 1969 sa v Bratislave vytvorilo Ústredie veterinárnych asanačných ústavov, ako rozpočtová organizácia Štátnej veterinárnej správy MPVž SSR. Táto organizácia prostredníctvom svojich Veterinárnych asanačných ústavov v Senci, Nitre, Mojšovej Lúčke pri Žiline, Lieskovci a Drienove pri Prešove plnila úlohy veterinárno-asanačné, vykonávala činnosť spracovateľsko-výrobnú a postupne rozširovala tiež činnosť dezinfekčnú, dezinfekčnú a deratizačnú. Od 1. 1. 1974 boli tieto organizácie preradené z rozpočtovej do príspevkovej oblasti.

Jedinou hospodárskou organizáciou, ktorú riadila Štátna veterinárna správa bola Bioveta v Nitre, ktorá zabezpečovala výrobu veterinárnych biopreparátov, liečiv, krmných doplnkov a ďalších biologických prípravkov.

Preddavkové organizácie, ktoré sa viazali na Štátnu veterinárnu správu, boli Ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv v Nitre, Ústav pre doškoľovanie veterinárnych lekárov v Košiciach, Ústav veterinárnej osvetu v Bratislave, Fakultná veterinárna nemocnica v Košiciach a Výpočtové stredisko v Bratislave.

Slovenské veterinárske osobnosti sa v rokoch 1968 - 1971 a ďalších, prepracovali do čela koncipovania a riadenia nielen slovenského veterinárstva, ale celého federálneho poľnohospodárskeho rezortu. Historicky prvým ministrom - predsedom federálneho výboru pre pôdohospodárstvo a výživu v Prahe bol v r. 1969 prezidentom ČSSR menovaný, vtedy profesor, neskôr akademik Koloman Boďa. Zriadená bola Federálna veterinárna rada ako poradný orgán ministra a Hlavného veterinárneho lekára Federálneho výboru pre pôdohospodárstvo a výživu, ktorým sa stal MVDr. Oto Dobšínský CSc. Členom tejto rady sa stal i MVDr. Ladislav Husár.

Výsledkom neustálej starostlivosti o rozvoj štátnej veterinárnej služby bola skutočnosť, že v roku 1975 dosiahol počet veterinárnych lekárov v SSR 1318 a veterinárnych technikov 740, z celkového počtu 4091 pracovníkov. Pre názornosť treba uviesť, že v roku 1951 pôsobilo na Slovensku len 250 veterinárnych lekárov.

Nezanedbávala sa ani legislatíva. Od r. 1981 sa pripravoval nový zákon o veterinárnej starostlivosti, ktorý bol v NZ schválený pod č. 87 až v r. 1987. Bol

obohatený o dva nové prvky komplexnej prevencie a štátneho veterinárneho dozoru. V zmysle nového zákona sa začali v roku 1988 robiť pokusy so zavádzaním podnikovej, resp. závodnej veterinárnej služby, ktorá sa však neujala.

Špecializácia vo veterinárnej službe

V rokoch 1970 – 1975 sa rozvíjala špecializácia veterinárnych lekárov horizontálne v jednotlivých medicínskych odboroch a aj vertikálne, v jednotlivých druhoch a kategóriách zvierat

Realizačné opatrenia na ochranu veľkochovov hospodárskych zvierat

Ministerstvo poľnohospodárstva a výživy SSR ešte v roku 1973 vydalo “Realizačné opatrenia na ochranu veľkochovov hospodárskych zvierat”, č. 9474/1973-PV z 9.8.1973 ktorými sa doplnili niektoré ustanovenia vyhlášky č. 154/1961 Zb. a smerníc o veterinárnej starostlivosti č. 60 400/62-43 a č. 60 500/62-43.

Hlavný dôvod ich vydania bol v tom, že koncom roka 1972 a začiatkom roku 1973 bola na území Slovenska, najmä na území Západoslovenského kraja rozšírená slintačka a krívačka hovädzieho dobytku a ošípaných.

Organizácia boja proti slintačke a krívačke a iným veľmi nebezpečným nákazám

Protinákazové komisie sa zriaďovali pri orgánoch štátnej moci.

Ústrená protinákazová komisia bola zriadená pri MPVŽ SSR, predsedom bol minister poľnohospodárstva a výživy, tajomníkom ústredný riaditeľ Štátnej veterinárnej správy MPVŽ SSR. Členmi komisie boli zástupcovia ministerstiev - zdravotníctva, vnútra, národnej obrany, obchodu, lesného a vodného hospodárstva, školstva, generálni riaditelia VHJ — mäso, mlieko, nákup, plemenárskych podnikov a zástupcovia niektorých odborných pracovísk. Podľa riešenej problematiky si komisie na svoje rokovania mohli prizývať aj ďalších pracovníkov.

Obdobný systém bol aj na úrovni krajov, okresov, kde predsedami boli predsedovia alebo podpredsedovia príslušného národného výboru a tajomníkmi krajskí i okresní veterinári. Protinákazové komisie sa ustanovili aj pri MNV.

Pohotovostný plán proti slintačke a krívačke a iným veľmi nebezpečným nákazám

Pohotovostné plány v závodoch a okresoch

Pohyb obyvateľstva a zahraničný obchod takmer so všetkými štátmi sveta umožňoval zavlečenie ktoréhokoľvek typu slintačky a krívačky na naše územie v hociktoré ročné obdobie. Z tohto dôvodu museli mať národné výbory a veterinárna služba vypracované pohotovostné plány, a to na všetkých stupňoch riadenia, aby v prípade výskytu slintačky a krívačky sa mohli vykonať všetky potrebné protinákazové opatrenia. Táto povinnosť sa týkala aj potravinárskych a krmovínárskych podnikov.

Systemizácia pracovných miest v Mestskom veterinárnom zariadení (MsVZ) Bratislava a okresných veterinárnych zariadeniach (OVZ) v SSR v roku 1976

Minister poľnohospodárstva a výživy SSR 20. apríla 1976 zaslal ústrednému riaditeľovi ŠVS MPVŽ SSR list nasledujúceho znenia:

„V súlade s koncepciou veterinárnej činnosti v SSR schválenej 21. schôdzou Kolégia dňa 4.11.1974 bodu č. 8 č. 7926/1974 – PU s ohľadom na proces koncentrácie, špecializácie, integrácie živočíšnej výroby a s tým súvisiacej potreby zvyšovania účinnosti nových foriem práce, efektívneho rozmiestňovania pracovníkov veterinárnej služby Vám prikazujem vykonať do 30. júna 1976 previerky vyťaženosť pracovníkov okresných veterinárnych zariadení na všetkých úsekoch činnosti s následnou úpravou plánovaného stavu pracovníkov, určiť systemizované miesta v rámci jednotlivých organizácií, stanoviť počty veterinárnych stredísk, obvodov a špecializovaných pracovísk.“

Cieľom bolo odstránenia existujúcich rozdielov medzi okresmi, krajmi v SSR v zaťaženosťi veterinárnych pracovníkov, ktoré sa nedali vysvetliť ani okresnými špecifickými zvláštnosťami, preto ŠVS MPVŽ SSR vykonala previerky zaťaženosťi pracovníkov vo veterinárnych zariadeniach a k následnému stanoveniu systemizovaných miest pracovníkov OVZ a MsVZ Bratislava, stanoveniu sídla veterinárnych stredísk, určeniu obvodov, špecializovaných pracovísk a vymedzeniu ich charakteru.

V roku 1976 pre organizácie riadené ŠVS MPVŽ SSR bolo určených 4197 pracovných miest, z toho pre OVZ a MsVZ v Bratislave 2524.

Automatizované systémy riadenia

V rokoch 1974 – 1975 bola vo vtedajšom Československu spracovaná a schválená koncepcia Automatizovania informačných systémov (ďalej len AIS) veterinárnych činností vo forme ideového projektu. K overovaniu 1. podsystému Operatívnej evidencie o činnosti terénnej veterinárnej služby došlo v rokoch 1976 – 1977 na OVZ Martin a OVZ Lučenec.

Postupne od roku 1978 do roku 1982 boli preškolení všetci terénni veterinárni lekári a veterinárni technici v Slovenskej republike a pripravené podmienky na rutinnú prevádzku tohto podsystému, ktorá začala od 1. 1. 1982 na celom Slovensku.

Predmetom 1. podsystému o Operatívnej činnosti terénnej veterinárnej služby bolo automatizované spracovávanie operatívnych záznamov terénnej časti veterinárnej služby o kontrolnej, diagnostickej a liečebnej činnosti.

Všetky stupne riadenia terénnej veterinárnej služby Slovenskej republiky dostávali v jednom termíne prehľad o činnosti terénnych veterinárnych pracovníkov a súčasne dostávali prehľad o stave imunizácie proti jednotlivým nákazám.

V rokoch 1985 – 1988 bol riešený AIS – veterinárna laboratórna diagnostika a od roku 1990 AIS o činnosti veterinárno – hygienickej činnosti.

VETPROF

Po privatizácii veterinárnej starostlivosti veterinárnych lekárov SR došlo k morálnemu aj funkčnému zastaraniu a nepoužiteľnosti dovtedy používaného systému evidencie úkonov známeho pod menom ASR.

Výpracovaný bol program na sledovanie plnenia štátnej objednávky súkromnými veterinárnymi lekármi. MVDr. Alexander Patus vytvoril k tomuto programu doplnok pod názvom „Nadstavba k programu na sledovanie diagnostických a profylaktických akcií, verzia 1.0“, ktorý umožnil zhotovenie a vytlačenie výstupných zostáv o aktuálnom stave plnenia úkonov podľa rôznych kritérií.

VETSUM

Program VETSUM bol nadstavbou programu VETPROF a bol určený na sumarizáciu údajov dodaných jednotlivými RVPS na úrovni KVPS a na celoštátnej úrovni na ŠVPS.

Pôsobenie slovenských veterinárnych lekárov v rozvojových krajinách

Postupne sa zvyšovala autorita služby, aj dopyt po expertízach, stážach, vedeckých, pedagogických či študijných pobytoch a misiách našich veterinárskych osobností, či už z najvyššej úrovne akadémie vied, či VŠV, ŠVS, alebo aj terénnych a laboratórnych pracovníkov, veterinárnych lekárov – expertov v rozvojových krajinách Ázie, Afriky, Strednej Ameriky či iných. Z radov zamestnancov ŠVS pôsobilo na expertízach 121 pracovníkov v 12-tich rôznych krajinách, pričom najväčší počet našich veterinárov pracoval v Alžírsku - 56. Pedagogickí pracovníci VŠV v Košiciach pôsobili na veterinárskych fakultách v 9-tich krajinách, v celkovom počte 45 pracovníkov. Najviac opäť v Alžírsku, kde na 5-tich veterinárskych fakultách pôsobilo 15 vysokoškolských učiteľov.

Právna úprava veterinárnej starostlivosti

Dňom 1. januára 1988 vstúpila do platnosti nová právna úprava veterinárnej starostlivosti vydaním príslušných zákonov a vykonávacích vyhlášok. Nová právna úprava obsahovala vlastný zákon o veterinárnej starostlivosti, zákon o pôsobnosti orgánov veterinárnej starostlivosti, vyhlášku o starostlivosti o zdravie zvierat, o veterinárnej ochrane štátneho územia, o zabezpečovaní zdravotnej nezávadnosti živočíšnych produktov, o podnikovej veterinárnej službe a o poskytovaní podpôr a náhrad pri zdolávaní nákaz a iných hromadných ochorení zvierat a určujú zbeplatné odborné veterinárnej činnosti.

Činnosť nadstavbových veterinárnych organizácií

Na významných úspechoch, ktoré dosiahli pracovníci okresných a krajinských veterinárnych organizácií pri likvidácii nebezpečných nákaz a ostatných ochorení, ako aj pri zabezpečovaní hygienicky vysokohodnotných a zdravotne bezchybných potravín, mali svoj podiel aj tzv. nadstavbové organizácie štátnej veterinárnej služby, a to Ústredný štátny veterinárny ústav so svojimi štátnymi veterinárnymi ústavmi, ŠHO Bioveta, Ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv, Ústredie veterinárnych asanačných ústavov, so svojimi veterinárnymi asanačnými ústavmi, Ústav pre doškoľovanie veterinárnych lekárov, Ústav veterinárnej osvetu a Ústav zoohygieny a veterinárnej techniky.

Stručné životopisy šéfov veterinárnej služby na Slovensku od roku 1919 po rok 1990

Med. Vet. Rajmund POŠTOLKA

Bol prvý prednosta veterinárskeho oddelenia na Slovensku, vládny radca, vedúci veterinárneho oddelenia poľnohospodárskeho referátu Ministerstva hospodárstva ako jeden z početných zverolekárov z českých krajín. Pochádzal z Kyjova na Morave, vysokú školu navštevoval vo Viedni, kde v roku 1897 nadobudol zverolekársky diplom.

V roku 1907 vstúpil do štátnej služby ako úradný zverolekár. Počas I. svetovej vojny nastúpil k rakúskej armáde, bol pridelený na generálny štáb poľských légii. Stal sa organizátorom veterinárskej služby v poľskej armáde. Za svoju úspešnú činnosť bol povýšený do hodnosti majora. Udelili mu tiež „Zlatý záslužný kríž s medailou statočnosti“.

Na Slovensko odišiel po prvej svetovej vojne s mnohými českými zverolekármi. Od počiatku sa angažoval na poradách veterinárskej služby a ako skúsený odborník, snažil sa riešiť zložitú nákazovú situáciu. Vtedajší vládny referent pre poľnohospodárstvo Dr. Blaho, v rámci svojej kompetencie, Med. Vet. R. Poštolku navrhol za prednostu veterinárskeho oddelenia a bol vymenovaný za distriktuálneho zverolekárskeho inšpektora v Bratislave. Súčasne bol poverený vedením veterinárskeho odboru poľnohospodárskeho referátu pri Ministerstve s plnou mocou pre správu Slovenska.

Ešte v roku 1919 zaviedol Poštolka podkúvačské kurzy, v krajinskom rozpočte tiež zabezpečil peniaze na kurzy pre prehliadačov mäsa, pričom bol zakladateľom týchto kurzov.

Neskôr, vybavil státisícové podpory na propagačné ochranné očkovanie proti nákazlivým chorobám zvierat, podpory za straty vzniknuté ochranným očkovaním proti zvieracím nákazám a podpory za zvieratá uhynuté v dôsledku nákaz podliehajúcich hláseniu. Presadil tiež podpory pre chudobných chovateľov na zakúpenie liekov proti fasciolóze a podpory pre zverolekárov, ktorí sa usadili v hospodársky zaostalejších okresoch, tiež vymohol 12 štipendií pre chudobných poslucháčov zverolekárstva na Slovensku.

Požtolka stál rad rokov na čele jedinej zverolekárskej organizácie na Slovensku t. j. slovenskej župy Ústrednej jednoty čs. zverolekárov v Bratislave ako jej predsedu.

V roku 1933 bol odvolaný zo svojej funkcie, čo ťažko znášal, a v roku 1934 odišiel do dôchodku. Zomrel v roku 1949 a pochovaný je v Bratislave.

MVDr. Milan KUKLIŠ

V roku 1934 prevzal vedenie štátnej veterinárnej služby po Med. Vet. Rajmundovi Požtolkovi ako jeho zástupca v hodnosti vládneho radcu. Bol to prvý Slovák - prednosta veterinárneho oddelenia Ministerstva hospodárstva v rokoch 1934 - 1945, ktorý dnes takmer úplne upadol do zabudnutia. Podobne ako mnohí iní vynikajúci odborníci, ktorí v pohnutých vojnových rokoch statočne zabezpečovali úlohy na rôznych úsekoch hospodárskeho života na Slovensku, boli po roku 1945 neprávom znevažovaní a šikanovaní. Pritom sa mnohí z nich politicky vôbec neangažovali.

Narodil sa 16. 12. 1885 v Kunove, okres Senica. Na Vysokej škole zverolekárskej v Budapešti začal študovať v r. 1904, kde nadobudol aj zverolekársky titul dňa 7. 9. 1908. V roku 1934 obhájil na VŠV v Brne dizertačnú prácu a získal titul doktora veterinárnej medicíny.

Po skončení I. svetovej vojny ho prevzali do čs. štátnej služby. V roku 1930 ho prideliť na veterinárske oddelenie krajinárskeho úradu v Bratislave. V roku 1931 ho menovali za vrchného veterinárskeho radcu v Slovenskej republike. Po odchode Med. Vet. R. Požtolku do dôchodku prevzal v roku 1934 funkciu krajinárskeho veterinárskeho referenta v hodnosti vrchného veterinárskeho radcu.

Bol skúseným vedúcim štátnym veterinárom, s prehľadom riadil štátnu veterinársku správu na Slovensku aj počas vojnových rokov až do roku 1945. Obklopil sa organizačne a odborne schopnými spolupracovníkmi.

V roku 1945 ho ako 60 ročného penzionovali. Potom ešte pracoval v Roľníckej komore a neskoršie do roku 1955 pôsobí ako vedúci oddelenia hygieny výživy MHES. Zomrel v Bratislave 22. apríla 1975 vo veku 89 rokov a pochovaný je na cintoríne v Slávičom údolí.

MVDr. Jozef BEDNÁRIK

Ako prvý povojnový šéf veterinárnej služby na Slovensku sa narodil dňa 4. januára 1895 v Budmericiach. Vysokú školu veterinársku v Budapešti ukončil v roku 1918, v roku 1938 získal doktorát na VŠV v Brne.

Po skončení 2. svetovej vojny a obnovení Československej republiky bola veterinárska služba na Slovensku koordinovaná Povereníctvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy (PPPR) v Bratislave, sekciou A, veterinárnym referátom. Jeho prednostom sa 1. augusta 1945 stal hlavný radca MVDr. Jozef Bednárík, ktorý v tejto pozícii zotrval až do roku 1948, kedy ho vo funkcii vystriedal MVDr. Samuel Adámať.

Dr. Jozef Bednárík zomrel dňa 27. septembra 1973 vo veku 78 rokov a pochovaný je v rodných Budmericiach.

MVDr. Samuel ADÁMAŤ

V roku 1948 stal sa Dr. Adámať odborovým radcom, prednostom Veterinárskeho oddelenia Povereníctva poľnohospodárstva a pozemkovej reformy. Bolo to obdobie veľmi ťažké pre veterinársku službu. Nákazová situácia bola veľmi nepriaznivá. Chovy hospodárskych zvierat boli ohrozované nebezpečnými nákazami. V roku 1949 dochádza k zakladaniu JRD, sústreďovaniu zvierat do spoločných chovov, čím sa nákazová situácia ešte viac komplikovala. Počas svojej práce požadoval vybudovanie mnohých veterinárskych ustanovizní a už viackrát pertraktovanú otázku potreby zriadenia ďalšej zverolekárskej školy v Bratislave. Štátna veterinárna služba k 1. 3. 1949 mala 146 štátnych zverolekárov a potrebovala aspoň 600. Na prípravu pre založenie Vysoké školy veterinárskej bol účastný aj Dr. Adámať, zohral významnú úlohu a často sa neoprávnene nedoceňuje.

V roku 1951 bol odvolaný z funkcie zrejme z politických dôvodov. Od roku 1951 až do roku 1971 pracoval Dr. Adámať v hygienickej veterinárnej službe na bratislavskom mestskom bitúnku. V roku 1971 odišiel do dôchodku.

Narodil sa 25. 8. 1904 v obci Bošáca, veterinársky diplom získal v Brne v roku 1929 a tu bol aj promováný. Krátko po promócii narukoval k jazdeckému pluku v Košiciach, kde vykonával vojenskú prezenčnú službu v rokoch 1930 - 1931. Od roku 1933 pôsobil ako veterinársky koncipista na Veterinárskom oddelení Kra-

jinského úradu v Bratislave, odkiaľ ho ako Slováka v roku 1936 prideli na Veterinárske oddelenie Ministerstva земѣдѣlstva v Prahe v hodnosti ministerského komisára. V marci 1939 sa vrátil späť do Bratislavy a nastúpil na novovytvorené veterinárske oddelenie Ministerstva hospodárstva. Zomrel 23. 12.1976 vo veku 72 rokov.

Juraj BALÁŽ

Prvý šéf veterinárnej služby na Slovensku, ktorý nebol veterinárny lekár. Túto funkciu zastával ako pracovník Povereníctva poľnohospodárstva a pozemkovej reformy v rokoch 1951 - 1954 vo funkcii prednostu veterinárneho oddelenia po Dr. Samuelovi Adámaťovi.

Narodil sa v roľníckej rodine 3. októbra 1913 v Jablonovom, okres Bytča. V Čechách sa vyučil za kováča, kde určitý čas pracoval na veľkostatku. Po návrate z Čiech pracoval v Považských strojárňach, v roku 1944 sa zapojil do odboja. Po vojne pracoval ako predseda MNV v rodnej obci. V roku 1950 prišiel do Bratislavy a od spomínaného roku sa stal prednostom veterinárneho oddelenia. Určitý čas pracoval v Biovete v Nitre, potom vo vedúcej funkcii v kafilérii na bratislavskom bitúnku. Podieľal sa na výstavbe kafilérie v Senci, kde zastával aj funkciu riaditeľa. Ako dôchodca bol poverený vedením kafilérie v Mojšovej Lúčke.

Zomrel v roku 1993 ako 79 ročný, pochovaný je v urnovom háji Kramatória v Bratislave.

MVDr. Pavel LAURENČÍK

Rodák zo Zvolena, kde sa narodil 21. marca 1913, ale vyrastal v Krupine, kde jeho rodičia bývali. Po gymnáziu vo Zvolene, kde v roku 1931 maturoval, veterinárstvo začal študovať na Vysokej škole veterinárskej v Brne, roku 1939 odchádza do Viedne, kde 28. mája 1941 získal diplom veterinárneho lekára. Po obhájení dizertačnej práce získal dňa 31. marca 1943 titul doktora veterinárnej medicíny. V rokoch 1941 - 1947 pracoval ako dôstojník - veterinár z povolania. V rokoch 1945-1947 pracoval na MNO v Prahe, kde ho v roku 1947 povýšili do hodnosti majora. V tejto hodnosti pôsobil v Bratislave ako náčelník veterinárnej služby vojenského okruhu.

V jeseni 1947 prešiel Dr. Laurenčík do civilných služieb (štátne majetky) a v roku 1951 nastúpil do veterinárskej služby mesta Bratislavy.

V rokoch 1954-1958 bol vedúcim veterinárnej správy na Povereníctve pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave. Bolo to obdobie veľmi zložité a náročné pre veterinársku službu. Od začiatku kolektivizácie objavili sa nové a ťažko riešiteľné problémy.

Bol publikačne aktívny, vydal viaceré odborné-populárne spisy. Neskôr sa ako vedúci autorského kolektívu podieľal na vydaní úspešného, v širokej veterinárskej pospolitosti kladne prijateho, odborného, u nás priekopníckeho diela „Vademecum veterinárneho lekára”.

Z poverenia sa Dr. Laurenčík po osobných previerkach rezortu vrátil v roku 1958 späť do veterinárskej služby mesta Bratislavy, kde zastával viaceré funkcie (veterinárny hygienik, mestský epizootológ). V rokoch 1967-1976 pracoval v Mestskom veterinárnom zariadení mesta Bratislavy vo funkcii vedúceho ošetrovne pre malé zvieratá, kde pracoval aj po odchode do dôchodku až do roku 1983.

Svojím uvážlivým konaním, svedomitou prácou i osobnou skromnosťou a korektnosťou získal si uznanie nielen medzi kolegami, ale i chovateľmi a vôbec pracovníkmi poľnohospodárskeho a potravinárskeho komplexu.

Bol polyglot, ovládal jazyk slovenský, český, maďarský a nemecký, čiastočne anglický, francúzsky a nebola mu cudzia ani ruština. Jeho obľúbeným spoločenským miestom bola kaviareň Luxor, kde sa stretával so svojimi priateľmi, medzi ktorých patrili hudobný skladateľ Ján Cikker, prof. Dr. Karol Virsik, riaditeľ Ústavu pľúcnych chorôb v Podunajských Biskupiciach, Dr. Štefan Hörmann, spolužiak zo štúdií vo Viedni, ako aj Jožko Palugyai z rodiny známych bratislavských vinárov.

Zomrel koncom januára roku 2001. Jeho popol bol rozsypaný na rozptylovej lúke Krematória v Bratislave.

MVDr. Vítazoslav SCHERER

Narodil sa 17. 7. 1922 v obci Staré Hory, okres Banská Bystrica. Maturoval na Štátnom gymnáziu v Banskej Bystrici v roku 1942. Veterinárnu medicínu začal študovať na jeseň 1942 vo Viedni, po absolvovaní štyroch semestrov musel pre vojnové udalosti štúdium prerušiť a v júli 1945 sa zapísal na VŠV v Brne. Diplom tu získal 18. 11. 1947, a 6. 3. 1948 po obhájení dizertácie bol promovovaný na doktora veterinárskej medicíny.

Po skončení štúdia začal svoju odbornú činnosť na Povereníctve pôdohospodárstva v Bratislave, neskôr ako okresný veterinárny lekár v Kremnici a Banskej

Bystrici (1948–1952) a nato ako krajský veterinárny lekár v Banskej Bystrici (1953).

V ďalšom období to bolo Povereníctvo pôdohospodárstva a lesného hospodárstva – veterinárska správa (v rámci hlavnej správy živočíšnej výroby, v r. 1953–1958 ako epizootológ a v rokoch 1958–1960 ako vedúci veterinárskej správy (táto bola v roku 1959 vyčlenená do organizačne samostatného veterinárskeho oddelenia). Potom prešiel na Slovenskú národnú radu (1960–1961) ako vedúci veterinárskeho referátu Odboru pre poľnohospodárstvo SNR.

V r. 1961–1971 pracoval v rámci ÚŠVÚ v Bratislave ako vedúci oddelenia tuberkulózy a brucelózy a zástupca riaditeľa. Mal veľkú zásluhu na úspešnom splnení závažnej úlohy eradikácie TBC a BAB z chovov hovädzieho dobytku.

Po návrate z expertízy v Alžírsku nastúpil na KVZ v Bratislave ako epizootológ a zástupca riaditeľa počas jedného roka a nakoniec na ŠVS SSR v r. 1977–1986 od funkcie vedúceho odboru pre organizáciu a riadenie po kontrolnú a revíznú činnosť. Dňa 31. 1. 1988 odišiel do dôchodku. Bol publikačne činný v domácich aj zahraničných periodikách.

Zomrel 9. 7. 2003 po krátkej chorobe vo veku 81 rokov a pochovaný je na cintoríne v Slávičom údolí v Bratislave.

MVDr. Viktor SÝKORA

Pohádzal z Hrnčiarских Zalužian, kde sa narodil 29. októbra 1930. Po povinných školských dochádzkach a maturite na gymnáziu v Rimavskej Sobote veterinárnu medicínu ukončil na VŠV v Košiciach v roku 1955. Pracovať začal v okrese Levice a v roku 1963 prišiel pracovať na Povereníctvo poľnohospodárstva a lesného hospodárstva ako vedúci veterinárneho referátu, kde pracoval až do roku 1965. Následne sa venoval problematike chorôb hydiny v Hydínárstve n.p. Bratislava, potom v n.p. Drúbežárství Xaverov. V Oblastnej veterinárnej správe a po 1. januári 1969 po vzniku ŠVS pracoval vo funkcii špecialistu pre výživu a veľkochovu hydiny. Od roku 1971 do roku 1975 bol riaditeľom v n.p. Bioveta v Nitre, následne dva roky pracoval na ŠVS MPVŽ SSR. Potom jeho pracovné cesty viedli do JRD Cífer a Slušovice. Umrel náhle v Prahe 29. decembra 1987. Pochovaný je v Bratislave na cintoríne v Slávičom údolí.

Prof. MVDr. Ján PLEVA, DrSc.

Žijúci pamätník prípravy na vznik Oblastej veterinárnej správy v Bratislave, prvej samostatnej veterinárnej inštitúcie na Slovensku.

Toho roku, konkrétne 3. novembra oslávi úctyhodných 95 rokov. Je rodák z Rimavskej Bane. Od svojich 21 rokov celý život zasvätil ušľachtilému poslaniu - veterinárskej medicíne. Najprv od roku 1949, kedy začal študovať na novozaloženej Vysokéj škole veterinárskej v Košiciach, ktorú skončil v roku 1954 ako prvý absolvent s červeným diplomom.

Hneď po skončení štúdia nastúpil na Infekčnú kliniku ako asistent. V roku 1957 ho vtedajší dekan prof. Gdovin poveril budovaním Ústavu verejného a súdneho veterinárstva ako aj zabezpečovaním príslušných predmetov. Po 17-tich rokoch i proti jeho vôli ho rektor akademik Vrtiak poveril vedením Katedry hygieny a technológie potravín. V tejto funkcii zotrval až kým odišiel do dôchodku.

Profesor Pleva je zakladateľom študijného odboru hygiena potravín ako aj medzinárodnej konferencie Hygiena alimenterum.

Na požiadanie KV KSS v Košiciach poskytla VŠV v Košiciach vtedajšieho docenta Jána Plevu na funkciu riaditeľa Krajského veterinárneho zariadenia, ktorú s úspechom zastával v období troch rokov (1961 - 1963). V roku 1965 povereník poľnohospodárstva akademik Koloman Boďa ho požiadal o pomoc pri riadení veterinárskej služby na Slovensku a preto nastúpil do funkcie vedúceho veterinárneho oddelenia Povereníctva pôdohospodárstva a lesného hospodárstva a hlavného veterinárneho lekára SSR. Tak sa stalo v roku 1965 riešením najmä úloh s tlmením slintačky a krívačky, veterinárnymi opatreniami pri povodniach na Dunaji, ako aj zabezpečovaním opatrení na udržanie na ochranu ozdravených chovov hovädzieho dobytku od brucelózy a ozdravovaných chovov od tuberkulózy. Po troch rokoch práce v tejto funkcii z rodinných dôvodov, ale aj v snahe obnoviť a zintenzívniť prácu Ústavu verejného a súdneho veterinárstva, rozhodol sa aj napriek nevôli povereníka vrátiť sa na VŠV.

Prv však, po skúsenostiach a nedostatkoch v riadení veterinárnych zariadení na Slovensku z centra v Prahe, rozhodol sa v spolupráci s MVDr. Milošom Halašom pripraviť a podať návrh patričným orgánom na zriadenie Oblastej veterinárnej správy so sídlom v Bratislave. Návrh bol akceptovaný nariadením ministra dňa 27.12.1967.

Jeho zásluhou bol zriadený študijný odbor hygiena potravín, i keď pri jeho presadzovaní musel prekonať veľké množstvo prekážok, až nakoniec Ministerstvo školstva SSR vydalo rozhodnutie a výučba sa začala školským rokom 1975/76.

Bol mimoriadne aktívny v udalostiach pri zámeroch vytvoriť národný úrad pre potraviny, čo sa neuskutočnilo, ale pozornosť upriamil na realizáciu zákona o potravinách, čo sa aj jeho zásluhou podarilo.

Sám prof. Pleva je spoluautorom viacerých významných knižných učebníc. Publikoval takmer 500 vedeckých a odborných prác vo vedeckých a odborných domácich a zahraničných časopisoch. Bol dlhoročným členom vedeckej rady vysokej školy. Dlhé roky určoval smer hygieny potravín na Slovensku. Vychoval 19 kandidátov vied. Jeho zásluhou sa tak zvyšovali požiadavky nielen na dopĺňovanie v teoretickej oblasti, ale i na poznatky a potreby praxe pri spracovaní písomných atestačných prác v rámci postgraduálneho vzdelávania.

Prof. Pleva bol činný i v oblasti profesijnej a po rokoch i stavovskej veterinárnej organizácie.

V súčinnosti s akademikom Hovorkom urobili postupne kroky vedúce ku zrodu „*Spoločnosti slovenských veterinárnych lekárov*“.

V roku 1994 prof. Pleva ukončil v zmysle vtedajšieho zákona o vysokých školách svoje pôsobenie na alma mater. Svoje bohaté odborné a manažérske skúsenosti však aplikoval aj naďalej ako riaditeľ Štátneho veterinárneho ústavu v Košiciach, kde pôsobil v rokoch

1995 – 2000.

Celé generácie poznajú jeho iniciatívu pri formovaní športovej činnosti medzi našimi pedagógmi, zamestnancami a študentmi. S niekoľkými generáciami študentov a zamestnancov školy každý štvrtok o 13. hodine v daždi, aj v mraze vybiehal na futbalové ihrisko. Pamätné sú turnaje Memoriál Dr. Eliáša v Dudinciach, či Turnaj troch univerzít. Mnohí poznáme jeho vysoké nároky aj v tejto oblasti. Jeho záslužná činnosť nezostala nepovšimnutá ani vedením mesta Košice a za jeho celoživotné dielo v oblasti veterinárnej medicíny, pedagogickej a vedeckej činnosti, ako veterinárnemu odborníkovi, súdnemu znalcovi, expertovi na hygienu potravín a taktiež za aktívnu podporu košického športu z postu člena výboru futbalového oddielu mu bola v roku 2003 udelená cena mesta Košice. Profesor Pleva nebol a nie je na UVLF vnímaný len ako vedúci katedry, ale aj ako človek schopný a ochotný postaviť sa do úlohy poradcu, priateľa i človeka, ktorý bol ochotný pomôcť nielen v profesijnom ale aj v osobnom živote, človek, ktorý sa dokázal zabaviť, s veľkým zmyslom pre humor.

Vážený pán profesor, mnoga lieta, mnoga lieta, živíó!

MVDr. Štefan ÁRVAY

Prvý riaditeľ samostatnej veterinárnej správy na Slovensku - Oblastnej aj Štátnej veterinárnej správy.

Narodil sa 11. 11. 1930 v Slanci, okres Košice. Vysokú školu veterinársku v Košiciach absolvoval roku 1954. Počas štúdia sa agilne zapájal do budovania školy, pracoval ako pomocná sila na katedrách. Ako promováný veterinárny lekár bol menovaný ministerstvom za školiteľa veterinárnych pracovníkov. Ešte ako vynikajúci študent s organizačnými schopnosťami už v tých rokoch bol požiadaný zastávať funkciu riaditeľa Strednej odbornej školy v Malinove pri Bratislave.

Počas svojej bohatej pracovnej kariéry prešiel viacerými významnými povolaniami. Po skončení vysokej školy 1. 8. 1954 nastúpil na Jednotný národný výbor v Košiciach pracovať ako obvodný veterinárny lekár, kde pôsobil do 14. 10. 1955. Potom jeho cesta viedla na západné Slovensko do Serede, kde na ONV pracoval do 30. 6. 1960 v pozícii obvodného veterinárneho lekára. Potom na tomto poste do 31. 1. 1961 pracoval na novovytvorenom Okresnom veterinárnom zariadení v Nitre.

Získané bohaté praktické skúsenosti terénneho veterinárneho lekára ho predurčili pre prácu vo vyšších veterinárnych ustanovizniach. Od 1. 2. 1961 do 30. 4. 1965 pracoval na Štátnom veterinárnom ústave v Nitre vo funkcii riaditeľa. Následne na šesť rokov jeho pracovné pozície boli realizované v Bratislave. V počiatku ako vedúci veterinárneho referátu na SNR, kde pôsobil od 1. 5. 1965 do 31. 12. 1967. Od 1. januára 1968 bola zriadená Oblastná veterinárna správa v Bratislave, ktorej sa stal riaditeľom a zriadením Štátnej veterinárnej správy MPVŽ SSR, prvým januárom 1969, bol poverený jej riadením. Do týchto funkcií bol menovaný pre erudovanosť a vynikajúce organizačné schopnosti. V r. 1968 na základe požiadavky a poverenia aktuálneho ministra poľnohospodárstva ing. Janovica vypracoval rezolúciu pracovníkov ministerstva v prospech podpory „Pražskej jari“, v r. 1968. Pre tento čin po nastúpení „konsolidačného procesu“ bol v r. 1970 zbavený funkcie. Jeho ďalšie pracovné kroky viedli do Veterinárneho asanačného ústavu v Mojšovej Lúčke, kde v pozícii riaditeľa zotrval do 15. júla 1972. Ďalším jeho pôsobiskom sa stal Liptov, konkrétne Okresné veterinárne zariadenie v Liptovskom Mikuláši, kde najprv pracoval ako obvodný veterinárny lekár, potom vedúci Veterinárneho strediska v Liptovskom Mikuláši a dňa 15. augusta 1975 bol ústredným riaditeľom ŠVS MPVŽ SSR menovaný riaditeľom OVZ v Liptovskom Mikuláši. Jeho pracovné zanievanie pretrhla dňa 8. decembra 1989 náhla a nečakaná smrť, len v 59. roku života.

Dr. Árvay bol človek charakterný, priamy, veľkorysý a prajný. Vo veterinárnej pospolitosti predstavoval osobnosť v pravom slova zmysle, požíval úctu u svojich spolupracovníkov, ale aj u najvyšších veterinárnych orgánoch SSR a ČSSR.

prof. MVDr. Štefan HALADEJ, CSc.

Bol dlhoročný ústredný riaditeľ ŠVS SSR (1970-1989), docent (1973) neskôr profesor (1986) na Vysoké škole veterinárskej v Košiciach.

Narodil sa 19. 5. 1930 v Plevníku (okres Považská Bystrica). Pochádzal z početnej maloroľníckej rodiny. Štúdium na Veterinárskej fakulte VŠP v Košiciach absolvoval 22. 10. 1955 získaním diplomu promovaneho veterinárneho lekára. V roku 1955 - 1960 pôsobil ako praktický veterinár v okrese Trebišov a vo Veterinárskej nemocnici v Spišskej Novej Vsi (1957 - 1960), kde sa orientoval na internistickú a pôrodnícko-gynekologickú problematiku.

V roku 1960 - 1963 bol veterinárnym referentom na Ministerstve poľnohospodárstva v Prahe. V tom čase sa pripravovali podklady pre zákon o veterinárskej starostlivosti č. 66/61 Zb. a pre vykonávajúcu Vyhlášku MPLVH č. 154/1961. Po trojročnej práci na ministerstve mu v roku 1963 zverili funkciu riaditeľa novovzniknutého Ústredného štátneho veterinárneho ústavu (ÚŠVÚ) v Prahe. Počas siedmich rokov (1963 - 1970) sa významne podieľal na vybudovaní jeho novostavby a na rozvíjaní laboratórnej diagnostiky v ČSSR. Dňa 10. 6. 1969 federálny minister poľnohospodárstva prof. K. Boďa slávnostne odovzdal do prevádzky nové objekty ÚŠVÚ v Prahe - Suchdole.

Profesor Haladej sa snažil modernizovať riadiacu prácu presadzovaním a zavádzaním nových prvkov (od roku 1978): automatizovaný systém riadenia (ASR) vo veterinárnej službe SSR využívaním vlastnej výpočtovej techniky (číslíkový počítač čs. výroby). Za jeho funkčného obdobia pracovalo vo veterinárnej službe na Slovensku asi 60 veterinárov s vedeckou hodnosťou CSc.

Pod jeho vedením prešla terénna veterinárna služba prestavbou, ktorú si vynútil proces špecializácie a koncentrácie živočíšnej výroby.

Prof. Dr. Haladej sa zaslúžil o vybudovanie novej budovy ŠVS SSR v Bratislave (apríl 1980). V roku 1981 zriadil Ústav zoohygieny a veterinárnej techniky v Trnave (jeho vedením poveril doc. Dr. J. Sokola, CSc.). Bola tiež dokončená novostavba Inštitútu vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach (1988).

Od roku 1981 bol podpredsedom redakčnej rady celoštátneho časopisu *Veterinárství*. Na podporu publikačných možností výskumných pracovníkov najmä zo

štátnej veterinárnej služby vydával Zborník ŠVS SSS, ktorý vychádzal v rokoch 1976 - 1989; vyšlo spolu 23 zväzkov.

Bol vedúcim autorom nasledovných knižných publikácií: Haladej, Š. a kol.: *25 rokov socialistického veterinárstva na Slovensku*; Haladej, Š. a kol.: *Ochrana veľkochovov hospodárskych zvierat pred slintačkou a krívačkou*.

Venoval sa aj pedagogickej činnosti na VŠV v Košiciach. Habilitoval sa na docenta z vedného odboru epizootológie 22. 5. 1973 na základe habilitačného spisu *Výskyt a tuberkulóza HD v postelímiačnom období*. V roku 1986 ho prezident republiky vymenoval za vysokoškolského profesora.

Dňa 1. 6 1975 vznikla na VŠV v Košiciach Katedra organizácie a riadenia veterinárnej činnosti a jej vedením bol poverený ako externista doc. Dr. Haladej (1975 - 1986). V šk. roku 1986/1987 externe viedol Oddelenie veterinárnej starostlivosti Katedry veterinárnej starostlivosti a výpočtovej techniky.

Bol spoluautorom celoštátnej učebnice: Vrtiak, O., Hejlíček, K a kol.: *Vírusové, rickettsiové a chlamýdiové choroby*, III. vydanie, Bratislava 1986.

Nie všetky jeho idey, opatrenia či rozhodnutia prijala veterinárna verejnosť všeobecne kladne; viaceré z nich sa stretávali s nepochopením a boli na viacerých úrovniach kritizované. Viedli nakoniec k tomu, že minister poľnohospodárstva ho z funkcie 9. 1. 1990 odvolal. Potom pôsobil na Štátnej veterinárnej správe do konca júna ako vedúci odborný referent. Dňa 1. 7. 1999 ako 60 ročný odišiel do dôchodku a pracoval ako obchodný zástupca talianskej firmy Agrosa (pre laboratórne prístroje) v Považskej Bystrici.

Prof. MVDr. Štefan Haladej, CSc., zomrel 5. 1. 1993 po dlhšej zákernej chorobe ako 62 ročný vo svojom rodisku a tu bol aj pochovaný.

Zásluhou ústredného riaditeľa ŠVPS SR prof. MVDr. Jozefa Bireša, DrSc. bola vo vstupných priestoroch ŠVPS SR prof. MVDr. Štefanovi Haladejovi, CSc., v roku 2005 odhalená pamätná tabuľa.

Autorský kolektív publikácie a zodpovedný redaktor edície *Historia medicinae veterinariae* Jozef Pokorný, vyslovujú presvedčenie, že i táto publikácia, tak ako tridsaťjeden predchádzajúcich, ktoré sa venujú histórii nášho stavu, si nájde cestu k čitateľom a poslúži aj k štúdiu histórie tým, čo prídu po nás.

Niečo o autorovi

MVDr. Jozef Blecha, vedúci autorského kolektívu predstavenej publikácie sa narodil 23. novembra 1939 na Záhorí v Sološnici, okres Malacky. Po ukončení vojenskej služby nastúpil na OVZ v Dunajskej Strede ako veterinárny hygienik. V roku 1975 bol poverený funkciou odborného veterinárneho lekára pre ochranu veľkočlovov a zástupcu riaditeľa OVZ. V roku 1985 začal pracovať na Mestskej veterinárnej správe v Bratislave, kde v rokoch 1985 – 1989 vykonával funkciu vedúceho strediska tvorby a ochrany životného prostredia a od 1. januára 1990 do reorganizácie 31. júla 1996 funkciu okresného epizootológa. Potom určitý čas pracoval na Štátnej veterinárnej správe SR s pracovným zaradením na hraničnej veterinárnej stanici. V roku 2001 nastúpil pracovať na Krajskú veterinárnu a potravinársku správu v Bratislave do funkcie epizootológa a posledný rok svojej odbornej činnosti ukončil vo funkcii krajského veterinárneho lekára. Po odchode do dôchodku hneď v roku 2004 začína svoju pedagogickú činnosť na Súkromnej strednej odbornej škole veterinárnej v Bratislave, ktorej riaditeľom bol doc. MVDr. Vladimír Jaký, CSc. Zotrval tu plných 10 rokov. Ešte pred odchodom do dôchodku sa v roku 2002 stal aktívnym členom Komisie histórie veterinárskej medicíny pri IVVL v Košiciach. Žije v Bratislave.

Priority ŠVS SR pred vstupom do EÚ

Dr.h.c., prof. MVDr. Dušan Magic, PhD.,
MVDr. Dušan Hlinka, CSc., prof. MVDr. Peter Turek, PhD.

Milé kolegyně, vážení kolegovia
Vo svojom vystúpení chcem spomenúť niektoré zásadné priority ŠVS SR, ktoré boli realizované v dobe pred vstupom do EÚ v období rokov 2000 do začiatku roka 2003. Pokúsim sa ozrejmiť najmä legislatívne vymedzenie veterinárnej starostlivosti a jej organizačné usporiadanie, ako aj tvorbu orgánov štátnej správy vo veterinárnej oblasti.

Vtedy platný zákon o veterinárnej starostlivosti č. 337/98 bol prvý skutočne slovenský veterinárny zákon a bol svojim spôsobom prelomový, pretože vrátil veterinárnym organizáciám právnu subjektivitu, a tým v SR obnovil špecializovanú štátnu správu. Uvádzanie zákona do života však narazilo na vzniknuté právne vákuum, kedy bola zrušená

sekundárna, t.j. vykonávajúca legislatíva. Meškalo aj predpokladané doplnenie predmetného zákona o stanovení sídel RVS. To bolo zverejnené až 3.3.2000 po prijatí zákona č. 70/2000 v NR SR o vymedzení sídel RVS a KVS. V závislosti na intenzite poľnohospodárskej výroby, hustote a štruktúre distribučnej a obchodnej siete boli stanovené sídla 40 RVS pre 1 alebo viac okresov a 7 KVS. Tento zákon bol do života uvedený rozsiahlou organizačnou zmenou, sprevádzanou nebývalou intenzitou aktivity vedúcich pracovníkov. Budovali, resp. obnovovali sa osvedčené organizačné štruktúry a nanovo vznikala právna subjektivita, ktorá však neprinášala len kompetencie, ale predovšetkým zodpovednosť. Intenzívne sa menila aj ŠVS SR. Bola doplnená odbornými pracovníkmi, vznikali nové útvary, napr. právne oddelenie, odbor kontroly, odbor informatiky, konstituoval sa odbor zahraničných vzťahov a európskej integrácie. Tento proces bol po vertikále prenesený na druhostupňové orgány, a tým vo veľmi krátkom čase bola obnovená ŠVS SR ako služba špecializovaná. Tento proces bol úspešne zvládnutý len

vďaka obetavosti a spôsobilosti riadiacich pracovníkov na všetkých úrovniach, pri súčasnom plnení úloh pri ochrane verejného zdravia. Už v roku 1999 sa na ŠVS SR vytvoril prvý odborný tím školený orgánmi EÚ. Rozhodujúce výnosy upravujúce ochranu zdravia zvierat, zabezpečenie zdravotnej neškodnosti a hygienickej bezchybnosti živočíšnych produktov nadobudli účinnosť až 1.4.2001. Roky 2001 a 2002 boli v práci ŠVS rozhodujúce pri finišovaní prác predstupového obdobia do EÚ. Toto obdobie bolo charakteristické intenzívnym rokovaním vedenia ŠVS a príslušnými orgánmi v Bruseli a domácimi rokovaniami s početnými misiami inšpektorov najmä z potravinového a veterinárneho úradu (FVD) v Dubline. V priebehu týchto rokovaní sme vytvorili, dá sa povedať priateľské vzťahy a vzájomné porozumenie, čím prišla ich výrazná pomoc najmä pri príprave nového zákona o veterinárnej starostlivosti, pretože zákon č. 337/98 nebol kompatibilný s príslušnou legislatívou EÚ, ako bolo posúdené komisiou EÚ. Zložitost' vtedajšieho obdobia plného dynamických zmien v spoločnosti dokumentoval aj prijatý zákon NR SR č. 312/2001 o štátnej službe. Vedúcim služobného úradu na ŠVS bol menovaný ústredný riaditeľ, ktorý následne menoval vedúcich služobných úradov, riaditeľov KVS a RVS. Súčasne s novelizáciou zákonníka práce sa určitú dobu zastavilo prijímanie odborníkov do štátnej služby. Dňa 19.6.2002 bol v NR SR prijatý nový zákon o veterinárnej starostlivosti s účinnosťou od 1.1.2003. Tento harmonizovaný zákon predstavuje v našich podmienkach nový typ zákona na spôsob EÚ, akúsi osnovu, ktorá predpokladá pružné prijímanie, ale aj novelizáciu sekundárnej, t.j. vykonávacej legislatívy formou aproximačných nariadení. Jeho prijatím sa vytvoril právny rámec na ustanovenie požiadaviek vo veterinárnej oblasti, čím sa umožnila úplná transpozícia veterinárnej legislatívy EÚ a jej následná úplná implementácia v SR. Tento zákon bol koncipovaný ako súbor úkonov vykonávaných vo veterinárnej oblasti a ako predpis upravujúci veterinárne požiadavky, okrem iného, na zdravie a ochranu zvierat, na produkty živočíšneho pôvodu v záujme zdravia ľudí, na práva a povinnosti fyzických a právnických osôb a sankcie za porušenie povinností upravených týmto zákonom. Ihneď po prijatí zákona začal odborný tím pracovať na vecnej príprave sekundárnej legislatívy. V rámci legislatívnych úloh vlády SR bola na rok 2002 pre MP (ministerstvo pôdohospodárstva) spolu so ŠVS naplánovaná transpozícia 61 kľúčových právnych predpisov európskych spoločenstiev k tomuto zákonu. Transpozícia sa uskutočňovala vo forme prijímania nariadení vlády SR vydávaných na základe zákona č. 19/2002, ktorými sa ustanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády.

Keďže veterinárna oblasť bola rozhodujúca v kapitole pôdohospodárstva, značná časť odbornej kapacity ŠVS bola viazaná na aproximáciu legislatívy EÚ do právneho poriadku SR a na jej implementáciu do života. A tak odborný tím ŠVS bol postupne dopĺňovaný aj o externých spolupracovníkov z jazykovo zdatných inšpektorov RVS a KUS. Tak ako sa urýchlil proces integrácie do EÚ,

tak narastala aj záťaž odbornej skupiny. Vzhľadom na nedostatočné kapacity sekcie legislatívy ministerstva pôdohospodárstva, a najmä na rozsah nesúladu právneho poriadku SR a EÚ, išlo v skutku o mimoriadne náročnú prácu. Vzhľadom ku skutočnosti, že právne akty EÚ boli vo forme smerníc pre danú oblasť, bolo nutné implementovať do legislatívy SR 61 právnych predpisov formou nariadení vlády, z toho 12 priamo súvisiacich s potravinárstvom.

Domnievam sa, že len vďaka intenzívnej práci riadiacich pracovníkov a odbornej skupiny bolo možné tieto procesy zvládnuť a zároveň plniť úlohy podľa zákona pri ochrane verejného zdravia a zdravia zvierat.

K 31.1.2003 bolo vypracovaných 59 návrhov nariadení vlády a odovzdaných na MP SR k ďalšiemu legislatívnemu konaniu. Paralelne s prácami na tejto sekundárnej legislatíve k zákonu č. 488, prebiehali aj práce na príprave zjednotenia potravinového dozoru v rezorte pôdohospodárstva a na prerozdelení kompetencií medzi rezortami MZ, MH a MP v tejto oblasti. Tento proces bol zložitý, poznačený presadzovaním stavovských a osobných záujmov. Nakoniec cieľ sústredenia odborných činností na úseku potravinového dozoru v rezorte pôdohospodárstva do jedného orgánu štátnej správy sa predsa len dosiahol prijatím zákona č. 23/2002 zo dňa 18.12.2002, ktorým sa menil a dopĺňal zákon 152/95 o potravinách, po prijatí ktorého nastal výrazný posun v činnosti orgánov veterinárnej starostlivosti. Následne rozhodnutím ministra pôdohospodárstva bola dňom 7.2.2002 zrušená SPPI a začlenená do ŠVS, a tak týmto dňom bol vytvorený integrovaný orgán potravinového dozoru ŠVPS SR, so vznikom sekcií zdravia zvierat a sekcie hygieny potravín a potravinového dozoru, riaditeľmi ktorých boli menovaní MVDr. Dušan Hlinka, CSc., a profesor MVDr. Peter Turek, PhD. Na KVPS a RVPS boli vytvorené odbory, resp. Oddelenia rastlinných komodít. Hlavným cieľom prijatého zákona bolo zvýšiť a racionalizovať potravinový dozor a odstrániť duplicitu v činnosti viacerých orgánov a kontrolne pokryť prázdne miesta v jednotlivých fázach potravinového reťazca. Týmto krokom sa kontrola stala systematickejšou a vychádzala z novely zákona o potravinách v súvislosti s princípmi harmonizovanej európskej legislatívy. V tomto zmysle bola kontrolná úloha realizovaná ako koordinovaná kontrola v celom potravinovom reťazci princípom “z farmy na stôl“ a princípom vystopovateľnosti určitej potraviny z domácich zdrojov, ale vytvorením tzv. „rýchleho výstražného systému“ spájajúceho štáty EÚ, aj potravín dovážaných zo štátov EÚ a tiež z tretích krajín. Pri rokovaniach s relevantnými orgánmi mnohých členských štátov bol tento náš model akceptovaný, a tiež misia EÚ, ktorá vykonala audit systému kontroly potravín u nás, ho označila za krok správnym smerom. Veľmi dôležitým právnym aktom bola aproximácia smernice EÚ stanovujúca princípy organizácie veterinárnych kontrol produktov vstupujúcich do SR z tretích krajín prijatím nariadenia vlády SR č. 321/2003. Pre SR vyplynula nutnosť zriadenia veterinárnych inšpekčných staníc na hranici s Ukrajinou,

pre cestnú dopravu vo Vyšnom Nemeckom, pre železničnú dopravu v Čiernej nad Tisou a na letisku v Bratislave. Mali byť ukončené k 1.5.2004 pri vstupe do Schengenskej dohody.

V rámci harmonizácie legislatívy SR a EÚ bola na Slovensku zrušená tzv. „predtrhová kontrola potravín“. Subjekty zúčastňujúce sa na výrobe potravín zodpovedajú za ich kvalitu a musia vykonávať ich samokontrolu uplatnením systému založenom na analýze a zhodnotenia rizík, tzv. HACCP systémom. Kontrolu nad touto ich činnosťou realizuje štátny veterinárny dozor. Na základe týchto právnych aktov sa začala implementácia v reálnej praxi. Začal sa proces schvaľovania potravinárskych prevádzok na živočíšne komodity. Tomuto cieľu boli podriadené opatrenia, na základe ktorých bola vykonaná pasportizácia potravinárskych podnikov a prijaté projekty na dosiahnutie osvedčenia o spôsobilosti, vrátane pečiatok a číslom EÚ. Prevádzkovatelia potrebovali investovať veľké finančné prostriedky na zlepšenie hygienických štandardov, nákupu modernej technológie a dokladov o svojej činnosti. Mnohí prevádzkovatelia úspešne fungujú aj dnes, no mnohí sa do realizácie nastolených požiadaviek ani nepustili a zanikli. V kontrolnej činnosti sa začali aplikovať aproximované právne predpisy pre oblasť označovania potravín, klasifikácie jatočných zvierat, vysledovateľnosti potravín a regionálne označenie potravín.

V čase prístupového obdobia bola implementácia neustále a intenzívne sledovaná komisiou EÚ.

Okrem prác na harmonizácii legislatívy s EÚ samozrejme ŠVS a následne ŠVPS plnila úlohy v odbornej činnosti.

V oblasti ochrany a pohody zvierat, ako aj ochrany štátneho územia, bolo potrebné dosiahnuť stav územia bez výskytu nákaz uvedených na zozname listu AOIE, tiež zabezpečiť monitoring týchto nákaz a ďalších ekonomicky závažných ochorení z listu BOIE. Bolo potrebné zaviesť programy eradikácie nákaz harmonizované s programami EÚ a realizovať dôslednú kontrolu zvierat a tovarov dovážaných do SR alebo tranzitujúcich cez naše územie, ako aj aktívne vymáhať tvorbu pohody zvierat, osobitne v chovoch s priemyselným charakterom.

Z nákaz na zozname listu AOIE sa v SR v tom období ešte endemicky vyskytoval KMO len u diviakov, a tým bol umožnený vývoz ošípaných a produktov z nich do krajín EÚ.

Výpracovali sa a realizovali nasledovné národné programy eradikácie ekonomicky závažných nákaz, a to: KMO, besnoty, Aujezského choroby, IBR, BSE vrátane scrapie a EBL. Tieto choroby boli predmetom monitorovania. Náklady na diagnostiku hradil štát a prispieval aj na zmiernenie škôd v súvislosti s likvidáciou nákaz.

Popri práci na prístupovom procese vstupuje v roku 2001 veľmi náročná úloha najmä eradikácie BSE. Do platnosti vstúpilo Nariadenie vlády SR a od 1.7.2001 sa začalo s celoplošným testovaním HD staršieho 30 mesiacov veku na

BSE. Zároveň na bitúnkoch sa začal odstraňovať špecifikovaný rizikový materiál (mozog, miecha) s jeho následným spaľovaním v cementárni Ladce.

Bol vypracovaný systém hodnotenia statusu zdravia chovov zvierat podľa požiadaviek EÚ, ako aj systém premiestňovania zvierat. Obidva tieto systémy sa postupne uvádzali do praxe. Pozornosť sa sústredila aj na prípravu plánu profylaktických a diagnostických akcií, tzv. plánu veterinárnej prevencie. SR požiadala v tom období relevantný orgán EÚ o priznanie statusu krajiny prostej nálezov BAB, TBC, KMO, priznané pre domácu ošipanú a ďalšie žiadosti.

Zjednotila sa laboratórna diagnostika. Laboratóriá bývalej SPPI boli včlenené do štátnych veterinárnych ústavov. V tom čase boli zriadené 4 ŠVPÚ a 1 ŠVÚ, metodicky riadené ŠVPS. V tejto činnosti nastúpil proces špecializácie a koncentrácie. Používali sa mnohé laboratórne metodiky akreditované OIE. Doplňovala a rozširovala sa materiálna základňa všetkých veterinárnych organizácií, a to najmä cez projekty Phare, ale i z rozpočtových zdrojov.

Na ministerskej prístupovej konferencii v Luxemburgu bola v júni 2002 finalizovaná spoločná negociačná pozícia SR a EÚ pre časť kapitoly 7 – poľnohospodárstvo, časť veterinárna. Plnenie záväzkov SR monitorovala Misia EÚ v novembri 2002.

Dňa 1.5.2004 vstúpila SR do EÚ. Najobsiahlejšia kapitola prístupového korešpondenčného dohody vďaka ŠVPS a Min. pôdohospodárstva bola naplnená a výrazne prispela k danému historickému okamihu. Samozrejme tento výpočet aktivít nie je úplný, a ani v tomto časovom vymedzení nemohol byť. Za všetkými zmenami tohto obdobia stáli konkrétni ľudia, ktorí sa na nich viac alebo menej podieľali. Všetkým patrí vďaka a uznanie za vykonanú prácu.

Pozdravy a výňatky z pozdravných listov

Pozdravné listy od seniorov spracoval a prečítal tajomník Komisie histórie veterinárskej medicíny pri IVVL MVDr. Ján Choma, PhD.

Viaceri seniori poslali pozdravné listy, prípadne telefonicky alebo písomne ospravedlnili svoju neúčast na 5. celoštátnom stretnutí veterinárnych lekárov seniorov. Niektoré kratšie, iné dlhšie, obsiahlejšie. Oproti minulosti významne narástol spôsob elektronickej komunikácie na mailovej adrese riaditeľa IVVL MVDr. Jozefa Pokorného a to aj od kolegov najvyššej vekovej kategórie – super-seniorov t.j. 90 a viacročných. Najčastejšie dôvody neúčasti boli rovnaké ako na všetkých predchádzajúcich stretnutiach a to zdravotné príčiny, resp. neodkladné rodinné záležitosti. Navyše sa k nim pripojila i neochota cestovať pre daždivé počasie deň pred vlastným otvorením stretnutia. V oboch dňoch trvania stretnutia prestalo pršať a obloha sa vyjasnila so slnkom na UVLF.

Náš v súčasnosti najstarší kolega **MVDr. Július Molnár z Trnavy** napísal predsedníctvu 5. celoštátneho stretnutia veterinárnych lekárov – seniorov v Košiciach mail:

Ďakujem za pozvanie, ale môj vek (**takmer 102 rokov**) – (9. august 2023) mi už nedovoľuje cestovať ďalej od domácej kuchyne, ale zato o to srdečnejšie pozdravujem všetkých účastníkov stretnutia a želim všetkým pevné zdravie a šťastie.

MVDr. Štefan Márton, oslávil svoje **91. narodeniny v sobotu 13. mája 2023** len päť dní pred 5. celoštátnym stretnutím veterinárnych lekárov –

seniorov. Jeho písomný, obsiahly, motivačný, pochvalný, pozornosť zaostrujúci a k zamysleniu nabádajúci pozdravný text začína oslovením:

Vážení kolegovia a kolegyně, hostia a priatelia za a pred predsedníckym stolom

Predstavil som si virtuálny pohľad na plnú sálu účastníkov na slávnostnom stretnutí „mladých seniorov“. Pohľad na relatívne mladé tváre mi evokujú pocit, že vzhľadom na môj vek by som patril do menšinovej seniorskej skupiny v nadpriemernej vekovej skupine prítomných seniorov, keby taká skupina naozaj existovala.

V mojom veku nepatrí medzi zvláštnosti, keď niekto si hľadá okuliare, ktoré má vysunuté na čelo, pri čom si pamätá, kam ukryl v puberte pred rodičmi obrázky neprístupné mládeži. Nechcem Vás vystrašiť, že Vám budem vyprávať príbehy z prvej polovice minulého storočia, ale si neodpusťím spomienku na príbeh zo začiatku jeho druhej polovice.

Môj obľúbený a vysoko vážený pán profesor Karol FRIED priniesol so sebou na prednášku mladého psa. Predstavil ho ako mimoriadneho vzácneho zakladateľa rodu, ktorého pre získania dedičov jeho génov uštvali pri výkone odovzdávania svojich kvalít. Príčinu hospitalizácie komentoval prekladom z latinského citátu : *Kým som mohol, nechcel som, teraz by som chcel, ale už nemôžem*. Parafrazu citátu, troškou s erotickým nábojom, použijem na prostú všednú situáciu. Mal som rád svoju profesiu, ktorá nebola pre mňa zamestnaním, ale záľubou. Mal som rád ľudí, všetkých kolegov bez ohľadu na ich rozdielne povahy a nenaučil som sa nenávidieť. *Kým som mohol, nie vždy som sa zúčastňoval podobných podujatí, ako je dnešné stretnutie a teraz by som sa rád zúčastnil, ale už nemôžem*. Využijem však priateľskú náklonnosť a ochotu pána riaditeľa Pokorného, aby tlmočil môj pozdrav všetkým prítomným a želanie dobrého zdravia, aby ešte dlho nemuseli hľadať okuliare, prilepené na vrásnené čelo.

S pribúdaním veku vždy rýchlejšie ubieha čas. Tempora mutantur et nos mutantur in illis. Časy sa menia a my sa meníme s nimi. Za dobré meno veterinárskeho stavu som bojoval v prvej línii v období tzv. „zlatého veku“ štátnej veterinárnej služby, čo dnes je už len dávnou históriou, veď Komora veterinárnych lekárov oslavovala minulý rok 30. výročie od založenia novodobej histórie. Predpokladám, že z prítomných seniorov je menej takých, ktorí zažili pocit radosti z víťazstva nad tuberkulózou, brucelózou, morom ošipaných alebo slintačkou a krívačkou.

Časy sa menia, a s nimi sa mení politická, sociálna, hospodárska situácia, v ktorej zverolekári pracujú, k čomu sa prispôsobujú, čiže so zmenou času sa menia aj ľudia. Čo dnes je aktuálnou skutočnosťou, onedlho bude históriou. História veterinárnej služby bola taká, akú sme ju utvárali a bude taká, akú ju nastavia dnešní aktívne pracujúci kolegovia. Je v rukách ľudí a nikto nie je dokonalý. Chy-

bu môže robiť len ten, ktorý pracuje. Ani kolegovia v zlatom veku sa nevyhli chybám a ani dnešní kolegovia nie sú dokonalí.

Žijeme v čase hektických udalostí. Z nášho života sa vytrácajú duchovné a morálne hodnoty. Sme svedkami nástupu nositeľov falošných prorokov na vysokých politických a spoločenských postoch. Vymizli takmer zo života osobnosti vhodne nasledovania, ktorí by boli príkladom pre mladé generácie.

Históriu píšú neovplyvniteľní objektívni aj podľa objednávky mocných zavádzajúci historici. Osobne som prívržencom historických údajov, v ktorých faktické historické udalosti sú doplnené údajmi získané z oral histórie žijúcich v danej dobe. Som toho názoru, že každý z nás je strojom svojej mini histórie, ktorá môže byť malým vzácnym farebným článkom mozaiky veľkého obrazového celku.

Všeobecne je známa averzia veterinárnych lekárov ku administratíve, vrátane písania histórie, alebo beletrie. Okrem toho, že som mohol byť bojovníkom v prvej línii v zlatej dobe nášho veterinárskeho lekárstva, pokladám za šťastie, že som sa stretol a mohol aj spolupracovať s veľkánmi našej profesie, ktorí boli vhodným vzorom profesionality a morálnej ľudskosti. Im ďakujem za skúsenosti a vedomosti, ktoré som mohol úspešne zúročiť počas mojej 53 ročnej aktívnej činnosti. Šťastena bola ku mne naklonená, keď som sa stretol s naším kolegom historikom Dr. Husárom, vďaka ktorému som sa stal členom Komisie histórie veterinárskej medicíny pri IVVL. Bol hlásateľom a aktívnym vykonávateľom významu registrácie historických udalostí veterinárskeho lekárstva, vďaka ktorému od svojho veku 81 rokov som sa stal autorom 6 publikácií oral historického žánru.

Pochopiteľne predmetom môjho vyprávania boli udalosti za riadenia veterinárnej starostlivosti Štátnou veterinárnou správou. Zachytiť udalosti, postrehy, príbehy dobré aj zlé z obdobia administratívy regionálnej veterinárnej a potravinovej správy a výkonu praktického veterinárstva členmi Komory veterinárnych lekárov je Vašou úlohou, ktorí ste boli aktívnymi svedkami zásadnej zmeny štruktúry terénnej praxe, prevencie, orientácie na spoločenské zvieratá a medziľudských vzťahov.

Nikdy nie je neskoro začať. Senior je z pravidla už v dôchodku a v modernej dobe ho už nenahnevá vyschnutý kalamár, alebo kvapkajúca prepisovačka. Oral históriu môže napísať na počítači aj taký senior, ktorému sa ruky trasú. Príbehy ležia pred každým na zemi. Treba sa iba zohnúť, zdvihnúť ich, oprášiť, aby sa stali čitateľnými.

Po napísaní poslednej publikácie som si myslel, že som vyčerpал zásoby, ale „niet mier pod olivami“. Politici, špecialisti určitých profesií a verejnosť sa postavali o to, aby som nezostal sedieť nečinne na vavrínoch. Koronavírusy bez ich pričinenia by nevyvolali takú dilemu, ktorá by ma bola prinútila k písaciemu stolu. V zmysle loga „unus mundus, una salus, una medicina“ som hľadal analógiu medzi prístupom politikov, odborníkov a verejnosti ku likvidácii panzoócie slintačky

a krívačky ošípaných v rokoch 1972-1973 a pandémie trvajúcej od roku 2021 dodnes. Namiesto krásnej myšlienky o jednote som našiel potvrdenú skutočnosť o zmene náтуры ľudí v negatívnom smere.

Na záver v mene členov Komisie veterinárskej medicíny si dovoľím zopakovať výzvu: Zodvihnite námety k písaniu histórie ležiace u Vašich nohách, ktoré ukážu ako sa priblížili medicínsky vzdelaní zverolekári k vytúženému cieľu „jeden svet, jedno zdravie, jedna medicína“.

V prípade slovného zverejnenia môjho príspevku ďakujem vykonávateľovi za ochotu a Vám všetkým za trpezlivosť pri vypočutí.

Želám organizátorom, účinkujúcim a všetkým prítomným príjemný a užitočný pobyt na dnešnom stretnutí seniorov a pevné zdravie do ďalších seniorských rokov.

MVDr. Jozef Blecha poslal pozdrav a ospravedlňujúci list nasledujúceho znenia:

Veľavážené predsedníctvo, ctené kolegyne, vážení kolegovia.

V týchto chvíľach som mal byť medzi Vami a tešiť sa pri priateľskom posedení na jubilejnom 5. stretnutí veterinárnych lekárov - seniorov nad 70 rokov. Žiaľ, osud rozhodol inakšie a z rodinných a zdravotných dôvodov som nemohol prísť. V duchu som však s Vami, teším sa, že určite budete mať priateľskú atmosféru a budete prežívať kolegiálne precítenie zo súčasnosti ale aj zo spomienok na prežité príjemné chvíle pri výkone ťažkého ale radostného povolania.

Zúčastnil som sa troch stretnutí, ktoré zanechali vo mne nezabudnuteľné spomienky. Možno aj preto, že som sa aktívne podieľal na ich príprave ako člen Komisie histórie veterinárskej medicíny pri IVVL. V Komisii som pracoval 21 rokov a som veľmi vďačný všetkým jej členom súčasným i minulým. Chcem sa však zvlášť poďakovať riaditeľovi IVVL a predsedovi Komisie Dr. Jozefovi Pokornému, s ktorým bola spolupráca nesmierne plodná aj nadiaľku a som mu nesmierne vďačný, že mi vždy „dal robotu“, ktorú som s radosťou vykonával a častokrát, ak sa dlhšie neozýval, som sa jej domáhal.

Veterinárna história sa pre mňa stala od roku 2002 novým fenoménom a myslím si, že celá komisia vykonala za 23 rokov činnosti nesmierny kus práce pri propagácii slovenskej veterinárnej histórie či už v odbornej veterinárnej tlači, tiež aj v inej, a na medzinárodných sympóziách a konferenciách.

Všetko raz končí, žiaľ, pre mňa aj moja práca v komisii, ale bol by som veľmi nerád, keby skočila vynikajúca myšlienka stretnutí seniorov, ako aj činnosť komisie. Majme na pamäti myšlienku, ktorú nám zdôrazňoval nestor veterinárnej historiografie Lacko Husár - Nedajme zahynúť veterinárnej histórii.

Prajem všetkým príjemné chvíle pri stretnutí, plno zážitkov, priateľské debaty a radosť z prežitého. V rodinnom a mnohým ešte aj v pracovnom prostredí prajem všetko najlepšie a hlavne dobré zdravie.

S úctou

Jožo Blecha

MVDr. Vladimír Hollý *6. 9. 1928, Koválovec 67 (list odoslaný z pošty Radošovce).

Nasledujúci pozdravný list venovaný uzavretej veterinárnej komunite je v plnom znení:

Ďakujem za pozvánku na senior stretnutie, žiaľ, choroby a uzátvor pred Covidom a vek vykonali svoje dielo. Blahoželám poriadateľom, srdečne pozdravujem a prajem príjemné chvíle všetkým. **23. 03. 2023**. Podpis.

Celý rukopis pána doktora je napísaný veľkými tlačnými písmenami na jednej linajkovanej strane. Každý tretí riadok je s ceruzkou silne zvýraznený. Veľmi vecne, rukou osobne napísaný, zrejme dobre nevidí a **vo veku 95 rokov** podľa písma často už nepíše – všetko toto robí jeho pozdravný list výnimočným. Keď som o tom uvažoval po prvom prečítaní, bol som dojatý.

MVDr. Ján Pliešovský, CSc. Vážený pán riaditeľ, chcem sa poďakovať za pozvanie na 5. celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov seniorov nad 70 rokov. Pripravoval som sa a tešil, že prídem medzi svojich kolegov a kolegyne, priateľov, ktorých som si vždy vážil a mal k nim patričnú úctu. Zdravotné problémy, nie sú práve vhodné, aby som toto stretnutie absolvoval.

Prajem Vám, aby sa vami organizované stretnutie vydarilo, o čom vôbec nepochybujem a všetkým Vám, ktorí ste jeho účastníkmi, želám spoločne strávené príjemne chvíle a ten najzákladnejší predpoklad ľudského šťastia, dobré zdravie.

Toto bolo želaním vo všetkých pozdravných oznámeniach

MVDr. Juraj Balaščák, CSc. poslal nasledovný pozdrav.

Vážený pán riaditeľ, vážené predsedníctvo.

Každý človek má určené dokedy na tomto svete bude žiť. Dňa 28. februára 2022 som ráno vstal z postele ako 90 ročný, toho roku mi pribudol už ďalší rok, teda 91. rok. Každý deň sa pomodlím Modlitbu starých rodičov a seniorov:

Ďakujem ti, Pane,
za požehnanie dlhého života
pretože tým, ktorí sa k Tebe utiekajú,
vždy dopraješ, aby prinášali ovocie.

Odpusť, mi Pane,
že sa často vzdávam a bývam sklamaný;
Neopúšťaj ma,
keď mi ubúdajú sily.

Nauč ma, aby som s nádejou pozeral na budúcnosť, ktorú mi uštedríš,
na poslanie, ktoré mi zveruješ,
a neprestajne ospevoval tvoju chválu.

Urob ma nežným majstrom
tvojej revolúcie,
aby som s láskou ochraňoval svoje vnúčatá
a všetkých maličkých, ktorí u teba hľadajú útočisko.

Ochraňuj, Pane, pápeža Františka
a daj, aby tvoja Cirkve,
zbavila svet osamelosti
a naše kroky upriam na cestu pokoja.
Amen.

V mojom živote som sa stretol s mnohými významnými ľuďmi. Spomínam si v oblasti virológie na MVDr. Rastislava Škodu, ktorý pracoval v bratislavskom veterinárnom ústave, ďalej na dr. Poloniho, ktorý pracoval v košickom ústave a aj na dr. Trávníčka v Štátnom veterinárnom ústave v Prešove a aj mojou zásluhou v istých rokoch bolo zriadené Referenčné laboratórium pre Q horúčku a chlamydiózy so zameraním na potraty u oviec. Výsledkom tejto práce je tiež, že Úrad pre vynálezy a objavy v Prahe, vydal autorské osvedčenie č. 254937. Pri mojej publikačnej činnosti nemôžem zabudnúť na plukovníka MVDr. Vladislav Sobotu, CSc. a jeho syna, ktorý bol výnimočný v tom, že bol 12 rokov sekretárom v rehole Bosí karmelitáni. Poďakovanie vyslovujem za spoluprácu MVDr. Danke Kováčovej z prešovského pracoviska ŠVPÚ.

Od 28. februára 2023 už žijem ako 91 ročný. Fungujú mi nohy, ruky i mozok. Venujem sa pomocným prácam na gazdovstve u rodiny mojej dcéry Anastázie, kde už žijem skoro 10 rokov. Nuž teda „Dajak bulo, dajak budze” povedal by Šarišan. Ja som vyrastal na Šariši. Riadim sa heslom “Ora et labora” a podľa neho aj žijem v súčasnosti.

P.S. Prikladám aj “autorské osvedčenie č. 254937, týkajúce sa vakcíny proti potratom oviec, ktoré vyvolávajú chlamýdie. Vydal ho Úrad pro vynálezy a objavy v Prahe 31.7.1989.

S úctou

MVDr. Juraj Balaščík, CSc.

Aj v ďalších pozdravných listoch hlavnou príčinou neúčasti bolo zdravie vlastné, či blízkych, preto sa nemohli zúčastniť: **MVDr. Alžbeta Kubiczová**, **MVDr. Jozef Bogyi**, **MVDr. Milan Korček, CSc.** a **MVDr. Nagy Alexander**.

Z rodinných dôvodov sa nezúčastnili **MVDr. Bohumír Šimovec** a **MVDr. Július Bogdan**, ktorý verí, že najbližšie to bude aktuálne.

Prišli však aj najsmutnejšie informácie.

Laura Dzurechová oznámila mailom: Dobrý deň, bohužiaľ stretnutia veterinárnych lekárov sa nezúčastní **MVDr. Milan Franko** narodený 26.8.1946, nakoľko nás dňa 8. marca 2023 navždy opustil. S pozdravom manželka Mária Franková.

Dňa **14. marca 2023** riaditeľ MVDr. Pokorný dostal mail tohto znenia: Dobrý deň, bohužiaľ včera pán **MVDr. Milan Krokvička**, môj otec, zomrel. S pozdravom **Zora Bašťovanská, dcéra**.

Prihlásili sa, no účasť neskôr odvolali: **MVDr. Vojtko** s manželkou, Piešťany. Ospravedlnil sa tiež **MVDr. Marcinko**

Plukovník MVDr. Dalibor Vaľa, MPH, MVDr. Jozef Pokorný a prof. MVDr. Dušan Magic, PhD.

Voľnočasové aktivity seniorov

MVDr. Július Feješ, CSc., Chorvátsky Grob

Vážené dámy, vážení páni, milé kolegyně, kolegovia, ctený organizačný štáb, ktorého zásluhou sa realizuje toto stretnutie a jeho aktérmi môžu byť aj naši dorastenci, ktorí po prvý raz splnili vekové podmienky prezentácie.

Je mi ťfou a vďaka Bohu, že sa Vám po 6. rokoch, pri tejto príležitosti môžem prihovoriť, byť osobne účastný a ozvučiť svoje myšlienky, aj keď s písaním, ale aj čítaním svojho rukopisu mám už značné problémy...

Dovoľte mi prečítať zopár mojich básnických snažení. Ich centrálnou myšlienkou je láska, úcta, potešenie, ale ako to už v živote chodí aj zármutok.

V prvej ukážke sa snažím o vyznanie.

Alma Mater

Ako vyplašené zajace z rôznych kútov vlasti
tak sme sa na peróne svojej budúcnosti našli.

Idete týmto smerom? Ano - práve tam ...

Stanica Košice, ešte v starom šate odetá.

Električka (dnes už muzeálna) zvaná "dvojka"
trasúc sa, do Čermefa sa pomaličky hojdá...

Vycibrené stavebné slohy ... Míňame budovy nižšie i vyššie
s monarchiou, republikou i vojnami v archívnom životopise .

Domy prísne ako profesori, zaodeté v strohej róbe z pálenej tehly ...

Adepti veterinárstva lapajú po dychu ... A snáď aj trochu zbledli.
Do špitála vojenského či starej polepšovne
vstupuje nový duch. Nenápadne, skromne...

Či sa len podarí z týchto mladých dačo ukovať?
To vie len Alma Mater, ich budúca mať.
Nuž, otvára im svoje vráta -za nimi stojí skrytá veda.
A čo ich ďalej čaká? To len ona a Hospodin vedia ...

Budúcnosť pred nami, žiadnemu nie je známa.
Tak bude, ako rozhodne tá stará dobrá mama...
Či bujarú mlad' držať na uzde, pohojdať v náručí
či azda obdarovať poznatkami i fortieľ naučiť ...

Ako z aminokyselín syntetizované bielkoviny tela,
tak súdržnosť i stavovská hrdosť v nás pomaly zrela.
A sila priateľstva rástla s ňou... Nie, nič ju nemohlo s'at' ...
Ani vtedy, keď mohlo by sa zdať, že v spojení nastal skrat...

Malá anastomóza, a aká veľká sila!
Realita nás o tom presvedčila,
že nepretrhla sa, s vitálnou tekutinou žila, ktorá našu spolupatričnosť živila ...

Priateľstvo nezištné, úprimné desiatky rokov ... Veď len s tým
stáva sa naša chasa spolkom celoživotným.
Je šťastím, že sa ešte môžeme opíjať spomienkami
a pritom myslieť aj na tých, ktorí už nie sú medzi nami.
Vďaka za deň, keď ešte môžeme sedieť spolu
a blúdiť po cestách, na ktorých sme zanechali stopu!

Môj šperk

Ukradol mi vzácny šperk. Zdobil mi vrásky a šediny.
Slávny súd! Bože, prosím, posúď ...
Ten šperk bol svetlom tesaným z pravej lásky . A bol jediný .
Sťa pierko uchmatol ho lúpežník- osud.

Ten drahokam som miloval a chránil,
a predsa som ho neudržal v dlani...
Osud, ber zaň môj život ako náležité!
Rozsudok osudu znie zas a opäť: nie ...

Prosíkam ho a on hromovo dupne.
Naďalej prosím ... No prosby šepkám márne.
Krutý a neúprosný, len odvracia sa spupne.
A ja bez toho svetla hľadajúc cestu starnem ...

Moje múry

Môj starý domov mám stále v sviežej pamäti .
Spomienka bažná k nemu často zaletí
sťa včela, keď sa s kvetom pomiluje zrána...
Večer sa náhli do úľa peľom obťažkaná .

Skonáva môj rodný dom,
kde svetloplacho
svetlo sveta uzrel som...
Na zvyškoch múrov záclonu brečtan utkal...
Hľadím tam nemo, srdce mi bije sprudka.
Už nenaplní čašu lahodného vína
vinič, ktorý dom jemne objímal.
Záhradka - mamin raj gladiol a ruží...
Tou nádherou už máme pokochať sa túžim!

Z posledných síl sa držia ošarpané múry,
no v mojom srdci sa tu stále v kachliach kúri .
Izby tu mali láskou maľované steny.
Spomienku v duši nič nesmie na bôľ zmeniť.

Čas nemá čas

Čas nemá čas na emócie,
len rovnomerne ďalej plynie...
Vynáša rozsudky . Mlčky, no povinné ...
Hovorí kruto, no aj múdro
o pravde skrytej vo víne
a v starých múroch.

Javorové husle

Husličky z j avora - majstrovské to dielo,
tvary majú zvodné ako devy telo.
Slák, ten strunám dvorí a hladí im šiju.
S gavalierskou láskou ľudí melódiu.

Jeden bez druhého...
Sťa stratení v lese,
žijú iba spolu a v nich žije pieseň...
Primáš k husliam nežne tisne vrúce líce,
Husle majú hlasy ... Tých je na tisíce.
Objíma ten primáš štíhle hrdlo huslí
a ich zvodný hlahol v očiach mu sen kúzli .

Či mi je do skoku a či mi je ľúto...
Husličky z javora - zahrajte mi túto!

Prelietavé šťastie

Obláčik oparu, ktorým les leto víta.
Brčkavý barančok na oblohe... Si tam?
Z jazera smädná dúha pije farby sýte
a potom vystaví ich na svojom oblom štíte.

Radosť duše, akoby krátke zdanie,
prchavý, zvláštny pocit na ihranie.
Búrku, ktorá šmahom prišla strašiť,
vzápätí strieda dúhový pršiplášťik.

Modrý motýlik z dlane letí k nebesám.
“Hľadaj ma!” volá pri hre na skrývačky .
Šťastných bláznov nájde aj poslepieačky ...
Šťastíčko, zastav sa! Volám ťa k nám ...

Lúbosť

Lúbosť je lúbezná ... I keď mátie myseľ.
Lúbosť je krásna, keď jej čas nadišiel.
Kde lúlosti niet, tam sa trpkosť vkradla.
Lúbosť je lúbezná, keď nebýva márna .
Lúbosť je číra, bez bočných úmyslov .
Lúbosť je výrečná aj bez veľkých slov.
Lúbosť je krásna, keď lúbia sa dvaja.
Lúbosť je poklad, keď lúbený som aj ja .
Lúbosť je srdce v kôre storočného stromu.
Lúbosť je dar lásky. Oddajme sa tomu ...

MVDr. Milan Šajgalík, Nitra

(Čo robí veterinárny lekár, keď už nerobí...)

POZRIME SA NA ZÚBKY...

a prostredníctvom zúbkovaných obrázkov zjádime k počiatkom našej písanej histórie

Nie je to tak dávno, keď evidencia – teraz mám na mysli kone - nebola na dnešnej úrovni a gazda, či veterinárny lekár nemali problém určiť vek koňa, keď sa mu pozreli na zuby. Takémuto poznávaniu sme sa učili na strednej a potom aj na vysokej škole.

V tomto príspevku sa budeme venovať iným zúbkom – perforáciám, ktoré od seba navzájom oddeľujú poštové známky. Budeme sa venovať obrázkom, ktoré môžeme vidieť na známkach, ich zberateľstvu – teda filatelii. Nie každého musí zaujímať táto téma, ale predstavte si, že tie malé zúbkované obrázky sú dokumentom doby, v ktorej boli vydané. Často krát nám prinášajú netušené odkazy, alebo, keď sú dielom rytca (ako mnohé z našich doterajších známkov), sú predmetom osobitného záujmu vo svete, ako umelecké dielo. Nie je preto zvláštne, že Slovensko, ako vydavateľ poštových známkov za 30 rokov svojej existencie získalo na svetových súťažiach o najkrajšiu známku na svete toľko prvenstiev, druhých a tretích miest, ako žiadna iná krajina. Máme byť na čo hrdí!

Odosielajúc prihlášku na stretnutie seniorov som netušil, že mi vznikne aj povinnosť. Bola to milá úloha a rád som sa jej zhostil. Dnes ďakujem p. riaditeľovi IVVL Košice MVDr. Jozefovi Pokornému a celému kolektívu organizačného výboru Stretnutia veterinárnych lekárov seniorov (2023), že ma pocitili vystúpiť pred plénom kolegyň, kolegov a hostí, aby som im poodhalil, čomu sa venujem, keď som na dôchodku.

Už to nie je „foto Šajgalík“ – ako ma ešte na škole familiárne oslovovali spolužiaci, ale aj po rokoch, starší i mladší kolegovia, keď sme sa stretali na seminároch, či poradách po Slovensku. Počas štúdií sa mi podarilo zdokumentovať množstvo našich študentských okamihov, ale aj oficiálnych školských podujatí a plejáda z nich bola uverejnená v dennej tlači. Niekoľko priložených obrázkov nám umožní obrátiť koleso času späť a znova, hoci imaginárne, vrátiť sa aspoň v myslí do našej mladosti, napríklad na imatrikuláciu v novembri 1967 a Hubertovej jazdy o pár rokov neskôr (foto A,B). Oslavy 20. výročia našej Alma Mater v Dome umenia a pohľad na náš nový internát na Podhradovej prinášajú zábery C a D. Fotka dokumentuje, že dnešná Kavečianska cesta ešte neexistovala, ale chodníkom sme sa po doskách (s výkonom ekvilibristu, keď pršalo) dostávali k vtedajšiemu vchodu do internátu, pokiaľ stavbári nedokončili vestibul a jedáleň. Obrázky E a F približujú našich pedagógov. Na prvej je prof. Peter Popesko so stážištom na katedre anatómie prof. Jagjitom Singhom. Reprezentačný ples VŠV 16.2.1968 pocítil svojou prítomnosťou aj akademik Ján Hovorka s paňou. Obr. G dokumentuje promócie 8.5.1970 v Dome umenia. Záverečný záber H prináša fotonástenku vo vestibule internátu – obrázky z nášho študentského života pri výuke a z voľnočasových aktivít, kde nemohli chýbať jazdecké zábery, koníky.

A. November 1967 - Imatrikulácia na VŠV

B. Oslavy 20. výročia VŠV v Dome umenia

C. a o pár rôčkov neskôr - pohoda na Hubertovej

D. Naš novučičký internát na Podhradovej jazde nad Podhradovou

E. J. Singh, prof. P. Popesko

F. Hovorka s manželkou

G. Promócie 8. 5. 1970 v Dome umenia

H. Internát VŠV, fotonástenka vo vestibule

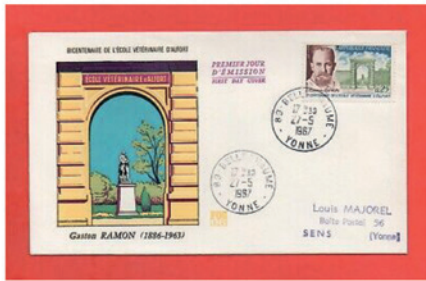

Prejdime ale k penzistovi. Krásny názov záľuby, ktorý má terminologický vzťah aj k veterinárstvu - „koníček“ u mňa v ostatných 6-8 rokoch prerástol do megalomanských rozmerov. Mám na mysli množstvo času, ktoré som tejto záľube - filatelii venoval. Nebolo to vyhľadávaniu známok, ale získavaniu informácií k poštovým známkam, čo je na nich zobrazené a následne tvorbe exponátov. Bol aj opačný postup, keď k dôležitej historickej informácii a udalosti som zisťoval, či bola vydaná poštová známka, ktorou by som priamo, alebo nepriamo dokladoval danú skutočnosť. Svoju pozornosť som venoval tvorbe tak filatelistických exponátov (viac ako 20 súťažných, vyše 30 nesúťažných), ako aj videoprezentáciám, publicistike v rôznych časopisoch, tvorbe kníh, organizovaniu výstav. Hlavnou myšlienkou všetkých aktivít bola Nitra, Slovensko, naša bohatá história - a to všetko predstavované prostredníctvom poštových známok a ďalších poštových materiálov. Najlepšie to vystihujú tituly dvoch z mojich knižiek: „Nitra pohľadom filatelistu“ (2018, 102 str.) alebo „Cyrilo-metodská misia vo filatelii“ (2014, 152 str.), ale aj publikácia Slovenskej pošty „1150. výročie príchodu sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu. Cyrilo-metodské motívy na poštových známkach“ (2013, 142 str.) v ktorej mi vydavateľ vymedzil priestor až 50 strán.

Skôr než predstavím niečo z toho, čomu som sa dosiaľ venoval, rád by som sa spolu s vami vrátil do nedávnej histórie, keď naša Alma Mater oslavovala 60-ročné jubileum, ktoré bolo pripomenuté aj filatelistickými materiálmi. Prvá veterinárska škola na svete vo francúzskom Alforte a jej prvý rektor Gaston Ramón, boli zobrazení na viacerých známkach a obálkach prvého dňa vydania (1a, 1b, 2a). V Maďarsku oslávili 200. výročie výuky veterinárstva aj vydaním poštovej známky, na ktorej bol zobrazený slávny prof. Jozef Marek (3). Pripomeňme si, že prof. Marek, jeden z najvýznamnejších predstaviteľov svetovej veterinárnej vedy, sa narodil 18.3.1868 v Hornej Strede, pri Piešťanoch. Ďalší veľký slovenský rodák (ktorý sa taktiež zatiaľ neobjavil na slovenskej známke) je prof. František Hutyr, rodák zo Spišského Podhradia, Sivej Brady (7.10.1890). Keď si v r. 1962 v susednom Maďarsku, pripomínali 175 rokov veterinárskych vied, vydali poštovú známku (v perforovanej (4), aj rezanej (5) forme) na ktorej predstavili Františka Hutyr. Založil Vysokú školu veterinársku v Budapešti, bol jej dlhoročným rektorom, ale založil aj veterinársky ústav na svetovej úrovni. Na znak ocenenia, už ako 37 ročný bol povýšený do šľachtického stavu. Tento vedec svetového formátu získal vysoké odborné uznania vo svete. Trvalú úctu tejto osobnosti, kapacite v oblasti veterinárskych vied predstavuje aj jeho busta (s rektorskou retazou na hrudi) v areáli budapeštianskej školy. Na pomníku je jednoduchý nápis: HUTYRA, pod ním letopočty 1860-1934. Ďalším prejavom úcty je pomenovanie ulice jeho menom v samom centre mesta v 7. okrese, v blízkosti Baziliky sv. Štefana. Ako sa my chováme k našim vynikajúcim rodákom (nie len z oblasti veterinárstva)?

Vráťme sa k môjmu koníčku – filatelii. Na otázku, čo nám môžu známky povedať, je jednoduchá odpoveď: veľa. Pre takýto –filatelistický spôsob popula-

1 a

1 b

2a

3.

4.

5.

rizácie našich dejín ale aj dnešného Slovenska, som zostavil rôzne filatelistické exponáty, ako aj videoprezentácie. Ako príklad nám posluží jeden z propagačných exponátov nazvaný **KDE NÁJDEME POČIATKY NAŠEJ PÍSANEJ HISTÓRIE?** Námet čerpá z 9. storočia. Jeho širšia verzia začína už prelomom letopočtov a údaje sa týkajú viac samotného územia, či dobyvateľov, než jeho obyvateľov.

Slávny Marcus Aurelius, rímsky cisár, filozof na tróne, vo svojom diele napísanom pri rieke Hron (ako sám uvádza „*apud Granus*“), opísal boje na tomto území s Kvádmi. S germánskymi kmeňmi vybojoval –vďaka zázračnému daždúvíťazstvo zobrazené aj na stĺpe (3, 4), ktorý dodnes môžeme obdivovať v Ríme na Piazza colona. Pamiatkou na zimovanie 2. légie Marka Aurélia v r. 173 pri Laugaríciu (dnes Trenčín) je známy rímsky nápis na skale (5), ktorý po dlhých rokoch zabudnutia objavil Bonaventúra Stárek. Skutočnosť, že vtedajšie kmene Germánov nemôžeme označiť ako Nemci, je známe. Ale to, že Kvádi boli vlastne Slovania, tvrdí niekoľko starších i nových autorov. Vo všeobecnosti sa uvádza, a tak nás v škole učili, že Slovania prišli do našich končín v období sťahovania národov v 5. – 6. storočí. Ako si ale vysvetlíť písomné záznamy, ale aj archeologické vykopávky, ktoré dokladajú prítomnosť Slovanov v tomto prostredí dávno pred tým? Alexandrijský historik Claudius Ptolemaios ich v podunajsku opísal už pred rokom 130 nášho letopočtu! Archeologické nálezisko nazývané Villa Rustica v Bratislave (Dúbravke) dokladá existenciu tak staroslovanských, ako aj rímskych nálezov. Tým potvrdzuje nie len známu skutočnosť pôsobenia Rimanov na tomto území, ale aj osídlenie slovanským etnikom. (6 Biatec)

Podobné nálezy boli zistené tiež na ďalších miestach dnešného územia Slovenska. Tieto nálezy sa vzťahujú na presné, konkrétne miesto. Ale širší záber (pokiaľ ide o lokalizáciu), poskytujú výsledky moderných vedeckých metód, menovite génovej analýzy. A tieto, nie len že podporujú vyššie spomenuté údaje, že Slovania tu žili dávno (čo nechcú pripustiť niektoré tendenčné teórie), ale potvrdili, že takmer 85% dnešnej populácie Slovenska zdedilo gény po svojich predkoch, ktorí žili v strednej Európe, v oblasti severokarpatského oblúka a podunajska v paleolite – staršej kamennej dobe, teda už pred 20 až 50 tisíc rokmi. To znamená, že toľko rokov tu neustále žijeme. Asi 10% populácie má gény mladších predkov, ktorí prišli do tohto prostredia s neolitickou poľnohospodárskou migračnou vlnou pred 10 tisíc rokmi. Iba okolo 5% sú potomkami neskorších migračných vln. Potvrdili to genetické výskumy doc. RNDr. Vladimíra Feráka a publikácie profesora Stanfordskej univerzity v USA L. Cavalli-Sforzu (1991). Takýmito údajmi, ale aj vyššie spomenutými písomnými i archeologickými nálezmi sa teória o príchode našich predkov na toto územie v 5. - 6. storočí dostáva na pieskové základy. Kto a ako vysvetlí, prečo mnohé zemepisné názvy v Európe až po Rýn, majú pôvodom slovanské názvy? Zrejme, kmene v dávnominulých časoch, keď sa dávali pomenovania riekam, vrchom, územiám, hovorili slovanským jazykom. O tom sa mlčí.

3.

4.

5.

6.

Ale vráťme sa k otázke, položenej v nadpise. Kde nájdeme počiatky našej písanej histórie?

Podme in medias res:

Prvá písomná zmienka o najstaršom meste na Slovensku – Nitre, sa nachádza v spise s názvom „*Libellus de Conversione Bagoariorum et Carantanorum...*“ (o obrátení Bavorov a Korutáncov na vieru pravú). Predstavuje jeden z najcennejších dokumentov pre Nitru a Slovensko. Ale zároveň je dôležitým zdrojom pre historiografiu celého východoalpského priestoru. Je prvým dokumentom (aj keď tendenčným), obsiahnejšie popisujúcim udalosti z našich dejín od čias Samovej ríše, vzniku Veľkej Moravy, o usadení Pribinu a jeho syna Kocela v Blatnohrade...

Týmto dokumentom začínajú naše písané dejiny Slovenska.

Kedy vznikla listina? Podľa rôznych literárnych zdrojov bola napísaná okolo roku 870 – 872. Ale existuje argument pre datovanie do roku 871! Kto pozorne prečíta listinu až do konca, zistí, že sám autor v závere svojho diela napísal nasledovne: „75 rokov po pridelení panónskeho územia ku Solnohradskej diecéze“. Teda v reči čísiel: $796 + 75 = 871$ to znamená, že listina vznikla v r. 871 (pred 1152 rokmi).

Kde vznikla? Napísaná bola na dvore arcibiskupa Adalwina v meste Solnohrad, čo je Salzburg v dnešnom Rakúsku. Solnohrad bol v 8. storočí centrom christianizácie Európy (7). Historické staré mesto predstavuje svetové kultúrne dedičstvo UNESCO. Že je to najstaršie arcibiskupstvo strednej Európy, pripomenuli známkou vydanou k jeho 1200. výročiu. Pre nás je zaujímavá známka s relikviárnym krížom „Staurotéka“ (8), uloženým v starej klenotnici na mníšskom vrchu (9). Tento kríž – podľa záznamov – vzal so sebou z (Hronského) Ostrihomu do Solnohradu biskup L. Peckenschlager pri úteku z Uhorska v r. 1465. Predpokladá sa, že drahokamy na kríži pochádzajú z rôznych banských miest Slovenska.

Dôvod vzniku listiny Conversio: Za vznik dokumentu v podstate vďačíme sv. Metodovi. Že ako? Tým, že rímska pápežská kúria v roku 870 ustanovila Metoda za arcibiskupa panónskeho, bavorská hierarchia sa cítila dotknutá, že pôsobí na „jej území“. Conversio je vlastne obranným spisom, ktorý mal dokázať nárok solnohradského arcibiskupa Adalwina na územie Panónie a prinavrátenie do jeho jurisdikcie. Táto listina bola zároveň útokom proti celej byzantskej misijnej činnosti a proti slovanskej/slovenskej liturgii. (10 cirkevná provincia).

Kde je spis uložený? „Conversio...“ je franská kronika, záznam, napísaný v roku 871 v Solnohrade. Originál sa nezachoval, ale známe sú 2 odpisy. Listina je súčasťou dokumentu „FULDSKÉ LETOPISY“. Uložené sú v kláštore Fulda (11).

Napriek tomu, že v listine členenej do 13 kapitol (knieža) Pribina (12) sa vo viacerých z nich uvádza mnohokrát (výslovne, zamlčane, resp. zámenom), najvýznamnejšou pre naše dejiny z celého dokumentu je práve nasledovná veta: **„jemu (Pribinovi) vysvätil niekdajší arcibiskup Adalram kostol za Dunajom na jeho vlastnom majetku zvanom Nitrava“**. Tento unikátny dokument pre Slovensko a najmä Nitru obsahuje v jednej jedinej vete hneď tri historické fakty: 1./ meno vládcu (Pribina), 2./ vysviacku kostola (arcibiskupom Adalramom) a 3./ miesto vysviacky kostola (prvého v stredovýchodnej Európe) v Nitre, v sídle Pribinu.

Čo vieme o Pribinovi? V kláštore sv. Petra (13) v Solnohrade je najstaršia knižnica v Rakúsku. Medzi 100 000 zväzkami kníh a 800 rukopismi je kniha bratstva - Verbrüderungsbuch, založená v r. 784 biskupom Virgilom, je považovaná za najvzácnejší dokument tejto knižnice. Už v tých časoch by sa mohlo nájsť meno Pribinovského rodu v salzburskej knihe bratstva. Aké nové informácie o Pribinovi sa ešte môžu objaviť? Odkedy je veľmožský rod Pribinovcov zapísaný v knihe bratstva v solnohradskom kláštore sv. Petra?

7.

8.

9.

10.

11.

Príležitostná poštová pečiatka vydaná k výstave a videoprezentácii M. Šajgálíka v Divadle Andreja Bagara v Nitre (14) upriamuje našu pozornosť na štylizovaný pergamen, na ňom mená i miesto zviazané s prvým dokumentom, ktorým začína éra našich písaných dejín.

V článkoch o „Conversio“ sa zvyčajne uvádzajú iba fakty o posviacke prvého kresťanského chrámu v stredovýchodnej Európe vládcovi Pribinovi na jeho majetku v Nitrave. V našej prezentácii sme sa preto rozhodli vyzdvihnúť aj pôsobenie arcibiskupa Metoda, ktorý je veľmi významnou súčasťou našich dejín a tiež sa spomína v tomto dokumente. Napokon – celý bavorský dokument vznikol práve pre Metodovo pôsobenie v Panónii.

Vráťme sa ešte krátko ku kniežatú Pribinovi. Traduje sa, že bol ešte pohanom (niektorí pripúšťajú, že už katechumenom), keď dal postaviť a vysvätiť chrám v Nitre. Boli by vysoko postavení bavorskí rodičia súhlasili so sobášom

12.

12 a

12 b

14.

13.

15.

ich kresťanskej dcéry za pohana Pribinu? Sú názory, že druhý krst Pribinu bol odôvodnený tým, že prvý krát bol krstený (asi) obyčajnou vodou a nie svätenou.

Pripomeňme si ešte niekoľko údajov o kniežati Pribinovi, ktoré sa bežne nespomínajú. Vie sa, že bol horlivým staviteľom cirkevných stavieb/kostolov v 9. storočí. Okrem známeho nitrianskeho, dal postaviť ďalšie v Bratislave, Brne, neskôr na území Blatenska so synom Kocelom, až tri desiatky (v dnešnom Maďarsku). Bavorský historik Ján Turmair - Aventinus, (1477-1534) napísal v letopisoch Bavorov o Pribinovi: „Bryno, inak Pribina, moravský kráľ, ktorý býval so svojím synom Kocelom za Dunajom na severnom brehu, keď prišiel (k bavorskému kráľovi Ludovítovi Nemcovi), láskavo ho prijal, vzdedel ho v kresťanskom náboženstve... Brynovi patrili mestá Nitra, Pisonium, ktoré sa tiež nazýva Vratislaburgium (Bratislava) a Brynna (Brno)...”

Pribina v Aquilei. Aquileia je slávnou patriarchálnou bazilikou na severe Talianska. Prvá bola postavená okolo r. 313, ale dnešná si zachovala podobu z čias Pribinu! (15). Bola jedným zo štyroch centier kresťanstva stredoveku (Jeruzalem, Konštantínopol, Rím a Aquileia), hlavným pre región, kam spadalo aj nitrianske kniežatstvo (dokiaľ si Salzburg, ako nové arcibiskupstvo, nezačalo robiť nároky na územie Panónie). Meno Pribinu sa nachádza zapísané v tamojšom „Cividalskom evanjeliári“. Z 377 slovanských mien zapísaných na okraji evanjeliára 276 veľmi pravdepodobne patrí predkom Slovákov. Popri Pribinovi, sú tam zapísaní aj Kocel, Svätopluk, Predslav, Svätožizňa a ďalší. Putovali by do „druhého“ Ríma (Aquilei) ako pohania? Prečo? Alebo už boli vtedy pokrstení? Dočkáme sa odpovede?

Historický význam Pribinu bol pripomenutý zorganizovaním prvých celoštátnych Pribinových osláv v Československu, ktoré sa konali v r. 1933 v Nitre. K sviatku – 1100. výročiu vysviacky chrámu Pribinovi v Nitre boli vydané aj poštové známky (16,17) zobrazujúce pohľady na nitriansky hrad s bazilikou. Ak poznáte Nitru a nepozdáva sa Vám pohľad na hrad cez bránu zobrazenú na známkach, máte správny pocit. Takej brány v Nitre niet. Grafik pri tvorbe známky použil montáž fotografie brány na Podskalskej ulici v Prahe (čo sa vtedy nepáčilo niektorým pražským filatelistom), ale vo všeobecnosti, boli veľmi dobre prijaté. Aj na týchto známkach si môžeme priblížiť filatelistické dobrodružstvo pátrania: v katalógu poštových známok *POFIS* je ku známkam č. 273-274 uvedený popis „Nitra“. Hotovo. Nič viac sa nedozviete. „Zhovorčivejší“ je katalóg *MICHEL*, kde pre známky číslo 319-320 (každý katalóg má svoje vlastné číslovanie vydaných známok) je uvedený text „Stadt Neutra (Nitra)“ (Mesto Nitra). Takmer úplnú informáciu sa filatelista dozvie z katalógu *SCOTT*, v ktorom sú známky evidované pod č. 192-193 a sprievodný text uvádza „First Christian Church at Nitra“ (Prvý kresťanský kostol v Nitre). Správna, dokonalá informácia by mala znieť: „Výročie posviacky prvého kresťanského kostola v Nitre.“ Tieto známky boli vydané v náklade 20,6 milióna a 10,5 milióna. Ich aktuálne cena nie je vysoká, ale ak by

ste doma objavili napríklad dvoj pásku medzihárčia (s nepotlačeným kupónom medzi známkami) červených známok 1 Kč, môžete si gratulovať.

Na záver perlička, keď som kúpil celistvosť (poštová zásielka so známkou/známkami), ktorú som pôvodne nemienil kúpiť (18). Na burze (navštevujem zriedkavo) som sa prehŕňal v škatuli so starými obálkami a pristavil som sa pri jednej, kde bola okrem iných, nalepená aj známka Nitra. Odpudivá vlnovka cez známky a nepekná pečiatka ma odradili vziať obálku do ruky. Ale vtom ma upútalo, že na nezvyklom mieste je nalepená zvláštna známka. To rozhodlo vziať celistvosť do ruky a preštudovať ju z oboch strán. Dolepená známka bola talianska. Celistvosť som napokon kúpil. Prečo? Lebo bola poslaná z Brna (Morava) do Ríma a (nevyzdvihnutá) vykonala spiatočnú cestu na Moravu, čo dokumentujú poštové pečiatky. Touto celistvosťou (zaradenou do jedného z Cyrilo-metodských exponátov) naznačujem cestu, akú vykonal sv. Metod – z Veľkej Moravy do Ríma a späť na V. Moravu a táto celistvosť rovnakú trasu o tisíc rokov neskoršie.

Poštové známky nám poskytujú nie len vizuálny zážitok zo spoznávania zobrazených objektov (panoráma mesta, kvet, osobnosť, šport, atď.), ale sú aj dokumentom doby a poznávania histórie. Niektorí sa chvália zbierkou odrôd ruží na známkach, iní plemenami psov, ďalší krásami prírody, či tvorbou majstrov štetca a hovoria, že nemusí chodiť po obrazárňach sveta, všetko má doma v zásobníkoch (albumoch) so známkami. Ďalší zberatelia sa vrhli na najnovší „hit“ a venujú sa zbieraniu známok z celého sveta systémom – z každej krajiny jednu známku a mať doma celý svet.

Možnosti zbierania sú neobmedzené. Každý si môže zvoliť svoj vlastný prístup, tému a rozsah.

Želám Vám, aby ste vo vašich záľubách nachádzali veľa potešenia a užívali si ich v dobrom zdraví a rodinnej pohode, aby ste si obdobie zaslúženej penzie naplno vychutnali.

16.

17.

18.

Živá diskusia kolegov prebiehala aj počas prestávok odbornej časti podujatia

Vyznanie jubilanta MVDr. Milana Jeřábka

Mozaika zverolekára

Narodil som sa v Prahe v roku 1932. Mal som brata Zdeňka, ktorý bol o necelé dva roky starší odomňa a neskôr aj sestru Aju. Rodičia sa nám venovali s veľkou láskou. Otec Jaroslav chcel, aby sme mu hovorili Jarko. Bol inšpektorom pre ČSD. Veľa sme cestovali, často sme navštevovali zoológickú záhradu v Prahe na Troji a múzeá. Doma sme mali malé zvieratká.

Blížila sa vojna a rodičia sa rozhodli odcestovať pred vojnou do Austrálie, a tak sme sa učili po anglicky. Vojna však vypukla a my sme nemohli vycestovať. V našom dome žila židovská rodina s tromi deťmi. Nacisti ich deportovali do koncentračného tábora. Plakal som a cítil som veľkú ľútosť, o ich osude sme však už nič nepočuli. Nezabudnem

na smutnú udalosť z konca vojny. Neďaleko nás boli utáborení ruskí vojaci, jednému z nich vybuchol granát a štyria vojaci, otec s tromi synmi zomreli.

Popri štúdiu na Akademickom gymnáziu v Prahe som ako pomocný ošetrovateľ pomáhal na chirurgickej klinike u pána profesora Arnolda Jiráska, ktorý mi pomáhal pristúpiť k maturite, keďže som nebol vo Svazu mládeže, bol som proti vylúčeniu riaditeľ'a a niektorých profesorov z gymnázia. Chodil som do anglického, amerického a kanadského kultúrneho strediska, cvičil som v Sokole a podobne. Po maturite som nemohol na vysokú školu ani do Olomouca. Tak som v Karlových Varoch diaľkovo študoval Pedagogiku a mohol som učiť v západnej pohraničnej oblasti Čiech na základnej škole.

Brat Zdeněk mi poradil, aby som išiel do Košíc na prijímacie pohovory na Veterinárnu fakultu, kam som bol prijatý. Kurz v Karlových Varoch som dokončil a začiatkom októbra som začal študovať v Košiciach. Dekan fakulty p. Dr. Gdo-

vin mi oznámil, že z Prahy prišiel povolávací rozkaz a musím nastúpiť na povinnú vojenskú službu. Zároveň mi vybavil prerušenie štúdia. V Prahe som sa rozlúčil s rodičmi a vrátil som sa do Košíc, odkiaľ som ako PTP vojak cestoval do Dečína na zámok.

Ako vojak som bol na jedenástich miestach a prežil som veľa zlé časy. Najhoršou, okrem iných útrap bola havária, pri ktorej sa prevrátil traktor s vlečkou, na ktorej sme ako vojaci sedeli na železných prútoch. Ja som vyletel do vzduchu a pristál som v lese medzi dva veľké pne. Kvôli veľkej bolesti som si myslel, že mám zlomené obe ruky a mal som vyrazený dych. Našťastie som sa však prebral a pomáhal som ostatným raneným. Neskôr som zistil, že jeden vojak zomrel a jeden ostal imobilný. Doba vojenskej služby bola predĺžená o jeden mesiac.

Tak som sa vrátil do školy až v novembri. Doháňal som štúdium a ako študent a syn železničara som niekoľko dní nocoval na železničnej stanici v Košiciach. Štúdium som po troch rokoch prerušil a ako cvičiteľ som nastúpil na Muráň k Huculským koňom, ktoré sa využívali na vojenské účely.

Po návrate do školy som sa zoznámil s rozvedenou pani Annou a jej dvomi deťmi Jankom a Libuškou. Kúpil som starý Jeep, aby mohli Anna a jej sestra Magda dochádzať do práce, pretože to mali ďaleko. Na škole som pôsobil ako demonstrátor na chirurgickej klinike kde bol prednostom MVDr. Juraj Šutta. V roku 1961 som promóciou ukončil štúdium a aj som sa oženil.

Krátku dobu som ako obvodný veterinár pracoval v Bojnjej pri Topoľčanoch, neskôr som pracoval v Bajči pri Nových Zámkoch na najväčšom štátnom majetku. V tom čase sa nám narodil syn Milan a založil som jazdecký "Jockey Club".

Okresné veterinárne zariadenie v Komárne oznámilo možnosť prihlásiť sa na štúdium Tropického a subtropického veterinárstva pre osoby, ktoré aspoň čiastočne ovládajú anglický, francúzsky alebo španielsky jazyk. Prvotne som nemal záujem, ale keďže v ten istý deň v Prahe zasadala jazdecká sekcia a boli aj prijímacie pohovory na Vysokú školu zemédelství v Suchole v Prahe, tak som sa nakoniec prihlásil na štúdium tropického veterinárstva. Na trojsemestrové štúdium mi finančne pomohla manželka, ktorá pracovala v poľnohospodárstve a v pivovare Zlatý bažant. Po skončení štúdia som bol evidovaný v rezerve pre rozvojové krajiny, vycestovať som však nemohol, keďže som nebol v strane.

Až nakoniec v roku 1977 som prostredníctvom zahraničného obchodu spoločnosti Polytechna odcestoval do mladej krajiny Zambie v južnej Afrike. Na africkú pôdu som prvýkrát stúpil v novembri. O pár mesiacov neskôr za mnou pricestovala manželka aj s našim 14 ročným synom Milanom, ktorý sa ale o krátku dobu vrátil do školy na Slovensko. Manželke bolo smutno za rodinou, ale skoro si zvykla. Domorodým deťom opravovala rovnošaty a ako skúsená kuchárka vyrábala rôzne kulinárske dobroty, ktoré si obľúbili nielen domorodci, ale aj všetci

ostatní. Hovorili jej “madam Ana”. Rýchlo sa naučila anglicky a veľmi mi pomáhala pri mojej profesii.

Pracoval som ako okresný zverolekár v okresnom meste Kalomo asi 300 km od hlavného mesta Lusaka. Niekoľko rokov som robil pre spoločnosť ZATCO (Zambia Agricultural and Trading Cooperative), čo znamenalo, že som počas celého kontraktu bol v pohotovosti.

S manželkom sme prežili pekné chvíle, trápenia aj riskantné okamihy. Najväčší strach som prežil na rieke Kafue a zároveň som pozorujem slovnému zvratu “klud angličana”. S anglickým pánom doktorom Clarcksonom sme sa potrebovali dostať na druhú stranu rieky širokej asi ako Dunaj. Sadli sme do dlhého člna, ktorý bol plne naložený drevom. Zbadali sme, že do člna sa naberá voda. Pri pohľade na jednu stranu som videl, ako veľké množstvo krokodílov opúšťa breh a mieri do vody. Pozrel som na druhú stranu a tam bolo veľa hrochov. V tom úžasnom strachu sa ma doktor Clarckson s kl'udom angličana milým hlasom opýtal: “Viete plávať?” Skočili sme do vody a plávali k zarastenému brehu, odkiaľ nám pomohli domorodci šťastne von.

Aj keď sme pravidelne užívali antimalariká, ochoreli sme. Najhoršie na tom bolo to, že po prekonaní choroby sme nemohli darovať krv, pričom manželka bola dlhoročnou daryňou. Počas desaťročného pobytu v Zambii nám na maláriu zomreli traja priatelia.

Od pána doktora Šuttu som sa naučil pekne zašívaj chirurgické rany. To sa v Zambii páčilo, pekné rany po zašívání kože po operácii brušnej steny pri sterilizácii feniek. Navštívila nás ctihodná sestra s mladou sestrou a ukázala nám jej ruku, na ktorej mala čerstvú ranu, nepekne zašitú, kožu cez kožu. Obe chceli, aby som ranu prešiel. Našťastie, asi 40 km v provinciálnom meste Choma pôsobil pán doktor MUDr. Mikuláš Krušpán, bývalý riaditeľ Rooseveltovej nemocnice v Banskej Bystrici a s ním sme problém vyriešili.

Jedného tichého dňa sme počuli veľký krik, ktorý sa rozliehal asi tridsať metrov. Mysleli sme si, že niekoho napadol had. Vybehli sme a zbadali sme, ako jedna žena veľkou knihou udiera na hrud' ležiacej a nariekajúcej mladej dievčiny. Manželka sa napriek môjmu varovaniu, nemiešať sa do miestnych rituálnych zvyklostí, rozběhla k tomu miestu, prekvapenú ženu odstrčila, vytrhla jej z ruky knihu a začala sa venovať dievčaťu. Poutierala jej tvár a prosila ju, aby neplakala. Nastalo hrobové ticho a ja som čakal to najhoršie. Manželka na to nedbala, posadila dievča a na naše prekvapenie sa dievča prebralo, usmievalo sa na manželku a ďakovalo jej. Pridali sa aj ostatné ženy a manželku si ešte viac obľúbili.

Na tému “*Žena a partnerka vo vzdialených oblastiach*” som hovoril na africkom sympóziu v Holiciach v Čechách po smrti mojej manželky ako o odvážnej a statočnej žene. Bez jej zásluh by som nikdy nedosiahol úspech a najväčšie bohatstvo, ktorým je šťastný život plný krásnych spomienok.

Vždy som sa pozeral na svet s nadhľadom. Naša Zem je vo vesmíre ako zrnko prachu a ľudstvo ako vrchol živočíšnej ríše je v porovnaní s ostatnými živočíchmi

veľmi krehké. Mravček spadol z výšky na tvrdú zem a žil. Výsadkári ako mravčekom by nepotrebovali padáky.

Ludstvo ako vrchol živočíšnej ríše má vlastnosť, ktorá prevyšuje ostatné živočíchy a tou je najvyšší rozum. Príkladom toho je pre mňa vždy najmilosrdnejšia osoba Ježiš Kristus, potom ten, ktorého celoživotným úsilím bolo, aby človek nebol len Homo sapiens, ale educated - vzdelaný, teda učiteľ národov Jan Amos Komenský. Nakoniec hlavný spoluzakladateľ svetovej organizácie, ktorá zachraňovala, zachraňuje a bude zachraňovať nespočetné množstvo životov - červeného kríža, teda pán Henri Dunant.

Posledný zlatý kameň mozaiky vďaka patrí tým, ktorí ma od mladosti po celý život naplňovali poznaním, radosťou a dbali o moje zdravie.

18. mája 2023

MVDr. Milan Jeřábek

MVDr. Blanka Krčková, MVDr. Helena Muzyčénková a MVDr. Žora Borošková, C.Sc.

MVDr. Eva Tomčanová, MVDr. Imrich Baško s manželkou MVDr. Martou Blaškovou

Slávnostná recepcia

Večerné hodiny prvého dňa stretnutia už tradične patria spoločenskému stretnutiu – slávnostnej recepcii. Za organizátorov 5. celoštátneho stretnutia slávnostnú recepciu otvorili:

MVDr. Jozef Pokorný - riaditeľ IVVL, MVDr. Ľubomír Král - prezident KVL SR a za UVLF v Košiciach jej prorektor MVDr. Martin Tomko, PhD.

Na úvod recepcie organizátori zablahoževali k narodeninám MVDr. Milanovi Jeřábkovi, ktorý sa v tento deň dožil 91 rokov.

Organizátori stretnutia gratulujú jubilantovi MVDr. M. Jeřábkovi

Jubilant pri ďakovnej reči

Živó, Živó, Živó, mnoga leta Živó...

Účastníci stretnutia v zrkadlovej sále IVVL

O dobrú náladu sa postaral kolega hudobník MVDr. Jozef Šmýkal

O vynikajúce jedlo sa už tradične postaral majiteľ MVDr. Ján Hrubovčák so synom a kuchári Vét Baru

Aj štrúdlľa získala slová chvály

Ako ten čas letí

MVDr. Jaroslav Hatapka, MVDr. Bohdan Kamiňskij, MVDr. Leopold Vilímek a MVDr. Ján Uhrín

MVDr. L. Novotný, MVDr. L. Král, MVDr. L. Stodola, MVDr. M. Tomko, PhD., Mgr. art. Ľ. Dvorský, MVDr. M. Treu, CSc.

Druhý deň stretnutia seniorov 19. 5. 2023

Pokračujeme v Aule UVLF v Košiciach

Po vydarenej večernej recepcii a raňajkách pohybovo schopní seniori peši a ostatní autobusom poskytnutým vedením univerzity sa presunuli na svoju alma mater. V posluchárni pavilónu morfológických disciplín na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach hlavný organizátor 5. celoštátneho stretnutia veterinárnych lekárov – seniorov nad 70 rokov riaditeľ IVVL MVDr. Jozef Pokorný otvoril druhý deň stretnutia. Pozdravil vrcholných predstaviteľov univerzity a to rektora prof. MVDr. Jozefa Nagya, PhD. a prorektora pre klinickú činnosť a styk s praxou doc. MVDr. Oskara Nagya, PhD., Dip. ECBHM.

Potom odovzdal slovo hosťiteľovi druhého dňa stretnutia.

Prihovor rektora univerzity prof. MVDr. Jozefa Nagya, PhD

Vážené dámy, vážení páni,

dovoľte mi privítať Vás na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, ktorá bola založená v roku 1949 ako Vysoká škola veterinárska v Košiciach, zmenu názvu na Univerzita veterinárskeho lekárstva v Košiciach upravil zákon Slovenskej národnej rady č. 137/1992 Z. z. So zavedením nového študijného programu farmácia v akademickom roku 2006/2007, univerzita zmenila svoj názov v roku 2010 na Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach. Univerzita je medzinárodne akreditovaná a úspešne prešla aj komplexnou akreditáciou na národnej úrovni. V roku 2023 nás čaká posúdenie vnútorného systému kvality pracovnou skupinou Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo a na medzinárodnej úrovni reakreditácia EAEVE (European Association of Establishments for Veterinary Education). UVLF v Košiciach sa zapojila štyrikrát do súťaže „Národná cena za kvalitu“ s výsledkami v rokoch 2012 a 2014 ocenenie za zapojenie do súťaže, v roku 2016 ocenenie zlepšenia výkonnosti a v roku 2018 ocenený finalista.

Za veľmi dôležité považujem, že naša univerzita má stabilný záujem o štúdium, na univerzite v súčasnosti študuje približne 2200 študentov, potešiteľný

je záujem študentov študujúcich v anglickom jazyku, ktorí tvoria viac než jednu štvrtinu, zo študentov nosného a tradičného študijného programu všeobecne veterinárske lekárstvo tvoria študenti študujúci v anglickom jazyku viac než 40 %. Študenti študujúci v anglickom jazyku pochádzali a pochádzajú z Austrálie, Argentíny, Bahrajnu, Belgicka, Bulharska, Cypru, Českej republiky, Dánska, Fínska, Francúzska, Grécka, Hongkongu, Indie, Iránu, Írska, Islandu, Izraela, Juhoafrickej republiky, Kanady, Litvy, Maďarska, Malty, Moldavska, Namíbie, Nemecka, Nórska, Poľska, Rakúska, Rumunska, Ruska, Seychelskej republiky, Srbska, Švajčiarska, Švédsko, Španielska, Talianska, Ukrajiny, USA, Veľkej Británie, Vietnamu a Zimbabwe.

Výučba v anglickom jazyku začala v roku 1991 v študijnom programe všeobecné veterinárske lekárstvo (General veterinary medicine) a od roku 2010 k nemu pribudol aj spoločný študijný program s Nord university v nórskom Bodø.

Naša univerzita v porovnaní s obdobím, kedy ste študovali poskytuje vzdelávanie vo všetkých troch stupňoch vysokoškolského vzdelávania v študijných odboroch veterinárske lekárstvo, biológia a farmácia. V prvom stupni sú to študijné programy bezpečnosť krmív a potravín v dennej a externej forme v slovenskom jazyku, kynológia v dennej a externej forme v slovenskom jazyku, vzťah človek-zvierat a jeho využitie v canisterapii a hipoterapii v dennej a externej forme v slovenskom jazyku, veterinárna sestra v dennej a externej forme v slovenskom jazyku a v dennej forme aj v anglickom jazyku. V druhom stupni vysokoškolského vzdelávania poskytujeme vzdelanie v študijných programoch trh a kvalita potravín v dennej a externej forme a pohoda a ochrana zvierat v dennej a externej forme v slovenskom jazyku. V treťom stupni máme študijné programy v študijnom odbore veterinárske lekárstvo hygiena chovu zvierat a životné prostredie, hygiena potravín, infekčné choroby zvierat, parazitárne choroby zvierat, veterinárna chirurgia, ortopédia a röntgenológia, veterinárna morfológia a fyziológia, veterinárne pôrodnictvo a gynekológia, vnútorné choroby zvierat, výživa zvierat a dietetika a v študijnom odbore biológia študijné programy mikrobiológia a imunológia. Všetky sú poskytované v dennej a externej forme, v slovenskom a anglickom jazyku.

Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach má práva v odboroch habilitačných a inauguračných konaní, a to v študijnom odbore veterinárske lekárstvo hygiena chovu zvierat a životné prostredie, hygiena potravín, infekčné a parazitárne choroby zvierat, veterinárna morfológia a fyziológia, vnútorné choroby zvierat a v študijnom odbore biológia mikrobiológia a imunológia.

Univerzita sa člení na 15 katedier (Katedra morfológických disciplín, Katedra biológie a fyziológie, Katedra mikrobiológie a imunológie, Katedra epizootológie, parazitológie a ochrany spoločného zdravia, Katedra všeobecných kompetencií, Katedra chémie, biochémie a biofyziky, Katedra farmaceutickej

technológie, farmakognózie a botaniky, Katedra lekárenstva a sociálnej farmácie, Katedra farmakológie a toxikológie, Katedra hygieny, technológie a zdravotnej bezpečnosti potravín, Katedra výživy a chovu zvierat, Katedra chovu a chorôb zveri, rýb a včiel, ekológie a kynológie, Katedra verejného veterinárskeho lekárstva a welfare zvierat a 5 klinických pracovísk Univerzitnej veterinárnej nemocnice (Klinika malých zvierat, Klinika vtákov, exotických a voľne žijúcich zvierat, Klinika prežúvavcov, Klinika ošipaných, Klinika koní).

Od apríla 2018 má UVLF v Košiciach Centrum klinických zručností, ktoré umožňuje študentom všeobecného veterinárskeho lekárstva nácvik základných klinických úkonov na modeloch ešte pred začatím výučby klinických predmetov.

V marci 2023 bolo otvorené v spolupráci s investičnou spoločnosťou HardWood Investments, Veterinárne diagnostické centrum vybavené CT a MRI.

Výučba študentov UVLF v Košiciach prebieha okrem areálu na Komenského 73 aj na Účelovom zariadení pre chov a choroby zveri, rýb a včiel v Rozhanovciach, v Jazdeckom areáli a na Školskom poľnohospodárskom podniku v Zemplínskej Teplici.

Vedecko-výskumná činnosť je organizovaná v rámci piatich dominantných oblastí výskumu, a to predklinickej neinfekčnej, predklinickej infekčnej, klinickej, farmácie a hygieny potravín a životného prostredia a aj výskumnými centrami a laboratóriami Centrom experimentálnej a klinickej regeneračnej medicíny, Centrom aplikovaného výskumu a Laboratóriom biomedicínskej mikrobiológie a imunológie.

Mnohé z uvedených pracovísk budete mať možnosť navštíviť počas dnešného programu. Na záver mi dovoľte popriať pevné zdravie a pohody v kruhu svojich najbližších.

Tým, ktorí sa vraciate späť domov prajem šťastnú cestu a dovidenia!

Prednáška pána rektora zaujala prítomných seniorov, ktorí pozorne počúvali a následne diskutovali k danej téme.

Po rektorovi univerzity nasledovalo vystúpenie prof. MVDr. Martina Zibrína, PhD., ktorý v obrazovej prezentácii doplnenej vecným komentárom prítomným pripomenul prvú generáciu učiteľov na Veterinárskej fakulte VŠP v Košiciach.

Seniři po letech ve vynovenej Aule UVLF

Sústředění jako voňakedy na přednáškách....

Spomienka na našich učiteľov v r. 1959-1965. Prvá generácia učiteľov na Veterinárskej fakulte VŠP v Košiciach. II. časť

Martin Zibrín, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach

Spomienka nadväzuje na prvú časť, v ktorej autor okrem rektorov, dekanov a prodekanov a prorektorov uviedol mená, portréty a základné životné dáta prvých vedúcich katedier, ústavov, kliník a predmetov. Väčšinu tvorili absolventi Vysoké školy zverolékařské v Brne a viedenskej Tierärztliche Hochschule. Do prvej generácie učiteľov na Veterinárskej fakulte VŠP v Košiciach treba zaradiť aj jej prvých absolventov. Ich mená, hlavné životné dáta a portréty sú obsahom tejto prednášky. Mnohí z nich začali učiť už ako jej študenti alebo hneď po jej skončení resp. po promócií. Nie všetci z tu uvedených nastúpili na miesta pedagógov hneď po promócií, ale odišli do praxe. V tejto krátkej spomienke na našich učiteľov nie sú absolventi, ktorí sa vrátili na svoju Alma Mater až po 10 rokoch a neskoršie. Neuvádzam ani učiteľov, ktorí nastúpili po založení školy, ale pracovali tu iba krátko. Pre úplnosť treba dodať, že prvým učiteľom anatómie bol MVDr. František Mrakič, histológiu a embryológiu prednášal MUDr. Ivan Porazík, histológ z Lekárskej fakulty UPJŠ a fyziológiu začal prednášať prof. MUDr. Rudolf Korec z Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach, prednášal aj patologickú fyziológiu až do r. 1958, kým sa prvým prednostom chirurgie a ortopédie stal MVDr. Walter Ni-

kola a výživu prednášal doc. Ing. Alexander Káldy. Prvým vedúcim Ústavu patologickej anatómie bol MVDr. Rudolf Polóny, po jeho odchode od r. 1952 Ústav viedol MVDr. Jozef Bogdan a nákazlivé choroby v r. 1951 – 1955 prednášali MVDr. Tomáš Gdovin a MVDr. Karol Fried, ako odborní asistenti tam pôsobili MVDr. Jaroslav Zapletal (1953 -1957) a prom. vet. lekár Jozef Hrušovský (1957-1958), ktorý sa stal generálom a náčelníkom VVÚ v Prahe Motole a náčelníkom veterinárneho oddelenia na MNO v Prahe.

ZMENY NÁZVU ŠKOLY

Vysoká škola veterinárskeho lekárstva v Košiciach VŠV bola **zriadená** **zákonom Národnej rady s účinnosťou 6.1.1950**, napriek tomu výučbu začala už v septembri 1949. Pre úplnosť treba uviesť, že prípravný výbor na čele s profesorom Hovorkom pracoval na založení **Vysokej školy zverolekárskej.**

Veterinárska fakulta Vysokej školy poľnohospodárskej v Košiciach – VF VŠP od 1.9.1952

Vysoká škola veterinárska v Košiciach VŠV v Košiciach, **zákonom z 19.1.1968 od 1.9.1969**

Univerzita veterinárskeho lekárstva v Košiciach – UVL v Košiciach **od 1. apríla 1992** (*Na základe návrhu zákona vtedajšieho poslanca MVDr. Jozefa Pokorného. pozn. vydavateľa*)

Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach – **UVLF od 15. januára 2010**

Podobne, ako sa menili názvy školy, menila sa jej adresa. Prof. Popesko neraz povedal, že hoci tridsať rokov pracuje na tom istom pracovisku viackrát sa menila jeho adresa. Mal na mysli nielen číslo Komenského ulice, ale i názov katedry resp. ústavu. Platí to prakticky o všetkých katedrách/ústavoch/oddeleniach či klinikách univerzity.

BIOLÓGIA

Doc. MVDr. Alfonz Jurčina, CSc. (10.7.1934, Liptovské Revúce – † 17.10.2000, Liptovské Revúce). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1960 – 1999. Absolvent Veterinárskej fakulty VŠP v Košiciach. Po celý život od promócie 27.3.1960 až do dôchodku pracoval na Ústave biológie. Okrem výučby biológie a zoológie sa venoval virológii. Študoval vírus klasického moru a pseudomoru hydiny. Rozvíjal, modernizoval výuku biológie. Dobrosrdečný, skromný nekonfliktný človek tichej, priateľskej povahy. Zomrel náhle v mieste svojho rodiska v Liptovských Revúcach, kde je aj pochovaný.

MVDr. Alexander Bárd, CSc. (21.2.1929, Šahy). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1959 – 2001. Pôvodne pracoval na Ústave anatómie. Absolvent Vysokej školy zverolekárskej v Brne, vynikajúci anatóm a zanieteny pedagóg obľúbený u študentov. Venoval sa najmä topografickej anatómii psa. Na Ústave biológie pracoval a učil biológiu a zoológiu od r. 1965. Venoval sa filatelii a dobre hral šach. Až dodnes je čestným predsedom Klubu filatelistov Košíc. Jemný človek priateľskej povahy, napriek tomu mal prirodzený rešpekt u študentov i vo svojom okolí.

Doc. MVDr. Ján Michalov, CSc. (13.2.1928, Chrast nad Hornádom – † 25.5.1979, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1956 – 1979. Študoval na VF VŠP v Košiciach, bol výborný študent promovány s červeným diplomom. Pôvodne učil epizootológiu. Biológiu a zoológiu učil až od r. 1970, keď biológ doc. MVDr. Jaroslav Fraňo, CSc. musel odísť zo školy v dôsledku tzv. normalizácie. V rámci katedry ho preložili na Ústav biológie a bol poverený jeho vedením, viedol ho až do smrti. Okrem výučby sa venoval najmä virológii, aj on študoval najmä klasický mor a pseudomor hydiny. Bol silný fajčiar, zomrel náhle na infarkt myokardu.

JAZYKY

Prom. fil. Gertrúda Gréserová (23.8.1929, Huncovce, okr. Kežmarok – † 8.10.2016, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1953 – 1957 a 1958 – 1987). Od príchodu na VF VŠV v Košiciach pracovala v Kabinete jazykov, ktorý neskôr zmenili na Katedru jazykov, celý čas až do odchodu do dôchodku učila cudzie jazyky, bola vedúcou Ústavu jazykov (1954 – 1956) a Oddelenia jazykov (1980 – 1986). Okrem latinčiny učila aj nemčinu a angličtinu. Ak sa hovorí, že „Via in via in medicina est sine lingua latina“ ktorýsi študent vymyslel vtipnú a trenfnú parafrázu „Via in via in medicina est sine Gertrúda

Gréserová“. Osud sa ku nej zachoval kruto, postihlo ju asi najhoršie, čo môže človeka postihnúť. Prežila jedinú dcéru.

Lýdia Grešáková (11.10.1922, Budenovka, Ukrajina – † 16.3.2001, Košice). Veterinárska fakulta VŠP a Vysoká škola veterinárska VŠV Košice (1953 – 1982). Pôvodom bola Ruska, učila iba ruštinu. Slušná žena, na rozdiel od mnohých Rusov alebo pôvodných občanov Sovietskeho zväzu sa nezapojila do tzv. normalizácie po okupácii Československa 21. augusta 1968. „Klebeta je ako uhoľ - ak nespáli, aspoň pošpiní.“ Ruské príslovie „V pohárikú zahynie viac ľudí, ako sa utopí v mori.“ Ruské príslovie.

ANATÓMIA

Doc. MVDr. Judita Jantošovičová, CSc. (nar. 26.11.1934, Kráľovský Chlmec). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1960 – 1993. Vyštudovala na VF VŠP v Košiciach, kde bola promovaná 27.3.1960. Celý život do predčasného dôchodku pracovala na Ústave anatómie a učila anatómiu zvierat v Košiciach, okrem r. 1987 – 1988, kedy učila v Alžírsku na Ecole Nationale Vétérinaire El Harrach, v hlavnom meste Alžíri. Okrem výučby a topografickej anatómie sa venovala aj štúdiu ciev semenníkov zvierat.

Doc. MVDr. Bibiána Hájovská, CSc. (3.7.1936, Dlhá Lúka – † 14.8.2018, Košice). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice pracovala v r. 1959 – 2001. Študovala na VF VŠP v Košiciach a bola promovaná 23.3.1959. V r. 1982 – 1985 a 1991 – 1993 vyučovala anatómiu na Universidad E. Mendlano, Faculdade de Medicina Veterinaria Maputo, Mozambik. Okrem výuky sa zaoberala najmä topografickou anatómiou a venovala sa slovenskej nomenklatúre veterinárnej anatómie. Vypracovala a spolu s prof. Popeskom vydala slovensko-latinské anatomické názvoslovie.

Prof. MVDr. Marianna Vrzgulová, DrSc. (1.1.1937, Šebestovo – † 6.1.2019, Košice). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1960 – 2002. Vyštudovala na Veterinárskej fakulte VŠP v Košiciach. Začala učiť fyziológiu hospodárskych zvierat, po roku išla pracovať na Ústav anatómie. Učila rada a rozvíjala porovnávaciu a topografickú anatómiu zvierat, ale bola aj zanietenou bádatelkou, študovala cievne zásobenie semenníka a najmä vplyv ischémie na semenníky; intenzívne sa venovala štúdiu tohto problému najmä v elektrónovom mikroskope. V r. bola 1986-1989 bola vedúcou Ústavu anatómie. Vedela pekne kresliť, zrejme zdedila vlohý po svojom otcovi akademickom maliarovi Andrejovi Dobošovi.

HISTOLÓGIA A EMBRYOLÓGIA

Doc. MVDr. Drahomíra Hanzalová, CSc. (27.12.1931, Slezská Ostrava – † 13.4.2005, Tábor). VF VŠP Košice a VŠV Košice 1955 – 1974. Bola vynikajúcou študentkou, po MVDr. Romane Zwickovej r. Dedkovej bola druhou ženou, ktorá vyštudovala na VF VŠP. Skončila s červeným diplomom, po promócií nastúpila na Ústav histológie a embryológie, v r. 1970-1974 bola aj jeho vedúcou. Okrem výučby sa venovala histológii pohlavných orgánov samcov a štúdiu ich inervácie. Neskôr sa venovala politike. V r. 1974 stala sa tajomníčkou ÚRO v Prahe (1974-1989). Po odchode do dôchodku žila vo Veselí n. Lužnicí, zomrela v nemocnici v Tábore. Pochovaná je na cintoríne Vřakuňa v Bratislave pri svojich rodičoch. Svojrázna, ale dobrá učiteľka, bola obľúbená u mnohých študentov.

Prof. MVDr. Milan Belák, DrSc. (28.2.1927, Břeclav – † 2.9.2002, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1955 – 1990. Po promócií pracoval na Katedre patologickej anatómie do r. 1965. V r. 1964 založil a do r. 1990 viedol Centrálné laboratórium elektrónovej mikroskopie (CLEM). Bol vedúcim Ústavu histológie a embryológie (1977 – 1990). Venoval sa najmä elektrónovej mikroskopii, študoval najmä predžalúdky, neskôr aj ultraštruktúru žalúdka, čriev a pečene aj u zdravých i chorých ľudí.

MVDr. Alexandra Horáková, CSc. (7.4.1935, Šafárikovo – † 8.6.2017, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1961 – 1986. Mladšia z dvoch sestier prof. Popeska okrem výučby histológie sa venovala histologickej nomenklatúre a štúdiu hypotalamu. Hoci nebola členkou WAVA - World Association of Veterinary Anatomists, stala sa uznávanou členkou ICVH - International Committee for Veterinary Histology pri World Association of Veterinary Anatomists. Svedomitá a precízna žena vo vede i v živote. Zdravotný problém, pre ktorý neskôr ako 56 ročná odišla do dôchodku jej bránil dosiahnuť väčšie medzinárodné i domáce úspechy a uznanie.

FYZIOLÓGIA

Doc. MVDr. Ľubomír Itze, CSc. (nar. 2.10.1931, Mladá Boleslav). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1958 – 1975. Absolvent VF VŠV Košice, po promócií 30.3.1958 stal sa učiteľom fyziológie na svojej alma mater, ale po čase v r. 1975 odišiel do Prahy učiť fyziológiu zvierat na Katedru veterinárnych disciplín Vysoké školy zemédeľské, kde sa aj habilitoval. V roku 1983 emigroval do Nemeckej spolkovvej republiky. V r. 2006 repatrioval, žije v Čechách v meste Doksy pri Máchovom jazere. Vtipný, obľúbený učiteľ a hudobník, hral na trubku nielen na študentských zábavách.

TELESNÁ VÝCHOVA

PhDr. Andrej Župa (18.12.1919, Sabinov – † 25.6.1983, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1953 – 1981. Absolvent Pedagogickej fakulty Karlovej univerzity v Prahe, vyštudoval odbory telesná výchova a zemepis. Po odchode prof. Pačenovského do dôchodku v roku 1963 sa stal vedúcim katedry telesnej výchovy a od r. 1973 po zlúčení s Katedrou jazykov bol vedúcim Ústavu telesnej výchovy. Zaslúžil sa o rozvoj telesnej výchovy na VF VŠP a na VŠV Košice, venoval sa najmä lyžovaniu.

VÝŽIVA A DIETETIKA ZVIERAT

Doc. MVDr. František Jenčík, CSc. (31.5.1939, Martin – † 27.2.2019, Košice). Na VF VŠP a VŠV a UVL Košice: 1962 – 2004. Absolvent VF VŠP

v Košiciach, od promócie po celý život pracoval na Katedre výživy, diätetika a krvovinárstva, vedúci katedry (1989-1991 a 2000-2004). Okrem výučby sa venoval štúdiu vitamínov najmä u dojnic kŕmených monodiétou a prídavkami močoviny. Rozvíjal diätetiku a výživu zvierat na VŠV a UVL Košice a na Slovensku. Obľúbený učiteľ a priateľský človek s výnimočným, príjemným hlbokým hlasom.

MVDr. Vladimír Ružík, CSc. (15.3.1913, Kálász, Rakúsko-Uhorsko, teraz Klasov, okr. Nitra – † 31.12.1981, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1956 – 1981. Vyštudoval na Vysokej škole zverolekárskej v Brne, ale diplom zverolekára získal až 15.7.1941 na Vysokej škole zverolekárskej vo Viedni. V r. 1941 – 1952 pracoval ako zverolekár, jeden čas aj vo vojenskom žrebčine v Motešiciach, v r. 1952 – 1956 ako podplukovník na detašovanej Vojenskej katedre pri VF VŠP. Od 15.12.1956 pracoval na Katedre výživy a diätetiky. Často prednášal, na cvičeniach i vo výskume sa zame-

riaval na výpočet kŕmnych dávok vzhľadom na sušinu a obsah minerálnych látok. Rozvíjal veterinárnu diätetiku a výživu zvierat.

BIOCHÉMIA

Prof. MVDr. Ivan Rosival, CSc. (21.10.1935, Bratislava – † 17.3.2020, Košice). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1962 – 1977, 1991 – 2001. Absolvent VF VŠP v Košiciach, začal učiť najprv na Katedre vnútorných chorôb I (1961 – 1963), neskôr biochémiu. Na Ústave biochémie pracoval v r. 1963 – 1977 a 1991 – 1997. V r. 1974 – 1977 učil na School of Veterinary Medicine, Makerere University v Kampale, Uganda. Bol aj riaditeľom UEVM (1990 – 1991), prorektor VŠV Košice (1992-1994) a vedúcim Katedry chémie a biochémie (1994 – 1997). Po Novembri 1989 sa venoval aj politike;

stal sa poslancom NR SR (1994 – 1998) a bol štátnym tajomníkom Ministerstva pôdohospodárstva SR (1998 – 2002).

ZOOTECHNIKA

MVDr. Juraj Hanulay (20.9.1929, Dolné Plachtince). Na VF VŠP, Košice: 1953 – 1960. Aj on patrí medzi absolventov Vysoké školy zverolekárskej v Brne, diplom MVDr. získal v roku 1953. Spočiatku pracoval a učil na Katedre chirurgie a ortopédie (1953-1958). Založil Jazdecký oddiel TJ Slávia. Keď sa v r. 1960 v Motešiciach sa uvoľnilo miesto zverolekára, odišiel z Košíc pracovať pri koňoch v známom žrebčine. Asi po 10 rokoch odišiel do Bratislavy, pracoval aj

ako zverolekár ZOO Bratislava, neskôr bol jej riaditeľ (1982 – 1990). Legendárny slovenský jazdec v parkúrovom skákaní a drezúre koní a tréner, mnohonásobný reprezentant Československa v skokovom jazdecke. Za úspechy v jazdeckom športe najmä v Pohári národov mu udelili titul majster športu. Koňom sa venoval od detstva po celý život ako jazdec, tréner aj zverolekár. Žije v Bratislave, bol aktívny do vysokého veku.

MVDr. Ján Kevek (10.1.1934, Čop, okr. Užhorod, Československo – † 5.9.1967, Gander, Kanada). Na VF VŠP: 1959-1961 a 1963-1967. Tragicky zahynul ako jedna z 37 obetí havárie lietadla Il-18V po štarte zo zastávky na doplnenie paliva na kanadskom letisku Gander na Newfoundland pri lete do Havany na Kubu, kde išiel pracovať ako VŠ expert v rámci pomoci rozvojovým krajinám. Mal iba 33 rokov.

MVDr. Július Vojenčiak, CSc. (23.4.1923, Rimavské Zalužany, okr. Hnúšťa – † 27.8.1987, Košice). Na VF VŠP a VŠV, Košice: 1961 – 1975. Štúdium na Vysoké škole zverolekárske v Brne úspešne skončil v r. 1951 a doktorský diplom MVDr. získal 27.6.1953. Pracoval najprv na Stanici umelej inseminácie v Stráni okr. Šaľarikovo potom aj ako praktický zverolekár na východnom Slovensku. Okrem výuky zootechniky sa venoval bonitácii zvierat a najmä krvným skupinám zvierat.

MIKROBIOLÓGIA

Doc. MVDr. Zoltán Koppel, CSc. (26.9.1913, Dorké, Zakarpatská Ukrajina – † 20.2.1978, Hradec Králové, pochovaný je v Košiciach). Na VF VŠP/ VŠV Košice pracoval v r. 1962 – 1978. Veterinárnu medicínu začal študovať na Vysoké škole zverolekárske v Brne v r. 1935, pre udalosť II. svetovej vojny (v r. 1939 boli uzavreté české vysoké školy, po ich otvorení, miesto jeho bydliska Košice boli na základe pričlenené k Maďarsku, takže štúdium v Brne nemohol dokončiť. Vojnové roky 1939 – 1945 prežil z jeho rodiny okrem neho iba jeho brat. Štúdium v Brne úspešne dokončil a diplom zverolekára získal 21.6.1946 a doktorát 6.3.1948. Za-

čal pracovať na ŠVÚ najprv v Bratislave, Košiciach, potom v Prahe. V rokoch 1950 – 1961 bol riaditeľom Štátneho vedeckého veterinárneho ústavu (ŠVVÚ) v Košiciach a externým učiteľom mikrobiológie na VF VŠP. Po návrate z Prahy r. 1962 až do smrti pracoval na Ústave mikrobiológie a imunológie VF VŠP/ VŠV v Košiciach. Umrel následkom akútnej myeloblastickej leukémie v Hradci Králové, pochovaný je na verejnom cintoríne v Košiciach. Špecializoval sa najmä na diagnostiku zvieracích nákaz. Bol vynikajúci bakteriológ, praktický diagnostik a dobrý pedagóg, budovateľ veterinárnej laboratórnej diagnostiky na Slovensku a jeden z najvýznamnejších slovenských mikrobiológov.

Doc. MVDr. František Hrušovský, CSc. (24.10.1927, Podolice – asi už nežije). VF VŠP a VŠV Košice: 1957 – 1980. Študoval na Vysokej škole zverolekárskej v Brne, ktorú v r. 1952 pričlenili k Vysoké škole zemедělské ako jej Veterinárni fakultu, takže bol promováný už na VF VŠZ v roku 1953 ako veterinárny lekár. Na VF VŠP v Košiciach pracoval najprv Katedre vnútorných chorôb párnokopytníkov (1957 – 1960), potom do r. 1976 na Ústave mikrobiológie a imunológie, keď ako expert PZO Praha odišiel učiť mikrobiológiu a imunológiu na Faculty of Animal Science v Addis Abeba, Etiópia, kde pracoval až do r. 1978, neskôr aj s manželkou pracoval v Botswane a v Zimbabwe. Po rasových nepokojoch a zhoršení situácie v Zimbabwe odišli a žili v Austrálii.

MVDr. Dezider Nemeš, CSc. (10.10.1928, Košice – † 9.6.2019, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1954 – 1985. Patrí medzi prvých absolventov VŠV v Košiciach, ktorá v r. 1952 počas ich štúdia bola priradená k Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre ako jej Veterinárska fakulta v Košiciach. Nás učil mikrobiológiu, od r. 1962 pracoval na Klinike reprodukcie. Ako expert PZO Polytechna Praha učil v Zaire na Faculté de Médecine Vétérinaire na Univerzite v Lumumbashi (1975 – 1978), neskôr učil na Univerzite v Constantine v Alžírsku (1981 – 1984). Učil ako riešiť problémy reprodukcie a potláčať a liečiť choroby reprodukčných orgánov zvierat doma i v zahraničí.

CHOROBY RÝB A VČIEL, PARAZITOLÓGIA

Doc. MVDr. Ján Hanko, CSc. (26.11.1929 Veľká Lehota – † 1.4.1995, Košice). VF VŠP a VŠV Košice: 1956 – 1991. Absolvent VF VŠP v Košiciach, bol promováný 6.10.1956. Učil predmet Chov a choroby včiel a rozvíjal jeho výučbu. Propagoval chov včiel na Slovensku, študoval choroby včelstiev, prispel k potlačeniu nozematózy včiel na Slovensku. Významný slovenský včelár, rozvíjal včelárstvo na VF VŠP, VŠV a na Slovensku.

MVDr. Michal Breza, CSc. (25.9.1925, Trebišov – † 23.3.2017, Košice). Na VŠV a VF VŠP v Košiciach: 1950-1962. Bol absolvent VŠZ v Brne, patril medzi prvých učiteľov novozaloženej VŠV v Košiciach. Najprv pracoval na Ústave chémie (1950 – 1952). Od r. 1952 učil zoológiu a parazitológiu. Spolu s šéfredaktorom MVDr. Františkom Hrudkom redigoval prvé dva ročníky Folia Veterinaria v r. 1956 a 1957 – 1958. V r. 1962 odišiel pracovať na Helminologický ústav SAV v Košiciach, ale ako externý učiteľ i naďalej prednášal zoológiu. Pracoval ako expert na Kube. Rozvíjal veterinárnu parazitológiu, najmä diagnostiku. Pracoval aj ako výkonný redaktor medzinárodného časopisu Helminthologia (1978 – 1992). Od mladosti skladal básne, neskôr prekladal básne z nemčiny, venoval sa aj veterinárskej nomenklatúre. Ostal činný

po odchode do dôchodku, 15 rokov bol redaktorom Folia veterinaria (1993 – 2008).

Doc. MVDr. Viliam Jurášek, CSc. (4.11.1929, Poiana, Rumunsko – † 21.12.1992, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1954 – 1991. Tiež patrí medzi celkom prvých absolventov VF VŠP v Košiciach. Po promócii r. 1954 nastúpil na Katedru parazitológie a invázných chorôb. Bol dlhoročným úspešným vysokoškolským učiteľom parazitológie na Univerzite v Havane na Kube (1967 – 1971) a na Univerzite v Mozambiku (1981 – 1986), bol aj vedúcim Katedry parazitológie doma na VŠV Košice (1989 – 1991). Zaoberal sa pasienkovými parazitózami. Učil a rozvíjal veterinárnu parazitológiu doma aj v zahraničí.

Prof. MVDr. Jozef Kočíš, CSc. (15.7.1928, Košice – † 2.1.2021, Košice). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1955 – 1993. Patril medzi absolventov druhého ročníka Veterinárskej fakulty v Košiciach, ktorí boli promovani 22. októbra 1955. Po promócii začal pracovať a učiť na Katedre patologickej anatómie. Po 13 rokoch odišiel a od r. 1968 pracoval na Katedre parazitológie a učil Choroby rýb, bol vedúcim Oddelenia rýb a včiel a súčasne aj riaditeľom Štátneho rybárstva v Michalovciach (1968 – 1970). Od r. 1981 vedúci Katedry parazitológie, chorôb rýb, včiel a zveri a vedúci účelového

strediska VŠV v Rozhanovciach (1978 – 1993). Venoval sa chorobam rýb, kontaminácii vody polychlórovanými bifenyliami a obsahu cudzorodých látok v rybách. Naša športová verejnosť poznala Jozefa Kočíša ako výnimočného atléta. Bol najlepším slovenským bežcom na 400 m, desaťnásobným majstrom Slovenska a mnohonásobným reprezentantom Československa. Bol priateľskej povahy, dobrý poľovník a rybár a obľúbený učiteľ.

TOXIKOLÓGIA

Prof. MVDr. Peter Kačmár, DrSc. (19.7.1934, Hrabovčik – † 25.7.2000, Košice). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice 1960 – 1999; vyštudoval na Moskovskej veterinárskej akadémii na Fakulte všeobecného lekárstva, kde v r. 1960 získal diplom veterinárneho lekára. Po promócii začal pracovať na Katedre chémie, biochémie a fyziky VF VŠP v Košiciach, bol aj vedúci Ústavu biochémie a toxikológie v r. (1971 – 1976) a Ústavu chémie a toxikológie (1986-1989). Učil a rozvíjal toxikológiu na VF VŠP a VŠV v Košiciach.

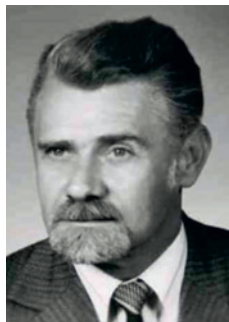
GENETIKA

Prof. MVDr. Michal Sitko, CSc. (28.2.1937, Papín – † 2.6.2006, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1962-1992. Ako študent učil anatómiu, od r. 1962 vnútorné choroby II a v rokoch 1969-1973 patologickú anatómiu, tu sa aj habili-

toval. Bol zakladajúci vedúci Katedry genetiky hospodárskych zvierat a zaviedol predmet Genetika hospodárskych zvierat. Bol prorektorom pre politicko-výchovnú a pedagogickú činnosť (1972 – 1976) a prorektor pre výchovno-vzdelávaciu činnosť (1972 – 1985).

PATOLOGICKÁ ANATÓMIA

Doc. MVDr. Tibor Pauer, CSc. (10.2.1930, Prievidza – † 15.7.1998, Košice). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1954 – 1996. Aj on patril prvých absolventov novozaloženej VŠV v Košiciach, ale dňa 23.10.1954 boli promovaní už na Veterinárske fakulte po priradení VŠV k VŠP v Nitre. Po promócii začal pracovať na Ústave patologickej anatómie, kde pracoval celý život až do dôchodku s výnimkou expertúzy v Zair (1975 – 1978) a v Alžírsku (1981 – 1985). Špecializoval sa na patologickejšiu histológiu. Bol znalec histórie a heraldiky fakúlt a univerzít vyučujúcich veterinárnu medicínu po celom

svete, ale aj heraldiky našich slovenských miest.

Prof. MVDr. Vladimír Konrád, CSc. (17.2.1931, Příbovce – † 9.8.2020, Košice). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1955 – 1996. Hneď po promócii v roku 1955 začal pracovať najprv ako asistent na Katedre mikrobiológie a imunológie, od r. 1960 ako odb. asistent učil a pracoval u prof. Gdovina, od r. 1963 pracoval a učil na Ústave patologickej anatómie, bol aj vedúci Katedry patologickej anatómie (1991 – 1994). Výnikajúci patológ a učiteľ, známy ako prísny, ale spravodlivý a dôsledný examínátor.

PATOLOGICKÁ FYZIOLÓGIA

Prof. MVDr. Ján Tomáš, DrSc. (26.6.1924, Falkušovce – † 26.2.1991, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1952 – 1990. Absolvent VŠZ v Brne, bol promovaný 21.2.1953. Od skončenia štúdia v Brne pracoval na Ústave patologickej fyziológie VF VŠP v Košiciach, v r. 1971 – 1990 ako vedúci Ústavu. Rozvíjal výučbu patologickej fyziológie, okrem výuky sa venoval štúdiu mechanizmu trávenia prežúvavcov.

Doc. MVDr. Eugen Kóňa, CSc. (3.5.1929, Prievidza – † 3.7.2011, Košice). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1953-1994. Absolvent Vysoké školy zvěrolékařské v Brne posledného ročníka, ktorí 12.12.1953 boli promovaní ako MVDr.

Hneď po promócií nastúpil na Ústav patologickej fyziológie v Košiciach. Pracoval aj 5 rokov ako expert PZO Praha v Kampale, hlavnom meste Ugandy, učil patologickú fyziológiu na Faculty of Veterinary Medicine, Makerere University (1974 – 1979). Študoval najmä metabolizmus dusíka prežúvavcov. Bol pracovitý a svojrázny, výborný učiteľ, rozvíjal patologickú fyziológiu doma na VŠV a UVL Košice i v zahraničí.

Doc. MVDr. Eva Michnová, CSc. (nar. 25.9.1936, Solivar). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1963-2002. Bola vynikajúca študentka na VF VŠP v Košiciach, získala červený diplom v r. 1961. Po promócií nastúpila na Katedru chémie, biochémie a toxikológie. Od r. 1974 pracovala na Ústave patologickej fyziológie, viedla ho v rokoch 1994 – 2002. Šesť rokov vyučovala patologickú fyziológiu v Alžírsku, najprv na Ecole Nationale Vétérinaire El Harrach v hlavnom meste Alžíri (1979 – 1983) a potom na Institut National d'Enseignement Supérieur Agro-Vétérinaire v Tiarete (1989-1991). Rozvíjala patologickú fyziológiu doma i v zahraničí.

FARMAKOLÓGIA

Doc. MVDr. Jozef Lopuchovský, CSc. (25.3.1927, Prešov – † 27.12.1998, Košice). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1953-1994. Bol absolventom Vysoké školy zvierolekárskej v Brne, študentom toho istého ročníka ako doc. Kóňa a prof. Slanina, všetci traja doktorský diplom získali 12.12.1953. Po promócií nastúpil na Katedru vnútorných chorôb I, kde pracoval až do r. 1972, okrem výuky sa venoval najmä chorobám hydiny, avitaminóze D u kurčiat a jej prevencii. Na Ústave farmakológie sa okrem výučby venoval antiparazitikám najmä pre hydinu a ďalším liekom.

Doc. MVDr. Jozef Sokol, CSc. (30.11.1929, Štítnik – † 21.8.2004, Košice). VF VŠP a VŠV Košice: 1954 – 1980 a 1980 – 1991. Študoval v Brne, po promócií začal pracovať na Ústave farmakológie VF VŠP Košice, kde okrem výučby sa venoval najmä antihelmintikám. Od r. 1963 pracoval na Katedre vnútorných chorôb párnokopytníkov, kde sa okrem výučby spočiatku venoval štúdiu antihelmintík, neskôr metabolickým testom veľkých hospodárskych zvierat najmä prežúvavcov. Bol medzi tými, ktorých v r. 1972 postihla normalizácia.

MVDr. Ivan Berecký, CSc. (15.12.1929, Torysa – † 13.10.2013, Košice). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1954 – 1995. Patril medzi prvých študentov novozaloženej VŠV v Košiciach, po zmene jej názvu spolu s ďalšími absolventami prvého ročníka bol 23.10.1954 promován už na VF VŠP. Hneď po promócií začal pracovať na Katedre farmakológie. Erudovaný farmakológ, mnoho rokov pôsobil ako učiteľ na Kube, v Tanzánii, Nigérii a v Mozambiku. V Tanzánii učil farmakológiu v Morogoro na Veterinárskej fakulte University of Dar es Salaam (1978 – 1980), potom 3 roky na Veterinárskej fakulte University of Maiduguri **v Nigérii (1984 – 1987)**. V zahraničí sa mu dostalo väčšie uznanie ako doma, napr. v Nigérii ako profesor farmakológie bol vedúcim katedry.

VNÚTORNÉ CHOROBY I

Doc. MVDr. Ján Jantošovič, CSc. (12.11.1929, Soblahov – † 13.6.2014, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1957 – 1995 a 1995 – 1999. Patril medzi prvých absolventov VF VŠP Košice, bol promován 23.10.1954. Na Katedre vnútorných chorôb I pracoval celý život až po odchod do dôchodku. Okrem výučby sa zaoberal najmä chorobami hydiny kurčiat, ich diagnostike a terapii. Bol aj vedúcim katedry (1986 – 1989 a 1991 – 1994). Venoval sa aj práci v odboroch, bol dlhoročným predsedom školskej organizácie. Ostal činný po odchode do dôchodku, venoval sa historiografii veterinárnej medicíny.

Doc. MVDr. Jozef Knežík, CSc. (15.12.1926, Pribilina – † 16.9.2014, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1951 – 1990. Bol absolventom Vysoké školy zverolekárske v Brne, kde 8.3.1952 bol ešte promován ako MVDr., ako posledný ročník, ktorým bol udelený tento titul. Na VŠV Košice začal učiť hneď po skončení školy ešte bez diplomu. V r. 1950 nastúpil na Internú kliniku I. Okrem výučby vnútorných chorôb študoval účinok rôznych antihelmintík u hydiny. Venoval sa aj iným chorobám hydiny aj politike.

VNÚTORNÉ CHOROBY II

Prof. MVDr. Leopold Vrzgula, DrSc. (20.2.1927, Lúčky – † 29.8.2013, Košice). VF VŠP a VŠV Košice: 1951 – 1990. Absolvent Vysoké školy zverolekárske v Brne, diplom zverolekára MVDr. získal v r. 1951. Hneď po promócií nastúpil na II. internú kliniku novozaloženej VŠV v Košiciach. Ako slovenský expert PZO Praha pracoval na Instituto Nacional de Invetigaciones i Diagnosti-

co v Havane na Kube (1967 – 1968). V rokoch 1976 – 1980 bol prorektor pre vedecko-výskumnú činnosť a zahraničné styky. Bol dlhoročný vedúci II. Internej kliniky a Katedry vnútorných chorôb prežúvavcov a ošpaných (1969-1990). Pri vstupe na kliniku dal umiestniť nápis „Kto chce, hľadá spôsoby, kto nechce, hľadá dôvody“, ktorý je tam dodnes. Priekopník modernej diagnostiky v buiatrike, venoval sa najmä poruchám látkového metabolizmu hospodárskych zvierat a ich prevencii. Rozvinul buiatriku na VŠV a na Slovensku i na Kube. Charizmatický človek, prísny, ale veľkorysý, so zmyslom pre humor, pedant.

Prof. MVDr. Ludovít Slanina, DrSc. (17.8.1928, Hrnčianske Zálužany – † 20.8.2008, Košice). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1953-1993. Absolvent Vysoké školy zverolekárske v Brne a študent posledného ročníka, ktorý bol 12.12.1953 promován ako MVDr., tento titul bol zrušený a nahradil ho titul promován veterinárny lekár do r. 1966, kedy podľa § 57 zákona č.19/1966 o vysokých školách, nám bol vrátený pôvodný titul so spätočnou platnosťou. Po promócii nastúpil na Katedru vnútorných chorôb II. Študoval poruchy metabolizmu zvierat, učil a skúšal aj Klinickú propedeutiku, predmet, ktorý pôvodne prednášal a skúšal prof. Fried. Bol aj prorektor pre výchovno-vzdelávaciu činnosť (1980-1985). Veľmi ambiciózný človek a nepochybne dobrý a uznávaný odborník; patril medzi zriedkavých ľudí, ktorí svojim správaním a medziľudskými nemali renomé, ktoré nadobudli vedomosťami a kvalitnou odbornou prácou.

MVDr. Roman Miklušičák, CSc. (2.10.1924, Námestovo – † 14.12.2000, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: (1958 – 1989), patril medzi druhých absolventov novozaloženej VŠV v Košiciach, od promócie pracoval na Katedre Vnútorných chorôb II aj päť rokov ako expert v Alžírsku, kde učil na Institute des Sciences Vétérinaire de l'Université de Constantine v meste Constantine (1979 – 1984).

Doc. MVDr. Michal Chyla, CSc. (20.5.1925, Zbehnov – † 12.3.2005, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1970 – 1988. Patril medzi prvých absolventov VŠV v Košiciach. Po promócii 23.10.1954 odišiel pracovať ako praktický veterinárny lekár, po 16 rokoch práce na obvode sa vrátil na svoju alma mater na Katedru vnútorných chorôb párnokopytníkov, aby učil príslušné predmety a študentom odovzdával svoje bohaté praktické skúsenosti. Spočiatku sa venoval ovoskopickej diagnostike helmintóz, neskôr sa okrem výuky venoval acidobázickej rovnováhe v diagnostike, terapii a prevencii metabolických porúch hospodárskych zvierat.

Prof. MVDr. Alexander Michna, CSc. (31.3.1933, Vyšný Kubín – † 20.3.2004, Košice). VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1967 – 1999. Absolvent VF VŠP Košice, po promócií v r. 1958 pracoval vo Fakultnej nemocnici VF VŠP Košice, na Katedre vnútorných chorôb párnokopytníkov až od r. 1967. Bol dlhoročný úspešný expert v Alžírsku, pracoval ako okresný a krajský zverolekár, ale neskôr aj učil vnútorné choroby prežúvavcov a ošípaných na Ecole Nationale Vétérinaire El Harrach, Alger (1968 – 1972 a 1980 – 1985). Rozvíjal bujatriku doma na VŠV a UVL i v zahraničí.

Prof. MVDr. Pavol Bartko, DrSc. (1.12.1931, Banky – † 12.5.2014, Bratislava). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1956 – 1997. Absolvent VF VŠP Košice, po promócií nastúpil na Katedru vnútorných chorôb II. Keď po 11 rokoch získal skúsenosti, odišiel ako expert PZO Praha učiť na Kubu (1967 – 1970; 1975 – 1978) a neskôr učil vnútorné choroby aj v hlavnom meste Mozambiku na Universidad E. Mendlano, Maputo ako expert FAO (1984 – 1987). Doma bol vedúcim II. internej kliniky v r. 1991 – 1997. Rozvíjal bujatriku, okrem výučby študoval najmä acidobázickú rovnováhu a metabolizmus zvierat.

PÔRODNÍCTVO, GYNEKOLÓGIA A UMELÁ INSEMINÁCIA

Doc. MVDr. František Schwarcz, CSc. (15.9.1927, Radzovce – † 8.1.2018, Košice). VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1954 – 1993. Aj on patril medzi prvých absolventov novozaloženej VŠV Košice, ktorí boli promovani 23.10.1954 na VF VŠP. Po svojej promócií pracoval najprv na Katedre zootechniky a od r. 1957 po celý život po odchod do dôchodku na Katedre pôrodnictva, gynekológie a umelá inseminácie. Okrem výučby sa zaoberal príčinami porúch plodnosti alebo zníženej plodnosti kráv a oviec, venoval sa aj hodnoteniu kvality ejakulátu, najmä býkov a možnosťami ako ju vylepšiť.

Doc. MVDr. Tibor Hájovský, CSc. (3.10.1928, Vozokany – † 22.10.1989, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1954 – 1989. Tiež patril medzi študentov prvého ročníka novej VŠV v Košiciach, ktorí ju úspešne ukončili a boli promovani 23.10.1954 na promovaniých veterinárnych lekárov. Celý život pracoval a učil na Katedre pôrodnictva, gynekológie a umelej inseminácie. Okrem výuky sa zaoberal najmä reprodukciou ošípaných rozvíjal pôrodnictvo na VŠV i na Slovensku. Láska a u študentov obľúbený učiteľ najmä pre jeho praktické zručnosti v pôrodnictve. Skosila ho náhla smrť uprostred najlepších pracovných rokov života.

Doc. MVDr. Antonín Ševčík, CSc. (25.11.1929, Snežnica – † 30.10.2014, Košice). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1954 – 1993. Aj on patril medzi prvých absolventov novozaloženej Vysokej školy veterinárskej, ale 23.10.1954 boli promovani už ako veterinári na Veterinárskej fakulte VŠP. Na Katedru nastúpil hneď po svojej promócií a tu pracoval po celý život až do odchodu do dôchodku v r. 1993. Rozvíjal pôrodnictvo na VŠV i na Slovensku. Mimoriadne slušný, sympatický a empatický človek zažil asi najväčšiu osobnú tragédiu aká môže človeka postihnúť: prežil svojho jediného syna.

CHOV A CHOROBY POĽOVNEJ ZVERI

Prof. MVDr. Michal Špeník, CSc. (28.5.1926, Strabičov – † 13.7.1987, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1950 – 1987. Bol absolvent Vysokej školy zvierolekárskej v Brne, kde v r. 1951 získal doktorský diplom. Na VŠV v Košiciach spočiatku pracoval na Ústave mikrobiológie a imunológie (1951 – 1953), potom na Katedre hygieny a technológie potravín (1953 – 1965). Koncom roku 1965 sa stal vedúcim novozriadeného Oddelenia pre chov a choroby poľovnej zveri Katedry parazitológie a aplikovanej zoológie. V r. 1973 sa Oddelenie osamostatnilo ako Ústav pre chov choroby a poľovnej zveri, v tom istom roku rektor zriadil Stredisko chovu a chorôb poľovnej zveri v Rozhanovciach ako účelové zariadenie VŠV v Košiciach. Vedúcim oboch pracovísk sa stal MVDr. Michal Špeník, CSc. Za profesora bol vymenovaný r.1986. Zomrel náhle 13. júla 1987 vo veku 61 rokov.

CHIRURGIA A ORTOPÉDIA

Doc. MVDr. Andrej Orság, CSc. (25.8.1929, Lovinobaňa – † 24.4.2010, Košice, pochovaný je v Lovinobani). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1954 – 1994. Bol jeden zo študentov prvého ročníka novozaloženej VŠV v Košiciach, ktorí ju úspešne absolvovali a boli ako prví promovaní 23.10.1954. Hneď po promócií začal pracovať na vtedajšej Chirurgicalkej klinike. Bol vedúcim Katedry chirurgie a ortopédie (1982 – 1990). Prispel k rozvoju chirurgie a ortopédie na VŠV i na Slovensku.

MVDr. Anton Pavlík, CSc. (11.11.1931, Vysoká nad Kysucou – † 21.8.1995, Košice), patril medzi druhých absolventov (1950 – 1956). Bol vynikajúci študent, bol promován s červeným diplomom. Hneď po promócií nastúpil na Katedru chirurgie a ortopédie. Rozvíjal slovenskú veterinárnu chirurgiu. Nadaný absolvent VF VŠP, ambiciózny učiteľ a zručný chirurg premárnil svoj veľký talent.

Doc. MVDr. Jaroslav Janda, CSc. (26.1.1933, Praha – † 12.10.2016, Košice) Na VF VŠP a VŠV Košice: 1956 – 1998, 2001 – 2002. Bol absolventom VF VŠP v Košiciach, po promócií 6.10.1956 začal pracovať a učiť na Katedre chirurgie a ortopédie, tu pracoval až do odchodu do dôchodku okrem piatich rokov, keď odišiel do Alžírka učiť na Ecole Nationale Vétérinaire El Harrach v hlavnom meste Alžíri (1985-1990). Učil a rozvíjal veterinárnu chirurgiu a ortopédiu nielen doma, ale i v zahraničí.

Doc. MVDr. Jozef Balun, CSc. (1.3.1925, Chmiňany – † 12.9.2021, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1951-1956, 1968-1980, 1990. Študoval na Vysoké škole zvěrolékařské v Brne, kde v r. 1952 získal doktorát už ako asistent na Katedre chirurgie a ortopedie novozaloženej VŠV v Košiciach, kde nastúpil v r. 1951. V r. 1956 sa rozhodol odísť a pracoval ako praktický veterinárny lekár aby sa po 12 rokoch v r. 1952 opäť vrátil k práci učiteľa na tú istú katedru. Zručný chirurg, skromný nekonfliktný človek a trpezlivý učiteľ. Učil a rozvíjal veterinárnu chirurgiu na VŠV a na Slovensku.

EPIZOOTOLÓGIA – INFEKČNÉ CHOROBY

Doc. MVDr. Ladislav Popluhár, CSc. (26.7.1924, Šintava – † 1.5.2010, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1953-1990. Študoval v tom istom ročníku ako prof. Lazar, doc. Hrušovský a doc. Lopuchovský na Vysoké školy zvěrolékařské v Brne, kde 12.12.1953 všetci štyria získali doktorát MVDr. Okrem výučby sa venoval aj virológii, a najmä boju proti tuberkulóze zvierat. Je autorom viacerých kníh o boji proti tuberkulóze a športovom jazdení na koni. Veselý a vtipný človek, rád žartoval so študentami, mali sme ho radi.

Doc. MVDr. Alžbeta Gdovinová, CSc.

(11.1.1925, Bratislava – † 26.7.2009, Košice). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1959 – 1999. Študovala na VF VŠP v Košiciach s výborným prospechom, bola promovaná 30.3.1958 s červeným diplomom. Celý profesijný život pracovala na Katedre/Ústave infekčných chorôb (epizootológie/infektológie). V r. 1980 – 1987 bola vedúcou Katedry infektológie, biológie a tropických chorôb. Študovala najmä vírusové choroby ako klasický mor hydiny, infekčná gastroenteritída ošipaných, bovinná vezikulárna stomatitída a iné, ale nadovšetko milovala prácu so študentami. Bola na nich prísna, ale spravodlivá.

Doc. MVDr. Bohuš Kapitančík, CSc.

(26.7.1932, Podolinec – † 28.2.2007, Košice) Na VF VŠP a VŠV a UVL Košice: 1958 – 1997. Absolvent VF VŠP v Košiciach, promováný 30.3.1958. Ešte ako študent učil anatómiu (1955 – 1957), od roku 1958 na Katedre infekčných chorôb

a epizootológie. V r. 1977 sa stal vedúcim novozaloženého Ústavu tropickej veterinárnej medicíny vytvoreného v rámci katedry kde pracoval. Predtým učil aj na Facultad de Medicina Veterinaria na Univerzite v Havane na Kube (1972 – 1973) a ako expert FAO na Universidad E. Mendlano v Maputo, Mozambik (1989 – 1990). Okrem výuky epizootológie venoval sa aj virológii, a najmä boju proti tuberkulóze zvierat. Bol dobrý pedagóg, priateľský a dobrosrdečný človek.

Prof. MVDr. Štefan Švrček, CSc. (13.8.1934, Sereď). Na VF VŠP, VŠV Košice a UVL Košice: 1959 – 1999 a 1999 – 2000. Vyštudoval a diplom veterinárneho lekára získal na Moskovskej veterinárskej akadémii na Fakulte všeobecného lekárstva v r. 1959. Celý pracovný život venoval štúdiu besnoty a jej tmeniu. Významne prispel k zdokonaleniu imunoprofylaxie besnoty voľne žijúcich, domácich a hospodárskych zvierat. Priamy, zásadový a priateľský človek ochotný vždy poradiť a pomôcť.

ZOOHYGIENA

Doc. MVDr. Jozef Tomka, CSc. (8.10.1928, Tekovská Nová Ves, okr. Levice – † 6.1.1978, Košice). Na VF VŠP a VŠV Košice: 1958 – 1978. Absolvent VF VŠP v Košiciach. Po promócií 30.3.1958 pracoval najprv na Ústave zoohygieny (1958 – 1967), kde už 2 roky učil ako študent – pomocný asistent. Od r. 1967 pracoval na Katedre hygieny potravín, v r. 1967 – 1977 bol vedúcim Ústavu technológie potravín do jeho zániku r. 1977 v dôsledku nového členenia katedry. Okrem výučby sa zaoberal najmä hygienou prostredia pri chladení a skladovaní mäsa, kde využíval skúsenosti aj z predošlého pracoviska. Bol tichej povahy, skromný a nekonfliktný človek. Zomrel náhle v 50. roku života.

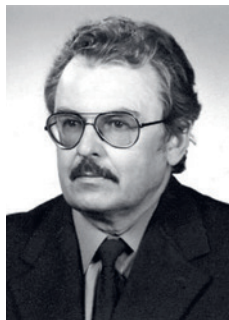

Doc. MVDr. Vladimír Beňo, CSc. (15.6.1930, Bolešov – † 27.1.2013, Košice). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1958 - 1992. Vyštudoval na VF VŠP v Košiciach, kde bol 30.3.1958 promovovaný. Hneď po promócií nastúpil na Ústav zoohygieny, kde pracoval po celý život až do odchodu do dôchodku v r. 1992. Rozvíjal zoohygienu na VŠV a na Slovensku.

HYGIENA A TECHNOLOGIA POTRAVIN

Doc. MVDr. Richard Hojer, CSoc. (1.8.1930, Seceď – † 15.8.2015, Košice). VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1954 – 1995. Patril medzi študentov prvého ročníka novej VŠV, ktorí ju úspešne ukončili. Celý život od promócie 23.10.1954 až do odchodu do dôchodku pracoval na Katedre hygieny potravín (1954-1995). V r. 1981 – 1986 bol vedúci Oddelenia hygieny a technológie mäsa. Pracoval aj ako expert PZO Praha v Havane na Kube (1966 – 1969) a neskôr ako expert FAO v Ugande, kde učil Hygienu potravín na Faculty of Veterinary Medicine, Makerere University, Kampala (1982 – 1985). Rozvíjal výuku hygieny potravín doma i v zahraničí.

Doc. Ing. Ján Baláž, CSoc. (11.11.1934, Banská Štiavnica – † 14.9.1994, Košice). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1960 – 1994. Študoval na Vysokej škole chemicko-technologickej v Bratislave, prestúpil do Prahy na Vysokú školu chemicko-technologickú, kde bol promovovaný. Od príchodu do Košíc na VF VŠP v r. 1960 pracoval iba na Katedre hygieny potravín. Pôvodne sa podieľal na výučbe technológie výroby potravín. Neskôr vyučoval - prednášal a skúšal nový predmet Hygiena vegetabilii - Hygiena rastlinných potravín pre študentov nového študijného programu Hygiena potravín. Zomrel tragicky pri dopravnej nehode krátko potom ako odišiel do dôchodku.

Prof. MVDr. Ján Pleva, DrSc. (3.11.1928, Rimavská Baňa). Na VF VŠP, VŠV a UVL Košice: 1954 – 1994. Aj on patrí k prvému ročníku prvých absolventov VŠV v Košiciach a zároveň patril k najstarším žijúcim pedagógom UVLF v Košiciach a po smrti doc. Balúna je nestorom. Bol vynikajúci študent, v r. 1954 bol medzi prvými promovnými absolventmi VF VŠP v Košiciach a ako jediný s červeným diplomom. Ako študent vypo-máhal pri výuke fyziológie a neskôr infekčných chorôb. V r. 1957 bol poverený zriadením Ústavu verejného a súdneho veterinárstva a jeho vedením a výukou tohto predmetu. V r. 1975 bol poverený vedením Katedry hygieny potravín a zriadením nového študijného programu Hygiena potravín. Medzitým pôsobil ako riaditeľ KVZ v Košiciach od r. 1960 a od r. 1965 riaditeľ Štátnej veterinárnej správy. Aj v tom období ostal členom akademického zboru školy. Katedru hygieny

a technológie potravín viedol až do dôchodku. Mal významný podiel pri rozvoji hygieny potravín a vplyv veterinárnej medicíny v rôznych oblastiach verejného života a verejného zdravia.

Prehľad nie je úplný. Nepodarilo sa mi nájsť učiteľov, ktorí nastúpili po založení školy, ale pracovali tu iba krátko, anatómiu začal učiť MVDr. František Mra-kič a MVDr. Walter Nikola chirurgiu; na histológii učil aj MVDr. Ladislav Benko. Chýbajú aj učители, ktorí po okupácii Československa 21. augusta 1968 emigrovali a napriek značnému úsiliu sa mi nepodarilo ich nájsť, resp. zistiť o nich potrebné údaje. Ako prví emigrovali asi MVDr. Gejza Mráz, nás učil Zootechniku ešte ako študent (1960-1961), po promócii r. 1962 a vojenskej prezenčnej službe ako odb. asistent (1965-1968), MVDr. Alexander Hrončok, odborný asistent na Katedre fyziológie VF VŠP (1963-1968) a MVDr. Adam Bundža odborný asistent na Ústave verejného a súdneho veterinárstva (1962-1969). Obaja emigrovali do Kanady. MVDr. Bundža pracoval ako patologický anatóm v Ontariu, zomrel v r. 1990. MVDr. Arnold Šterbinský tiež vyštudoval na VF VŠP v Košiciach, po promócii r. 1954 ostal pracovať na svojej Alma mater na Katedre chirurgie a ortopédie, od r. 1967 pracoval na Kube ako expert PZO Polytechna. Emigroval v r. 1969 pri medzipristátí na letisku Gander v Kanade počas cesty domov na dovolenku. V Kanade pracoval ako zverolekár, údajne je pochovaný vo rodnom Prešove. Chémii učil aj chemik RNDr. Jozef Kupka (1956-1962), biochémiu a toxikológiu Ing. Ivan Havassy (1954-1961) zomrel v r. 1987, biochémiu učil aj MVDr. Michal Bajo (1962-1964), náhle zomrel v Moskve r. 1977; výživu a dietetiku MVDr. Vojtech Machýček (1956-1969) a Ing. Ján Kováč, CSc. (1960-1993), latinčinu učil aj Samuel Horňák, vedúci Katedry cudzích jazykov (1957-1962), zomrel náhle 4.5.1962 počas skúšania, telesnú výchovu plavec Milan Ďurčanský (1955-1991) a basketbalový tréner Ladislav Zelen (1955-1971).

Poslanie a význam učiteľov v ľudskom živote veľmi dobre charakterizoval Alexander Veľký Macedónsky, považovaný ak nie za najväčšieho, tak za jedného z najväčších a najúspešnejších svetových vojenských vojvodcov a dobyvateľov všetkých čias, keď povedal:

„Otcovi vďačím za to, že žijem, a svojmu učiteľovi za to, že sa mi žije dobre.“
Aj preto s vďakou a úctou spomíname na našich učiteľov. Veľká väčšina z nich už nežije. Venujme tichú spomienku všetkým, a najmä tým, ktorí už nie sú medzi nami.

V „Spomienke na našich učiteľov Veterinárskej fakulty VŠP v Košiciach v r.1959-1965“ sú uvedené iba základné biografické dáta zo života našich učiteľov, prípadne veľmi stručná osobná charakteristika na základe osobných spomienok ich viacerých študentov vrátane autora. Autor nemohol a ani nechcel hodnotiť ich vedecký profil či odborný prínos do rozvoja veterinárnej medicíny, čo ani nebol cieľ práce; to môžu urobiť iba kompetentní, teda ich spolupracovníci či nasledovatelia v príslušnom odbore.

POĎAKOVANIE

patrí všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom pomohli pri spracovaní tejto Spomienky na našich učiteľov. Zvlášť ďakujem manželkám a deťom našich učiteľov a všetkým, aj tu nemenovaným, ktorí mi poskytli fotografie, informácie alebo akýmkoľvek spôsobom pomohli pri ich získavaní. Boli to :

Ing. Vladimír Balun (syn), MVDr. Katarína Bárdová, PhD. (synova manželka) p. Bartková (manželka) a MUDr. Katarína Andrejčáková r. Bartková (dcéra), doc. MVDr. Katarína Beňová (dcéra), PhD., p. Berecká (manželka) a Ing. Daniela Sárosiová r. Berecká (dcéra), doc. MVDr. Jozef Bindas, PhD., MVDr. Iveta Böhmová (foto dr. Miklušičáka), † **MVDr. Jana Čižmárová r. Hanková** (dcéra), pani Anna Dorociaková (foto doc. Hanzalovej), prof. MUDr. Zuzana Gdovinová, CSc., FESO, FEAN (dcéra), MVDr. Katarína Hájovská, PhD. (dcéra) a MUDr. Vladimír Hájovský (syn), Ing. Jana Hanulayová, synova manželka, MVDr. Andrea Simková r. Hojerová (dcéra), MVDr. Ivan Hovorka, CSc. (syn), MUDr. Hana Hyžová r. Popluhárová (dcéra), MUDr. Michal Chyla, PhD. (syn), PhMr. et RNDr. Vilma Itzeová (manželka), doc. MVDr. Judita Jantošovičová, CSc. a Mgr. Diana Sokoliová, vnučka, Eva Jenčíková, (manželka) a MUDr. Katarína Faithová, r. Jenčíková, (dcéra), MUDr. Viliam Jurášek (syn), Ing. Xénia Kelleová r. Popesková (foto Dr. Horákovej r. Popeskovej), † **Prof. MVDr. Jozef Kočíš, CSc.** a MVDr. Martin Kočíš (syn), MVDr. Marián Kovalčík (syn), MVDr. Marianna Kóňová, PhD. (dcéra), doc. MVDr. Ivona Kožárová, PhD., PhDr. Ludmila Kundrliková, prof. MVDr. Jana Kottferová, PhD., r. Balážová (dcéra), prof. MVDr. František Lešník, DrSc., (foto pro. Beláka), prof. MVDr. Valent Ledecký, CSc. (foto doc. Jandu a doc. Knežíka, bol jeho zať), Ing. Pavel Lopuchovský (syn), † **prof. MVDr. Imrich Maraček, DrSc.**, MUDr. Alexander Michna (syn), Rastislav Pauer (syn), Ivona Piptová, r. Kačmárová (dcéra), † **Viera Rosivalová** (manželka), MVDr. Vladimír Ružík (syn), MUDr. Michal Sitko, (syn), CSc., MUDr. Juraj Schwarz (syn), pani Helena Ševčíková a vnuk MVDr. Karol Ševčík, prof. MVDr. Štefan Švrček, CSc., doc. MVDr. Daniela Takáčová, PhD., r. Sokolová (dcéra), pán Anton Tkáčik (vnuk p. Gréserovej), MVDr. Ján Tomáš (syn), MVDr. Iveta Tomková (dcéra), MUDr. Andrej Vrzgula, PhD. (syn), MVDr. Marián Župa (syn) a MVDr. Beáta Švantnerová (foto PhDr. Župu). Vďaka patrí aj riaditeľke Univerzitnej knižnice a edičného strediska MVDr. Libuši Bodnárovej,

pani Ivane Báštiovej, Bc. a p. Márii Gomolčákovej. Zväšť ďakujem za technickú pomoc prof. MVDr. Jane Kottferovej, PhD. a Ing. Alene Demeovej.

Niečo o autorovi. Prof. MVDr. Martin Zibrín, PhD. sa narodil 2.6.1942 v Bratislave. Študoval na VF VŠP v Košiciach (1959-1965), kde aj bol promováný 4.4.1965. Hneď po promócií začal pracovať ako interný aspirant (dnes je to doktorand) na Katedre histológie a embryológie svojej Alma mater. Po odchode vedúceho katedry a jeho školiteľa prof. Hrudku na stáž do Kanady na Western College of Veterinary Medicine University of Saskatchewan v septembri 1968 nastúpil na jeho miesto ako odb. asistent. Tu pracoval celý život do odchodu do dôchodku 1. septembra 2007 okrem rokov, keď pracoval v zahraničí. Ako expert PZO Polytechna Praha učil histológiu na SVM Makerere University v Kampale, Uganda (1981), Visiting Professor SVM Tuskegee University, Alabama, USA (1990-1991) a ako Senior Lecturer na SVM, University of West Indies v St. Augustine, Trinidad (1992). Po odchode do dôchodku 3 roky učil histológiu a embryológiu na SVM Ross University na St. Kitts (2008-2010). Žije v Košiciach.

Návšteva univerzity a vystúpenie jej funkcionárov sa tešilo mimoriadnemu záujmu seniorov a v diskusii sa zaujímali okrem iného na pomer študentov podľa pohlavia, aké percento prijatých poslucháčov nedokončí štúdium, či univerzita sleduje, koľko percent absolventov po skončení štúdia sa vie umiestniť, aké poznatky má univerzita o absolventoch, ktorí si nájdu uplatnenie v zahraničí - v Anglicku údajne vykonávajú iba prehliadačov jatočných tel na bitúkoch.

Nasledovalo tradičné fotografovanie pri soche koňa Arda. Potom sa seniori presunuli k Univerzitnej veterinárnej nemocnici a k renovovaným ustajňovacím priestorom pre veľké zvieratá, kde ich prorektor pre klinickú činnosť a styk s praxou doc. MVDr. Oskar Nagy, PhD. a doc. MVDr. Ladislav Molnár PhD., informovali o rozsahu poskytovanej diagnostickej, terapeutickej, preventívnej a konzultačnej činnosti.

Úprimná vďaka patrí všetkým pracovníkom univerzity, ktorí sa venovali seniorom a s oddanosťou im priblížili jej súčasnosť.

Ušľachtilé šediny neznamenajú len vek, ale aj bezhraničnú múdrosť, skúsenosti a veľké vedomosti.

Tradičné fotografovanie pri Myslbekovej soche žrebca Arda

MVDr. Pavel Kanka, MVDr. Jozef Snopce, MVDr. Milan Šajgalík a MVDr. Juraj Wagner

prom.ped. Viola Dobrocká, MVDr. Pavel Dobrocký, MVDr. Ivan Bereš, MVDr. Jozef Snopek

doc. MVDr. Oskar Nagy, PhD. sprevádza a informuje seniorov

Prehliadke areálu univerzity prišlo aj slnečné počasie

doc. MVDr. Ladislav Molnár PhD., informuje o poslaní Univerzitnej veterinárnej nemocnice

doc. MVDr. Oskar Nagy, PhD. so seniormi v Univerzítnej veterinárnej nemocnici

Po ukončení prehliadky Univerzítnej veterinárnej nemocnice plánovaný program stretnutia ešte pokračoval na IVVL obedom, kde sa podával výborný guláš, ktorý dobre nasýtil účastníkov pred cestou domov. Aj túto príležitosť seniori využili na mnohé rozhovory a v družnej debata pospomínali na prežité chvíle počas štúdia, čo sa udialo pri výkone povolania, o radoostiach a starostiach života. Posledné chvíle dvojdňového stretnutia seniorov boli pochopiteľne stredom záujmu a hodnotenia a vyslovené boli úprimné slová na adresu usporiadateľov, že na takto prežité dva dni sa nezabúda. A že to boli slová veľkého uznania bolo samozrejmosťou. Potom nasledovalo len pobalenie vecí a úplne posledné chvíle lúčenia. Úprimné stisky rúk, želanie všetkého dobrého, hlavne zdravia a nebolo vyslovené zbohom, ale takmer unisono - o päť rokov dovidenia!

Spoločný obed v jedálni IVVL

*A ešte fotografia pre spomienku
Doc. Petko, Dr. Šajgalik, Dr. Choma, Dr. Kašuba*

Ďakujeme za pekné chvíle, tešíme sa nabudúce

Ďakujeme, že ste prišli, dovidenia

Zaslané poďakovanie seniorov

Seniori prežívali chvíle spokojnosti aj doma a dvaja poslali slová uznania.

List MVDr. Štefana Miholicsa z Komárna

Ako čerstvý senior sa chcem poďakovať organizátorom 5. celoštátneho stretnutia veterinárnych lekárov – seniorov nad 70 rokov, v dňoch 18. a 19. mája 2023 v Košiciach. Osobitne, riaditeľovi IVVL v Košiciach, MVDr. Jozefovi Pokornému, ale aj ostatným, ktorí sa spolupodieľali na famózne organizovanom podujatí. Všetky prezentácie, spomienky, prednášky ako i kultúrna vložka boli veľmi zaujímavé.

Prvý deň stretnutia po príchode na IVVL a prezentácii sme mali možnosť na prvom poschodí pozrieť si Múzeum histórie veterinárnej medicíny. Vystavené exponáty rôznych nástrojov, prístrojov a pomôcok sa používali v minulosti pri zákrokoch viac u veľkých ako malých hospodárskych zvierat. Archívne dokumenty sú inštalované podľa tematických skupín zohľadňujúcich vývoj vedeckých disciplín, vynálezy, objavy a významné osobnosti veterinárnej medicíny. Časť exponátov je venovaná počiatkom výuky veterinárstva v európskom kontexte. Tiež procesu zriadenia zverolekárskej vysokej školy na Slovensku, ŠVPS vrátane najvyšších predstaviteľov podľa funkčných období ako aj významných pracovníkov veterinárnej sféry Slovenska

Treba vyzdvihnúť aj príjemné prostredie na IVVL, ubytovanie, stravu a pozornosť všetkých zamestnancov. Nemožno zabudnúť ani na nášho kolegu – húdobníka, MVDr. Jožka Šmýkala, ktorý sa postaral o vynikajúcu náladu na slávnostnej recepcii.

Aj druhý deň podujatia na pôde Alma Mater, Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach bol dobre organizovaný. Zaspomínali sme si na staré študentské časy, na posluchárne, katedry, kliniky, na miesta, na ktorých teraz stoja nové, alebo zrekonštruované objekty. Dakujem pánovi rektorovi univerzity, Prof. MVDr. Jozefovi Nagyovi, PhD., že nám umožnil absolvovať exkurziu na jednotlivých klinikách, na ktorej nás sprevádzal pán prorektor, Doc. MVDr. Oskar Nagy PhD. Dip. ECBHM, ktorému tiež ďakujem.

V aule UVLF mal skvelú prezentáciu Prof. MVDr. Martin Zibrín PhD., s názvom Prvá generácia učiteľov na Veterinárskej fakulte VŠP v Košiciach a Spomienka na našich učiteľov v rokoch 1959 - 1965. Zaujímavým spôsobom spracoval a predstavil pedagógov, učiteľov, ktorí pôsobili na škole od jej založenia. Veľa nových informácií prezentoval o živote a pôsobení pedagógov, ktoré získal jedinečným spôsobom z archívnych údajov, od rodinných príslušníkov, potomkov ako aj od známych. Dobré bolo zaspomínať si na staré časy a opäť vidieť našich učiteľov, aspoň prostredníctvom techniky.

Navštívili sme aj Kliniku vtákov, exotických a voľne žijúcich zvierat, ktorá je zriadená v rámci Univerzitetnej veterinárnej nemocnice. Univerzitná veterinárna nemocnica je súčasťou Medicínskeho univerzitetného vedeckého parku v Košiciach (Medi-Park Košice). Toto vysokošpecializované zariadenie je jedinečné na Slovensku, vybavené napr. unikátnymi inkubátormi pre malé zvieratá či špeciálnym laminárnym boxom na výrobu liekov pre onkologických pacientov, a určite výrazne prispieje k zlepšeniu kvality výučby domácich i zahraničných študentov i dostupnosti služieb pre klientov. Prednosťou kliniky je Doc. MVDr. Ladislav Molnár PhD., ktorý nám predstavil a ukázal priestory kliniky, ako i hospitalizované zvieratá. Pre nás seniorov to bol veľký zážitok, nakoľko počas nášho štúdia také zariadenie ešte neexistovalo.

Pri tej príležitosti sa poďakujem aj môjmu dobrému priateľovi, kolegovi z ročníka, MVDr. Jožkovi Orčíkovi, ktorý sponzoroval slávnostnú recepciu. Prežili sme krásne dva dni, na ktoré sa nedá zabudnúť. Všetkým organizátorom, účastníkom – seniorom, ale aj celej veterinárnej spoločnosti prajem v prvom rade dobré zdravie, šťastie a tým mladším veľa úspechov v náročnom povolani.

S úctou

Štefan Miholics

Osobitné poďakovanie poslal i MVDr. František Záborský, zo Záboria z Turca

Veľkým prekvapením bol bohatý dvojdňový program stretnutia seniorov. Veľmi si vážim a mimoriadne treba oceniť vysokú organizačnú a odbornú činnosť p. riaditeľa IVVL Dr. Pokorného.

Na druhý deň na Univerzite nám pán rektor Prof. MVDr. Jozef Nagy, PhD. priblížil jej súčasnosť veľmi pozmenenú od čias nášho štúdia najmä rozsiahlou prestavbou. Základné členenie pracovísk pozostáva z katedier, kliník a to koní, prežúvavcov a ošípaných. Univerzitná veterinárna nemocnica má aj novú modernú samostatnú kliniku vtákov, exotických a voľne žijúcich zvierat. Viaceré účelové zariadenia mimo areálu univerzity boli tiež upravené súčasným potrebám. Študenti ich využívajú pri pedagogickom procese i vo voľnom čase v kluboch podľa svojho záujmu ako aj s pedagógmi pri vedecko-výskumnej činnosti.

Taktiež si veľmi vážim všetkých prednášajúcich v aule UVLF na čele s veľaváženým p. rektorom UVLF prof. MVDr. Jozefom Nagyom, PhD., ktorý si našiel vzácny čas a prišiel dvakrát medzi nás seniorov.

Milým prekvapením bola informácia, že v súčasnosti študuje na UVLF viac ako 90% dievčat. Za našich čias v rokoch 1968 až 1973 bolo v ročníku iba 7 dievčat.

Taktiež zaujímavá bola informácia od pána rektora, aký vysoký počet zahraničných študentov nielen z Európy, ale aj iných kontinentov študuje na UVLF. Za

našich starých čias sme mali v ročníku 3 zahraničných študentov, ktorí pochádzali z Afriky. Učili sa s nami po slovensky, dnes v angličtine.

V rokoch 1968 – 1973 nás začalo študovať v 1. ročníku 120, skončili sme 40-ti. Bolo to veľmi náročné štúdium hodnotené v odborných kruhoch ako druhé najťažšie po atómovej fyzike.

Osobitné milé poďakovanie patrí Dr. Pokornému a Mgr. Zuzane Bobříkovej, hovorkyni UVLF ako aj všetkým kolegom, ktorí nás fotografovali. Na celé stretnutie seniorov nám zostali v pamäti veľmi vzácne spomienky a pekné fotografie, ktoré ich pripomenú a oživia aj po dlhšom časovom odstupe.

S úctou a vďakou MVDr. František Záborský

P.S. Odporúčam do záhlavia pamätného listu v budúcnosti napísať meno a priezvisko seniora v treťom páde jednotného čísla komu bol pamätný list venovaný (miesto vybodkovať a ručne dopísať).

Zoznam účastníkov 5. celoštátneho stretnutia veterinárnych lekárov - seniorov nad 70 rokov podľa krajov

Na 5. celoštátne stretnutia veterinárnych lekárov - seniorov nad 70 rokov bolo poslaných 379 pozvánok. Prihlásilo sa 119 účastníkov, ale celkom sa v deň otvorenia prezentovalo 108 účastníkov, z toho 3 štatutári, 6 hostí, 92 veterinárnych lekárov - seniorov, 5 sprevádzajúcich a 2 ostatní hostia. Nad 80 rokov bolo 34 seniorov a dvaja 91 roční. Tentoraz bolo prítomných viac seniorov z KVL SR. Ako sme už konštatovali, príčinou neúčasti bol najmä zdravotný stav, ale aj pretrvávajúce obavy z možných komplikácií súvisiacich s Covidom.

Štatutári spoluorganizátorov

1. MVDr. Jozef Pokorný, riaditeľ IVVL
2. prof. MVDr. Jozef Nagy, PhD., rektor UVLF v Košiciach
3. MVDr. Ľubomír Král, prezident Komory veterinárnych lekárov SR

Hostia a účastníci zo zahraničia

4. doc. RNDr. Ivica Hromadová, DrSc., riaditeľka Parazitologického ústavu SAV v Košiciach
5. MVDr. Ladislav Stodola, KVL SR
6. MVDr. Ľubomír Novotný, KVL SR
7. plk. MVDr. Dalibor Vaľa, MPH, hlavný veterinárny lekár Ozbrojených síl SR, Veliteľstvo vojenského zdravotníctva OS SR, Ružomberok
8. pplk. MVDr. Miroslav Kovalčín, zástupca hlavného veterinárneho lekára OS SR
9. MVDr. Mirko Treu, CSc., bývalý riaditeľ Inštitútu celoživotného vzdelávania UVL Brno, ČR

Banskobystrický kraj

10. MVDr. Marián Jausch, Nová Baňa, okr. Žarnovica
11. MVDr. Pavel Kanka, Žiar nad Hronom
12. MVDr. Ľubica Kaňuščáková, Zvolen
13. MVDr. Ján Maukš, Tornaľa, okr. Revúca
14. MVDr. Milan Oravský, Lučenec
15. MVDr. Jaroslav Pluhař, Ožďany, okr. Rimavská Sobota
16. MVDr. Andrej Štafura, Revúca
17. MVDr. Mária Vojsová, Lučenec
18. MVDr. Milan Vojs, Lučenec
19. MVDr. Juraj Wagner, Banská Bystrica

Bratislavský kraj

20. MVDr. Ivan Bereš, Bratislava
21. MVDr. Kamil Boleček, Kráľová pri Senci, okr. Senec
22. MVDr. Juraj Cenker, Bratislava
23. MVDr. Pavel Dobrocký, Bratislava
24. MVDr. Július Feješ, CSc., Chorvátsky Grob, okr. Senec
25. MVDr. Beata Hrušecká, Bratislava
26. MVDr. Jozef Kašuba, Kráľová pri Senci, okr. Senec
27. MVDr. Jaroslav Rovenský, Modra, okr. Pezinok

Košický kraj

28. MVDr. Zora Borošková, CSc., Košice
29. Dr.h.c. prof. MVDr. Rudolf Cabadaj, PhD., Košice
30. MVDr. Gabriel Dudáš, Michalovce
31. MVDr. Ján Gajdoš, CSc., Budimír, okr. Košice okolie
32. MVDr. Ľudovít Gál, Košice
33. MVDr. Jozef Hajduk, PhD., Michalovce
34. prof. MVDr. Jaroslav Hajurka, PhD., Dip.ECBHM, Košice - Košická Nová Ves
35. MVDr. Ján Choma, PhD., Košice
36. MVDr. Zoltán Jesenský, Košice
37. MVDr. Juraj Kačmar, Lastomír, okr. Michalovce
38. MVDr. Štefan Karahuta, Košice
39. MVDr. Jolana Kočišová, CSc., Košice
40. MVDr. Ján Korman, Michalovce
41. prof. MVDr. Gabriel Kováč, DrSc., Košice
42. prof. MVDr. Valent Ledecký, PhD., Košice
43. prof. MVDr. František Lešník, DrSc., Košice
44. Dr.h.c. prof. MVDr. Dušan Magic, PhD, Káľša, okr. Košice okolie
45. MVDr. Emeše Maková, Košice
46. doc. MVDr. Pavel Mafa, PhD., Košice
47. MVDr. Renát Mandelík, PhD., Medzev, okr. Košice okolie
48. prof. MVDr. Dionýz Máté, PhD., Košice
49. doc.MVDr. Eva, Michnová, PhD., Košice
50. MVDr. Juraj Mojsej, Lastomír, okr. Michalovce
51. MVDr. Helena Muzyčenkova, Košice
52. MVDr. Stanislav Pastirik, Kačanov, okr. Michalovce
53. doc. MVDr. Branislav Peťko, DrSc. Košice
54. MVDr. Pavel Pukan, Rozhanovce, okr. Košice okolie
55. MVDr. Vladimír Ružik, Košice
56. MVDr. Pavol Schuchmann, Košice
57. MVDr. Michal Szántó, Košice

58. prof. MVDr. Peter Turek, PhD., Košice
59. doc. MVDr. Milan Trávníček, PhD. Košice
60. MVDr. Miroslav Vološin, Stretávka, okr. Michalovce
61. MVDr. Imrich Zeleňák, DrSc., Košice
62. prof. MVDr. Martin Zibrín, PhD., Košice
63. MVDr. Juraj Žilla, Košice

Nitriansky kraj

64. MVDr. Juraj Salaj, PhD, Nitra.
65. MVDr. Imrich Blaško, Nové Zámky
66. MVDr. Marta Blašková, Nové Zámky
67. MVDr. Milan Jeřábek, Bajč, okr. Komárno
68. MVDr. Bohdan Kamiňskýj, Nitra
69. MVDr. Lubomír Lukáčik, Nitra
70. MVDr. Štefan Miholics, Komárno
71. MVDr. Jozef Snopek, Topoľčany
72. MVDr. Milan Šajgalík, Nitra
73. MVDr. Leopold Vilímek, Nitra

Prešovský kraj

74. MVDr. Peter Bodnár, CSc. Prešov
75. MVDr. Štefan Fekete, Prešov
76. MVDr. Felix Jankura, Vrbov, okr. Kežmarok
77. MVDr. Jozef Karas, Mirkovce, okr. Prešov
78. MVDr. Zuzana Koziaková, Sabinov
79. MVDr. Katarína Mičková, Prešov
80. MVDr. Marcel Muránsky, Levoča
81. MVDr. Jozef Pitoňák, Spišská Stará Ves, okr. Kežmarok
82. MVDr. Michal Poperník, Stará Ľubovňa
83. MVDr. Milan Rovder, Poprad
84. MVDr. Jozef Šimko, Vranov nad Topľou
85. MVDr. Eva Tomčanová, Prešov
86. MVDr. Ján Železník, Prešov

Trenčiansky kraj

87. MVDr. Jaroslav Haťapka, Horné Vestenice, okr. Prievidza
88. MVDr. Jozef Šmýkal, Prievidza

Trnavský kraj

89. MVDr. Pavel Bartaloš, Sládkovičovo, okr. Galanta
90. MVDr. Irena Bartalošová, Sládkovičovo, okr. Galanta
91. MVDr. Michal Hlavna, Smrdáky, okr. Senica

92. MVDr. Luboslav Lorinčák, PhD., Trnava
93. MVDr. Milan Pavlík, Trnava
94. MVDr. Alojz Žúrek, Senica

Žilinský kraj

95. MVDr. Blanka Krčíková, Martin
96. MVDr. Jozef Orčík, Žilina
97. MVDr. Ján Uhrín, Dolný Kubín
98. MVDr. František Záborský, Záborie, okr. Martin
99. MVDr. Danka, Žiaranová, Liptovský Mikuláš

Seniori zo zahraničia

100. MVDr. Česlav Bialoň, Oldřichovice, okr. Třinec, ČR
101. MVDr. Jan Kučera, Prostějov, ČR

Sprevádzajúci

102. prom.ped. Viola Dobrocká, Bratislava
103. MUDr. Alexander Michna, Košice
104. Mária Pitoňáková, Spišská Stará Ves, okr. Kežmarok
105. Ing. Jana Poperníková, Stará Lubovňa
106. Kamila Rovenská, Modra, okr. Pezinok

Ostatní hostia:

107. mgr. art. Jaroslav Dvorský
108. Daniel Boronkay

Seniori nad 80 rokov:

80 rokov

- MVDr. Ivan Bereš
Dr. h.c. prof. MVDr. Dušan Magic, PhD.
MVDr. Emeše Maková

81 rokov

- MVDr. Imrich Blaško
MVDr. Štefan Fekete
prof. MVDr. František Lešník, DrSc.
MVDr. Mária Vojsová
MVDr. Milan Vojs
prof. MVDr. Martin Zibrín, PhD.

82 rokov

MVDr. Jaroslav Haťapka
MVDr. Ján Choma, PhD.
MVDr. Zoltán Jesenský
MVDr. Jolana Kočíšová, CSc.
MVDr. Juraj Mojsej
MVDr. Juraj Salaj, PhD.
MVDr. Eva Tomčanová
MVDr. Ján Uhrín
MVDr. Juraj Žilla

83 rokov

Dr. h. c. prof. MVDr. Rudolf Cabadaj, PhD.
MVDr. Július Feješ, CSc.
MVDr. Ján Gajdoš, CSc.
MVDr. Bohdan Kamiňskýj
MVDr. Ján Maukš
MVDr. Milan Oravský
MVDr. Jozef Šimko
doc. MVDr. Milan Trávniček, PhD.

84 rokov

MVDr. Zora Borošková
MVDr. Ľubica Kaňuščáková
MVDr. Blanka Krčíková
MVDr. Helena Muzyčenkova
MVDr. Michal Szántó

85 rokov

MVDr. Imrich Zelenák, DrSc.

87 rokov

doc. MVDr. Eva Michnová, PhD.
MVDr. Miroslav Vološin

91 rokov

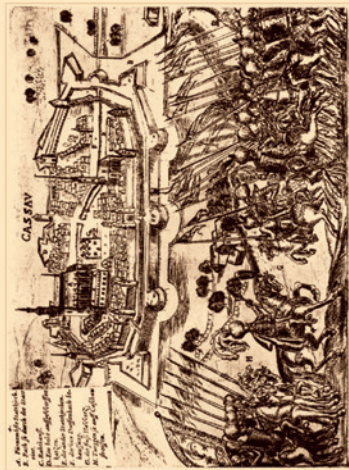
MVDr. Pavel Dobrocký
MVDr. Milan Jeřábek

Na prvom stretnutí sa zúčastnilo 9 seniorov nad 80 rokov, na druhom 26, na treťom 38, na štvrtom 29 a na piatom 34.

Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov

Pamätný list

V. celostátné stretnutie
veterinárnych lekárov - seniorov nad 70 rokov
v dňoch 18. a 19. mája 2023
v Košiciach

W. F. Zimmermann, Košice, medailový, 1604 (graf) Východoslovenské múzeum Košice

Vážení kolegovia, vážený kolegi!

„Tempora labuntur taciteque senescimus amicti“. Čas plynie a my nepozorovateľne starneme. Tymto článkom Ovidia som sa Vám prihovoriť pred piatimi rokmi a ani sme sa nemazdali a od prvého stretnutia veterinárnych lekárov, seniorov nad 70 rokov v roku 2002 uplynulo 21 rokov a my sme zmazdali o 21 rokov starší.

Jubilejné V. celostátné stretnutie veterinárnych lekárov - seniorov nad 70 rokov sa v týchto dňoch stalo očakávanou skutočnosťou. Pôvodný termín jesen' 2022, aby bol dodržaný päťročný cyklus stretnutí, organizátori z obavy pred možnou nepriaznivou situáciou Covidu-19 preložili na jarné, príťažlivejšie obdobie, keď sa prebúdzajú príroda, čo aj nám seniorom dodáva energiu a novú silu.

Chvíle stretnutia sú o to cennejšie, že majú biologické a praxické ozvláštnie a sú umocnené spomienkami na prežitú chvíľu radosti a častokrát i bolesti. Pri neďavých protiepidemických opatreniach sa sréťme mnohí spomenuť na plnenie podobných, častokrát aj ťažších úloh, ktoré ste museli zvládnuť pri epizodických slintavci a krysavci, moru hydiny, klasického moru osípaných a iných veľmi nebezpečných nákaz, ale aj pri ozdravovacích akciách od tuberkulózy a brucelózy. Veľký ťažký odľahol ste zo dňajších úpatí. Všetky vysoké odbornosti, so stavosťou hrôsofou, s pocitom, že ste svoju prácu vykonali zodpovedne, čím ste zachránili obrovské hodnoty a prispeli ste ku konsolidácii nášho polnohospodárstva.

Organizátorom jubilejného piateho stretnutia je opäť inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov v spolupráci s Univerzitou veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komory veterinárnych lekárov SR a Štátnou veterinárnou a potravinovou správou SR.

So zvláštnym pocitom spokojnosti sme do hlavného bodu programu stretnutia pripravili prezentačnú úž 72. publikácie oddielu Historiá medicíny veterináriae – Historiá Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky (50 výročie) prvej časť“. Na toto dielo sa podujali Okresná Komisia histórie veterinárskej medicíny pri IVVL za zvlášť ťažkých podmienok, bez nutných skúseností, ktorými opýštal rektor veterinárskej históriografie, MVDr. Ladislav Husár. Billi sme sa, či sa nám naoz, lebo nás medailovým opisom, podľa knihy napísal. Čiže, kolegyne a kolegi, kolegovia, prečítajte, porozprávajte a podelte, či spomienky na udalosti našej profesnej veterinárskej medicíny. Všetkým, ako vždy, Tebe, toto všetko pripojíme. Mali by sme všetci v týchto nešťastných chvíľach, aby sme našej medicíne jeho mysliteľov. „Vedujeme zabývať veterinárny histórii? Určite všetko pre to, hlavne ti mladší, aby sa nám to dalo plniť.“

Vychobil predstavitelia slovenských veterinárnych histórii – ôdredný oddiel Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR, rektor Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, prezident Komory veterinárnych lekárov SR. Vm zjednotí vďaka uznaniu za Všet celoživotnú svedomitosť a vytrvalosť zodpovedajú prácu, za vysokú profesionalitu a odbornosť, za náročnú a viacerými ľudmi, za hľadisk a svojej povesti, stavosku etiku pri vykonávaní študijného posolstva veterinárneho lekára na rozličných pracoviskách, kde nás posadenie je nenahraditeľné a ma prosíme ďalšieho úspešného napredovania slovenského veterinárstva.

Organizovaný výbor V. celostátného stretnutia veterinárnych lekárov - seniorov nad 70 rokov, ktorého sa zúčastnili bývalí štátni veterinári lekári, súkromní veterinári lekári, pedagógovia univerzity a vedeckí pracovníci ústavu SAV, žela všetkým účastníkom prajeme chvíle a zážitky z rokovacieho ozvláštnia, pevné zdravie a šťastný návrat do svojich domovov k svojim rodinám.

MVDr. Jozef Pokorný, riaditeľ IVVL,
predseda organizačného výboru stretnutia

Gustáv Hupka

Tok Rokov

*Tok rokov zlatý je, keď láska je v ňom,
hoci roby mladé, nevrátiť sa späť
abo prád carovných bystrín k prameňom
života.*

*„Jak víchor sa čas a roby prehnali,
prežblňovali v dňoch, jak víry v rieke,
a hudba séd včelí si do slávy
života.*

*„Jak víchor sa čas a roby prehnali,
do séz sa sláva láška, smútok, radosť,
čo dlátom spomienok sa vryla do slávy
života.*

I. celoblatné stretnutie
veterinárnych lekárov
- seniorov nad 70 rokov,
Košice, 20. - 21. 6. 2002

II. celoblatné stretnutie
veterinárnych lekárov
- seniorov nad 70 rokov,
Košice, 27. - 28. 3. 2007

III. celoblatné stretnutie
veterinárnych lekárov
- seniorov nad 70 rokov,
Košice, 11. - 12. 10. 2012

IV. celoblatné stretnutie
veterinárnych lekárov
- seniorov nad 70 rokov,
Košice 5. - 6. 10. 2017

Súčasťou podujatia bola aj prezentácia posterov v priestoroch IVVL

Na posteroch boli zverejnené fotografie a pamätné listy z doterajších štyroch stretnutí, zábery z rokovaní Komisie histórie veterinárskej medicíny pri IVVL a ďalšia fotodokumentácia z jej činnosti.

Prof. Peter Turek v družnom rozhovore

MVDr. Kamil Boleček a MVDr. Ján Choma pripravujú panel s fotografiami z predošlých stretnutí.

Poďakovania organizátora

Na záver vydareného podujatia 5. celoštátneho stretnutia veterinárnych lekárov - seniorov nad 70 rokov, konaného v dňoch 18. a 19. mája 2023 organizačný výbor vyslovuje vďaku sponzorom, ktorí sa veľkou mierou pričinili o to, že spoločenský večer mal veľký úspech a prispel k celkovému dobrému dojmu zo stretnutia.

Sponzori podujatia:

MVDr. Jozef Orčík - VAS s.r.o. Mojšova Lúčka, Vinárske závody Topoľčianky, s.r.o., MVDr. Miroslav Baran, MVDr. Ludovít Gál, MVDr. Ján Chladný a MVDr. Juraj Salaj, PhD., MVDr. Jozef Šmýkal.

Potrebné je vysloviť veľké poďakovanie za všestrannú pomoc a podiel na úspešnom zvládnutí podujatia kolektívu zamestnancov IVVL a za vynikajúce gastronomické služby firme VET BAR CATERING s.r.o. MVDr. Jána Hrubovčáka.

MVDr. Jozef Pokorný,
predseda organizačného výboru a riaditeľ IVVL

Jubilee 5th national meeting of veterinarians – seniors over 70 years old

The jubilee 5th national meeting of veterinarians – seniors over 70 years of age took place on May 18th and 19th 2023 in the premises of the Institute for the Postgraduate Education of Veterinary Surgeons and the University of Veterinary Medicine and Pharmacy in Košice. Although it was not after five years, but after six, because of the covid pandemic and the fear of its consequences was stronger than our efforts. But the meeting was more joyful, because it was also a certain victory over the disfavour of fate. The participation was a little lower than that in previous years, and there were also fewer seniors, but it was not noticeable on the atmosphere after two days. A total of 108 participants took part. 92 seniors over 70 years participated the meeting, of which 34 were over 80 and two over 91years old.

In 2002, when the first meeting was organized, it was not even expected that it would reach this fifth anniversary. This is particularly pleasing to the main organizer, the Institute for the Postgraduate Education of Veterinary Surgeons, who, together with the agile members of the Commission for the History of Veterinary Medicine, created the organizing committee that performed its task brilliantly and prepared a meeting at a high social, organizational and professional level. The University of Veterinary Medicine and Pharmacy in Košice, and the Chamber of Veterinary Surgeons of the Slovak Republic as co-organizers performed their role very well.

In the opening speech MVDr. Jozef Pokorný, representing the main organizer, welcomed special guests: prof. MVDr. Jozef Nagy, PhD., rector of the University of Veterinary Medicine and Pharmacy in Košice (UVMPH.), MVDr. Lubomír Král, president of the Chamber of Veterinary Surgeons of the Slovak Republic (ChVS SR), RNDr. Ivica Hromadová, DrSc., Director of the Institute of Parasitology of the Slovak Academy of Sciences, Col. MVDr. Dalibor Vaľa, MPH the chief veterinarian of the Armed Forces of the Slovak Republic, and former long-time director of the Institute of Lifelong Education of the Brno Veterinary University, MVDr. Mirko Treua, CSc.

The meeting was also attended by the former rectors of the UVMPH in Košice, nowadays also seniors: prof. MVDr. František Lešník, DrSc., Dr.h.c. prof. MVDr. Rudolf Cabadaj, PhD, Dr.h.c. prof. MVDr. Dušan Magic, PhD, who was also the central director of the State Veterinary and Food Administration SR and former central director of the State Veterinary and Food Administration SR MVDr. Juraj Salaj, PhD. As well, there were present the former director of the Institute of Postgraduate Education of Veterinary Surgeons doc. MVDr. Milan Trávníček, PhD., and former director of the Institute of Parasitology of the Slovak Academy of Sciences in Košice doc. MVDr. Branislav Peťko, DrSc.

With great respect, he welcomed the oldest participants of the meeting: 91-year-old MVDr. Pavel Dobrocký and also 91-year-old MVDr. Milan Jeřábek, to whom he wished good health and all the best for his birthday, celebrated on the day of the meeting.

He had to state that the former central director of SVFA SR prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc., who was looking forward to the meeting very much, had to apologize himself because of his busy schedule, as only a few days before the meeting he was appointed as Minister of Agriculture and Rural Development of the Slovak Republic. As well, the authorized central director of SVFA SR MVDr. Martin Chudý apologized for fulfilling his work duties.

The history of the previous four meetings of seniors, from which publications were issued, was briefly evaluated. The role of the doyen of veterinary history and historiography, a member of the commission, already deceased MVDr. Ladislav Husár, who prepared and presented supporting papers for all events, was especially highlighted.

The program of the 5th meeting was aimed at commemorating the 50th anniversary of the SVFA SR in the form of a presentation of the publication published by the Institute of Postgraduate Education of Veterinary Surgeons as a part of its *Historia medicinae veterinae* edition, in sequence already the 32nd publication since the foundation of the edition in 1999. This important event due to the pandemic, unfortunately, it was not possible to recall earlier.

An interesting thematic area, such as the leisure activities of senior veterinarians, was not left out. At meetings, the colleagues regularly present their poems, others present their hobbies, in which they achieve extraordinary results. MVDR Júlíus Feješ, CSc. and MVDr. Milan Šajgalík presented their activities.

Important and related to the main topic – the history of the State Veterinary Administration, was the speech of the former central director dr.h.c.prof. MVDr. Dušan Magic, PhD., about important activities during the tenure of the two central directors. The commission wants to incorporate these data and events into the 2nd part of the publication mapping the activities of the SVFA SR after 1990, and the creation of the independent Slovak Republic.

MVDr. Ladislav Stodola in his speech presented the history of the Chamber of Veterinary Surgeons of the Slovak Republic in the years 2009–2023, i.e. the period of 15 years. He commented the interesting photo documentation of the events that took place in individual years.

The evening time traditionally belongs to social entertainment, and it was no different now. Next to the rich table, the seniors indulged in memories, reminiscing about experiences and knowledge from the past, but also weighing in on the current situation. But the cheerful atmosphere drove away all gloomy thoughts and culminated in words of praise, satisfaction, joy, pleasure and expressing appreciation to the organizers for these pleasant moments.

Part of the program of the meeting of seniors was also a visit and tour of the University of Veterinary Medicine and Pharmacy in Košice. In the university hall, the participants were welcomed by the rector of the university, prof. MVDr. Jozef Nagy, PhD., who in his speech pointed out the overall changes that have taken place at the university since the time of the studies of the present colleagues – seniors and presented the current activities of the university. Subsequently, prof. MVDr. Martin Zibrín, PhD., in a visual presentation supplemented with factual commentary, reminded the attendees of the first generation of teachers at the Faculty of Veterinary Medicine in Košice – Reminiscences of our teachers in the years 1959–1965. The lecture was very popular with our seniors.

This was followed by a traditional photo shoot at the Arda horse statue. Then the seniors moved to the University Veterinary Hospital and to the renovated stables for large animals, where the vice-rector for clinical activity and contact with practice doc. MVDr. Oskar Nagy, PhD., and doc. MVDr. Ladislav Molnár PhD., informed them about the range of provided diagnostic, therapeutic, preventive and consulting activities.

The seniors left very satisfied, saying goodbye with the hope that many of them will meet again in 5 years. In addition to the publication „*History of the State Veterinary and Food Administration of the Slovak Republic – 50th anniversary, part 1*“, the collective of authors led by MVDr. Jozef Blecha and the *Commemorative Letter of the 5th National Meeting of Seniors* mainly bore off a good feeling about participating in a successful and beneficial event, as well as the belief that even in this hurried and not always pleasant time, there will be time to honour the work done by our colleagues – seniors.

Preklad Dagmar Matejová

65. výročie postgraduálneho vzdelávania
veterinárnych lekárov na Slovensku
1. október 1958

Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov
1958 – 2023

Cesta pod Hradovou 13/a, 041 77 Košice

Príležitostná obálka k 65. výročiu IVVL

Pamätná medaila IVVL vydaná pri príležitosti 60. výročia založenia vzdelávacej inštitúcie v roku 2018.

(materiál: mosadz vo vyhotovení patinované striebro, priemer: 60 mm, počet vyrazených kusov: 130, razba: Mincovňa Kremnica š.p., grafický návrh: J. Černaj v spolupráci J. Pokorný)

Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov vydal vo svojej edícii HISTORIA MEDICINAE VETERINARIAE od roku 2000 tieto publikácie:

1. Jantošovič J., Fried K., Pokorný J., Kozák M., Filo Š.: *Prof. MUDr. Pavol Adámi (1736 -1814)*, str. 35, 2000
2. Jantošovič J., Fried K., Pokorný J.: *Prof. Dr. František Hutýra*, str. 27, 2000
3. Jantošovič J., Fried K., Pokorný J., Kozák M.: *Prof. Dr. Jozef Marek*, str. 30, 2000
4. Feješ J.: *História tlmenia žrebčej nákazy (duríny) na Slovensku po 2. svetovej vojne*, str. 6, 2000
5. Husár L.: *Organizačný a štrukturálny vývoj slovenského veterinárstva v rokoch 1945 – 1960*, str. 141, 2000
6. Husár L.: *Slovenské veterinárstvo v rokoch 1939 – 1945*, str. 177, 2001
7. Feješ J.: *MVDr. Pavol Opluštil, magistrátny veterinárny radca*, str. 44, 2002
8. Pokorný J. a kol.: *Prvé celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov – seniorov nad 70 rokov 20. – 21. júna 2002 v Kôšiciach*, str. 44, 2002
9. Molnár J.: *História veterinárstva okresu Trnava*, str. 325, 2002
10. Jantošovič J., Fried K., Pokorný J., Kozák M.: *Významné osobnosti veterinárskej medicíny*, str. 108, 2004
11. Husár L., Pokorný J.: *História postgraduálneho vzdelávania veterinárnych lekárov na Slovensku*, str. 177, 2005
12. Husár L., Pokorný J.: *Könská nemocnica vo Veľkej Ide v rokoch 1915 – 1918*, str. 28, 2006
13. Jantošovič J., Kozák M., Slosiarik J., Pokorný J., Vrabec V.: *História veterinárskeho školstva*, str. 34, 2006
14. Pokorný J. a kol.: *Druhé celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov – seniorov nad 70 rokov*, str. 48, 2007

15. Husár L., Pokorný J.: *História postgraduálneho vzdelávania veterinárnych lekárov na Slovensku, 50. výročie Inštitútu vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach*, str. 202, 2008
16. Molnár J.: *Alexander Kottlán, život a dielo*, str. 47, 2008
17. Molnár J.: *Věda na dlhé trate..., život a dielo Františka Nižňanského, 1911-1967*, str. 200, 2008
18. Husár L.: *Prvé samostatné veterinárske organizácie v Československej republike Krajské a Okresné veterinárne zariadenia v roku 1960, 50. výročie*, str. 76, 2010
19. Feješ J.: *Veselo aj vážne zo života zverolekára*, str. 100, 2010
20. Pokorný J. a kol.: *Tretie celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov - seniorov nad 70 rokov, Slovenská veterinárska historiografia , podiel veterinárnych lekárov - seniorov, na jej spracovaní a publikovaní*, str. 68, 2012
21. Husár L.: *Miesto a význam Slovenskej spoločnosti veterinárnych lekárov v dejinách spoločnosti*, str. 160, 2013
22. Husár L.: *Chýreční Slováci v dejinách veterinárstva feudálneho Uhorska. Peter Madáč z Veľkej Polomy*, str. 60, 2013
23. Husár L. a kol.: *Expertízy slovenských veterinárnych lekárov v rozvojových krajinách sveta (50. výročie)*, str. 313, 2015
24. Pokorný J. a kol.: *Štvrté celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov – seniorov nad 70 rokov*, str. 90, 2018
25. Buleca J.: *Návrat z nenávratna - Michal Breza*, str. 78, 2018
26. Husár L., Pokorný J., Blecha J.: *História postgraduálneho vzdelávania veterinárnych lekárov na Slovensku, 60. výročie Inštitútu vzdelávania veterinárnych lekárov, Tretie doplnené vydanie*, str. 272, 2018
27. Molnár J., Matoušek B., Pokorný J., Schmidt W.: *História veterinárstva regiónu Trnava, Druhý diel*, str. 285, 2019
28. Gašpar P.: *Veterinárstvo na Žáhori a čo mu predchádzalo*, str. 178, 2019

29. Márton Š.: *Žverolekáři o zverolekářstve*, str. 204, 2019
30. Márton Š.: *Aj zverolekár je len človek*, str. 70, 2020
31. Márton Š.: *Žverolekár o včelároch a včelách*, „*Veľký včelár Malý*“ - človek s „*veľkým srdcom*“, str. 78, 2020
32. Blecha J. a kol.: *História Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky (50. výročie)*, prvá časť, str. 188, 2020
33. Pokorný J. a kol.: *Piate celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov – seniorov nad 70 rokov*, str. 170, 2024

Uvedené publikácie si môžete objednať na adrese:

Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov

Cesta pod Hradovou 13/a

041 77 Košice

ivvl@ivvl.sk

MVDr. Jozef Blecha a MVDr. Jozef Pokorný na izbe v priestoroch ŠVPS SR pri spisovaní tejto publikácie, august 2023

Riaditeľ IVVL Ľ. Pokorný sa lúči aj so seniormi...

